

ОТБАСЫ БАНК

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы

**Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес
қаржылық есептілік және
Тәуелсіз аудитордың есебі**

2022 жылғы 31 желтоқсан

Мазмұны

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Қаржылық жағдай туралы есептеме	1
Пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы есептеме	2
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есептеме	3
Ақшалай қаражаттардың қозғалысы туралы есептеме	4

Қаржылық есептілікке ескертпелер:

1 Кіріспе	5
2 Банк өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта	7
3 Есеп саясатының негізгі ережелері	9
4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалау мәндері мен пайымдаулары	22
5 Жаңа немесе қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерге көшу	26
6 Жаңа есептік ережелер	28
7 Ақша қаражаты және оның баламалары	29
8 Қаржы институттарындағы қаражат	32
9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	32
10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар	36
11 Басқа да қаржы активтері және басқа да активтер	48
12 Негізгі құралдар, пайдалану құқығы нысанындағы активтер және материалдық емес активтер	49
13 Клиенттердің қаражаты	52
14 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	53
15 Қарыз қаражаты	54
16 Қаржы институттарының қаражаты	55
17 Басқа да қаржылық міндеттемелер және басқа да міндеттемелер	55
18 Мемлекеттік субсидиялар	56
19 Акционерлік капитал	57
20 Пайыздық кірістер мен шығыстар	58
21 Комиссиялық кірістер мен шығыстар	59
22 Шығыстарды шегергендегі басқа да операциялық кірістер	60
23 Әкімшілік шығыстар	60
24 Пайдаға салынатын салық	61
25 Қаржылық тәуекелдерді басқару	61
26 Капиталды басқару	79
27 Сегменттік талдау	80
28 Өділ құн туралы ақпаратты ашу	84
29 Шартты және шарттық міндеттемелер	88
30 Бағалау санаттары бойынша қаржы құралдарын ұсыну	89
31 Байланысты тараптармен операциялар	91
32 Ақцияға пайда	95
33 Есеп беру күнінен кейінгі оқиғалар	95

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ Акционері мен Директорлар Кеңесіне

Біздің пікір

Біздің пікірімізше, көрсетілген қаржылық есеп Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі АҚ (әрі қарай – «Банк») 2022 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын, барлық елеулі қатынастарында, сондай-ақ жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі оның қаржылық нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ЖҚЕС) сәйкес шынайы көрсетеді.

Аудит мәні

Біз Банктің қаржылық есептілігінің аудитін орындадық. Қаржылық есеп келесіні қамтиды:

- 2022 жылдың 31 желтоқсанмен аяқталған жылдың қаржылық жағдай туралы есептеме;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы есептеме;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есептеме;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі ақшалай қаражаттардың қозғалысы туралы есептеме; және
- есеп саясатының негізгі ережелері мен өзге де түсініктеме ақпараттан құралған қаржылық есептілікке ескертпелер.

Пікір білдірудің негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сай жүргіздік (ХАС). Біздің жауапкершілігіміз осы стандарттарға сәйкес әрі қарай осы есептің «Аудитордың қаржы есептілігінің аудитіне жауапкершілігі» бөлімінде көрсетілген.

Біз алған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін жеткілікті және лайықты деп есептейміз.

Тәуелсіздік

Біз бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары кеңесі (ХБЭСК кодексі) шығарған Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық этика кодексіне (Халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және Қазақстан Республикасындағы қаржылық есеп беру аудитімізге қолданылатын этикалық талаптарына сәйкес Банктан тәуелсізбіз. Біз ХБЭСК Кодексіне және қаржылық есептілік аудитімізге қолданылатын Қазақстан Республикасының этикалық талаптарына сәйкес өзге де этикалық міндеттерді орындадық.

Біздің аудит тәсіліміз

Қысқаша шолу

Маңыздылық	<ul style="list-style-type: none"> Банктің қаржы есептілігі деңгейіндегі тұтас алғандағы маңыздылық: 14,386,000 мың Қазақстан теңгесі, яғни 2022 жылғы 31 желтоқсандағы клиенттерге арналған несиелер мен аванстардың құнының: 0.5% пайызы.
Негізгі аудит мәселелері	<ul style="list-style-type: none"> Клиенттерге берілген несиелер мен аванстар және қаржы институттарындағы қорлар бойынша күтілетін несиелік шығындардың резервтерін бағалау. Қаржы институттарындағы қаражаттың, қаржы институттары қаражатының, қарыз қаражатының, бастапқы тану кезінде шығарылған борыштық бағалы қағаздардың және тиісті мемлекеттік субсидиялардың әділ құнын бағалау.

Аудитті жоспарлау кезінде біз маңыздылықты анықтап, қаржы есептілігінің елеулі бұрмалануының тәуекелдерін қарастырдық. Атап айтқанда, біз басшылық қандай салаларда өз тұрғысынан пайымдаулар жасағанын талдадық, мысалы, бухгалтерлік жорамалдар мен олардың сипаты бойынша белгісіздікке байланысты болашақ оқиғалардың маңызды бағалауларға қатысты. Біздің барлық аудиттеріміздегідей, біз сонымен қатар ішкі бақылау құралдарын басшылықтың айналып кету тәуекелдерін, және онымен шектелмей, басшылықтың алақол әрекеттері салдарынан болатын елеулі бұрмаланулардың қауіпін тудыратын ерекшеліктерді ескере отырып анықтадық.

Маңыздылық

Аудит көлемін анықтауға бізге маңыздылықты қолдануымыз септігін тигізді. Аудит қаржы есептілігінің елеулі бұрмалаулардың болмауына жеткілікті сенімділік алу үшін жобаланған. Бұрамалаулар алақол әрекеттер мен қателіктер салдарынан болуы мүмкін. Егер олар жеке немесе жиынтығында пайдаланушылардың қаржы есептілігінің негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етеді деп күтілсе, маңызды болып табылады.

Кәсіби пайымдаулар негізінде біз төменде көрсетілгендей, маңыздылық үшін белгілі бір сандық бастапқы шаманы соның ішінде, Банктің қаржы есептілігінің тұтастай алғанда деңгейіндегі маңыздылық үшін де анықтадық. Осы шамалар мен сапалық факторларды ескере отырып, біз аудит көлемін, сондай-ақ, аудиторлық әдістердің сипатын, мерзімін, мен ауқымын анықтадық және бұрамалаулардың тұтастай алғанда қаржы есептілігіне (жеке немесе жиынтығында қабылданған) әсерін бағаладық.

Қаржы есептілігі деңгейіндегі тұтас алғандағы маңыздылық

14,386,000 мың Қазақстан теңгесі

Біз оны қалай анықтадық

2022 жылдың 31 желтоқсандағы клиенттерге арналған несиелер мен аванстардың соммасынан 0.5% мөлшерінде.

Маңыздылық деңгейін анықтау үшін қолданылатын негізгі көрсеткіштердің негіздемесі

Банк мемлекеттік мекеме болып табылады. Оның стратегиялық мақсаты Қазақстан Республикасының азаматтарының тұрғын үй қажеттіліктерін қаржыландыру және Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуын ынталандыру болып табылады. Кірістілік Банктің және оның басшылығының бастапқы мақсаты болып табылмайды. Біз бастапқы көрсеткіш ретінде клиенттерге арналған несие және аванстардың балансын алдық. Біздің ойымызша, ақпарат қолданушылар Банктің жұмысын бағалау үшін осы көрсеткішті қолданады. Бастапқы көрсеткіш ретінде 0.5% таңдалды, себебі бұл көрсеткіш маңыздық деңгейіне тең.

Біз Аудит жөніндегі комитетпен 1,300,000 мың Қазақстан теңгесінен жоғары аудит барысында анықталған бұрмалаулар туралы, сондай-ақ біздің ойымызша сапалы себептер бойынша есеп беруге негіз болатын осы сомадан төмен бұрмалаулар туралы хабарлаймыз деп келістік.

Негізгі аудит мәселелері

Негізгі аудит мәселелері – бұл біздің кәсіби пайымдамамызға сәйкес ағымдағы кезеңдегі қаржы есептілігінің аудиті үшін ең өзекті болып табылатын мәселелер. Бұл мәселелер қаржы есептілігінің тұтастай алғандағы аудит мән мәтінінде осы есептілік туралы пікір қалыптастыру барысында талқыланды, және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Негізгі аудит мәселесі

Негізгі аудит мәселесіне қатысты қандай аудиторлық рәсімдер орындалды

Клиенттерге берілген несиелер мен аванстар және қаржы институттарындағы қорлар бойынша күтілетін несиелік шығындардың (КНШ) резервтерін бағалау.

Маңызды есеп саясаты, маңызды бухгалтерлік бағалаулар мен пайымдаулар, сондай-ақ күтілетін несиелік шығындарға резервтермен байланысты тәуекелдерді бағалау туралы ақпарат алу үшін ілеспе қаржылық есептілікке 3, 4, 8, 10 және 25-ескертпелерді қараңыз, сондай-ақ клиенттерге берілген несиелер мен аванстар туралы ақпаратты ашыңыз. қаржы институттарындағы қорлар

Біз бұл салаға клиенттерге берілген несиелер мен аванстар балансының маңыздылығына және қаржы институттарынан алынатын қарыздарға байланысты және 9 ХҚЕС қаржылық есеп берудің күрделі стандарты екенін ескере отырып, КНШ резервтерін анықтау үшін маңызды пайымдауды қажет ететінін ескердік. Банк ипотекамен қамтамасыз етілген тұрғын үйді несиелендіруші қаржы ұйымы болғандықтан, көптеген несиелер үшін КНШ портфельдік негізде өлшенеді. Клиенттерге, сондай-ақ басқа мекемелерге берілетін несиелер мен аванстар үшін КНШ бағалауының негізгі бағыттары

- ХҚЕС 9 сәйкес, несиелерді кезеңдер бойынша бөлу;
- Тәуекелдің негізгі параметрлерін бағалау үшін пайдаланылатын бухгалтерлік түсіндірулер мен модельдеу жорамалдары – дефолт ықтималдығы, дефолт бойынша залал және тәуекел сомасы;

Біз дизайнды бағаладық және клиенттерге берілген несиелер мен аванстар үшін КНШ бағалауына қатысты процестерді басқарудың негізгі құралдарының операциялық тиімділігін сынадық. Бұл несиелік кезеңді бақылауды, негізгі тәуекел параметрлерін автоматтандырылған/ішінара автоматтандырылған есептеуді (дефолт ықтималдығы, дефолт кезіндегі жоғалту, тәуекел сомасы), деректердің толықтығын және есептеулердің дәлдігін қамтиды.

Клиенттерге берілген несиелер мен аванстар бойынша КНШ резервтерін бағалау кезінде біз келесі негізгі аудит процедураларын орындадық:

- Біз Банк әзірлеген әдіснаманы және 9 ХҚЕС талаптарына сәйкестігін бағалау үшін КНШ жеңілдік үлгілерін бағаладық. Біз өз процедураларымызды мыналарға шоғырландырдық: дефолтты анықтау, «несиелік тәуекелдің елеулі өсуін» анықтау факторлары, негізгі тәуекелді кезең және бағалау. параметрлер
- Біз Банк әзірлеген әдіснаманы және 9 ХҚЕС талаптарына сәйкестігін бағалау үшін КНШ жеңілдік үлгілерін бағаладық. Біз өз процедураларымызды мыналарға шоғырландырдық: дефолтты анықтау, «несиелік тәуекелдің елеулі өсуін» анықтау факторлары, негізгі тәуекелді кезең және бағалау. параметрлер;

Негізгі аудит мәселесі

Негізгі аудит мәселесіне қатысты қандай аудиторлық рәсімдер орындалды

- Іріктеу негізінде несиелерді түрлері бойынша сегменттеу дұрыстығын сынадық (алдын ала, аралық, тұрғын үй);
- Сапалық критерийлер негізінде клиенттерге несиелер мен аванстарды кезең-кезеңімен бөлуді сынақтан өткіздік;
- Таңдамалы негізде біз КНШ провизияларының деңгейін қайта есептедік;
- Біз КНШ ережелерінің деңгейіне толық талдау жасадық;
- Мәліметтердің дұрыстығы мен сапасын тексеру үшін үлгілік негізде деректер көздерімен, яғни несиелік портфельдермен, несиелік келісімдермен, кепілдік келісімдерімен салыстыру арқылы КНШ есептеу кезінде пайдаланылған деректерді тексердік;
- Біз ішкі сарапшыларды КНШ үлгілерін, атап айтқанда дефолт деңгейлерінің ықтималдылығын, кезеңділігін және макроэкономикалық талдаудың әсерін ішінара тексеру үшін тарттық;
- Тұтастай алғанда, біз Банктің болжамды ақпараттың КНШ провизияларының деңгейіне ықпалын бағалауын қарастырдық, атап айтқанда, макроэкономикалық болжам айнымалыларының (инфляция, орташа жалақы, жұмыссыздық және ЖІӨ сияқты), кросс- сыртқы көздерге кірістерді тексерді және пайдаланылған сәйкестік үлгісін тексерді;

Басқа банктерден алынатын қарыздар бойынша КНШ провизияларын есептеу кезінде біз әдістемені бағаладық және тәуекел параметрлерін (дефолт ықтималдығы, дефолт бойынша залал, тәуекелге ұшыраған сомалар) есептеуде қолданылатын жорамалдарды сынадық. Біз кіріс деректерді сыртқы көздермен салыстырдық. Біз сондай-ақ есепті күндегі кезеңнің дұрыстығын бағаладық;

Біз қаржылық есептіліктегі маңызды бухгалтерлік пайымдаулар мен бағалауларға қатысты ашып көрсетулерді, сондай-ақ КНШ резервтерін өлшеуге қатысты басқа да ашып көрсетулерді қарап шықтық және бағаладық.

Қаржы институттарындағы қаражаттың, қаржы институттары қаражатының, қарыз қаражатының, бастапқы тану кезінде шығарылған борыштық бағалы қағаздардың және тиісті мемлекеттік субсидиялардың өділ құнын бағалау

Маңызды есеп саясаты, елеулі бухгалтерлік бағалаулар және қаржы институттарынан, қаржы институттарынан, қарыздар бойынша берешектердің өділ құнын өлшеуге қатысты пайымдаулар туралы ақпаратты ілеспе қаржылық есептілікке 3, 4, 8, 14, 15, 16, 25 ескертпелерді қараңыз. және тиісті мемлекеттік субсидияларды бастапқы тану және тану кезінде шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Біз мұны қаржылық институттардағы қаражаттың айтарлықтай теңгеріміне, қарыз алуларға, бастапқы тану кезінде шығарылған борыштық бағалы қағаздарға және тиісті мемлекеттік субсидияларға, шарттық пайыздық мөлшерлемелер мен бағалау үшін пайдаланылатын пайыздық мөлшерлемелер арасындағы елеулі айырмашылықтарға байланысты негізгі аудит мәселесі ретінде анықтадық. бастапқы тану кезіндегі өділ құн және оларға қатысты маңызды басқарушылық пайымдаулар мен жорамалдар.

Біз қаржы институттарынан, қаржы институттарынан алынатын қарызды, қарыздарды, бастапқы тану кезінде шығарылған борыштық бағалы қағаздарды және тиісті мемлекеттік субсидияларды бағалау үшін келесі негізгі аудиторлық процедураларды орындадық:

- Банктің осы қаржы құралдарының өділ құнын анықтау әдістемесінің орындылығын бағаладық;
- Біз Банктің алынған түсімдер мен мемлекеттік субсидия немесе үлестік жарна ретінде алынған қарыздар мен шығарылған борыштық бағалы қағаздардың өділ құны арасындағы айырмашылықты бастапқы тануға қатысты пікірін сыни тұрғыдан бағаладық;

Негізгі аудит мәселесі

Негізгі аудит мәселесіне қатысты қандай аудиторлық рәсімдер орындалды

- Біз қаржы институттары мен қаржы ұйымдарына берешектердің болжамды әділ құны мен меншікті капиталдан бөлу немесе меншікті капиталға жарналар ретінде алынуға немесе төлеуге жататын шарттық сомалар арасындағы айырмашылықты бастапқы тануға қатысты Банктің пайымдауын сыни тұрғыдан бағаладық;
- Қаржы институттарынан және қаржы институттарынан, қарыздардан, нарықтық мөлшерлемелерден басқа мөлшерлемелер бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздардан алынатын берешектердің әділ құнын есептеу үшін пайдаланылатын нарықтық мөлшерлемелерді анықтау үшін басшылықтың бағалаулары мен үлгілерінің негізділігін бағаладық;
- Іріктеу негізінде біз бастапқы тану кезінде әділ құнды бағалау үшін пайдаланылатын бастапқы құжаттар мен бақыланатын нарық деректерімен салыстырып тексердік;
- Әділ құнды анықтау кезінде басшылықтың жорамалдары мен пайымдауларының орындылығын бағалау үшін бағалау сарапшыларын тарттық;
- Біз қаржылық есептіліктегі маңызды бухгалтерлік пайымдаулар мен бағалауларға және қаржы институттары, қарыздар, шығарылған борыштық бағалы қағаздар және бастапқы тану кезіндегі мемлекеттік субсидиялар бойынша қаржы институттарынан алынатын қарыздың әділ құнына қатысты басқа ақпаратқа қатысты ашып көрсетулерді қарадық және бағаладық.

Өзге ақпарат

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат аудиторлық есеп шығару күнінен кейін бізге беріледі деп күтілетін жылдық есепті (бірақ қаржы есептілігін және осы қаржы есептілігі бойынша біздің аудиторлық есебімізді қоспағанда) қамтиды.

Біздің қаржы есептілігі туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды, және біз осындай ақпаратқа қатысты кез-келген нысанда сенімділік білдіре алмаймыз.

Қаржы есептілігінің аудитін жүргізуімізге байланысты, біздің жауапкершілігімізге жоғарыда аталған өзге ақпаратпен танысу, сонымен қатар бізге берілген өзге ақпарат, қаржы есептілігі және аудит кезінде қол жеткізген деректер арасында елеулі сәйкессіздіктердің жоқ екенін қараудан тұрады.

Егерде жылдық есепті қарастырған кезде, біз оның елеулі бұрмаланулары бар деген тұжырымға келсек, біз осы оқиғаны корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға хабарлаймыз.

Басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты адамдардың қаржы есептілігіне жауапкершілігі

Басшылық қаржылық есептілікті дайындауға және ХҚЕС-на сәйкес әділ көрсетілуіне және алаяқтық әрекеттер немесе қателер салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп саналатын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапты.

Өз қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайды, қызметті жою мен тоқтатудан басқа нақты қандай да бір балама болмаған жағдайларды қоспағанда қаржылық есептілігін дайындау кезінде басшылық Банктің қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға және қаржылық есептілікті үздіксіз үздіксіз қағидалары негізінде дайындауға жауапты.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Банктің қаржы есептілігін дайындау үрдісін қадағалауға жауапты болып табылады.

Аудитордың қаржы есептілігінің аудитіне жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілік алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда маңызды бұрмаланулар қамтылмайтынына ақылға қонымды сенімділік алу. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділік болып табылады, бірақ ХАС-на сәйкес аудит маңызды бұрмалануды анықтайтынына кепілдік бермейді. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер мен қателіктер салдарынан болуы мүмкін, егер олар жеке немесе жиынтығында пайдаланушылардың қаржылық есептілігінің негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етеді деп пайымдауға болса, маңызды болып есептеледі.

ХАС-на сәйкес жүргізілген аудит аясында, біз кәсіби тұжырымдама қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сонымен қатар, біз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан маңызды бұрмаланулардың тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз; біз осы тәуекелдерге қатысты аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүзеге асырамыз; біздің аудиторлық пікірімізді білдіруге жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер салдарынан болатын маңызды бұрмаланулардың тәуекелі қателіктер салдарынан болатын маңызды бұрмалануларға қарағанда жоғары, себебі алаяқтық әрекеттер келісім, жалғандық, әдейі қалдырып кету, ақпараттарды жалған көрсету немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттерінен тұруы мүмкін;
- Банктің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, аудиторлық рәсімдерді әзірлеу үшін, аудит тұрғысынан мәні бар, ішкі бақылау жүйесі жайлы түсінік аламыз;
- пайдаланылатын есеп саясатының орындылығы мен басшылық дайындаған есептік бағалаулардың негізділігін және ақпаратты ашып көрсетулердің негізділігін бағалаймыз;

- басшылықтың қызметтің үздіксіздігі принципін қолдану заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз, және алынған аудиторлық дәлелдер негізінде - айтарлықтай күмәнді оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты Банктің үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне қатысты маңызды белгісіздік пайда болу мүмкіндігін тұжырымдаймыз. Егер біз айтарлықтай белгісіздік бар деген қорытындыға келетін болсақ, біз қаржылық есептілікте тиісті ақпаратты ашып біздің есепте назар аударуымыз керек, немесе осындай ақпаратты ашу жеткіліксіз болса, біздің пікіріміз өзгертіледі. Біздің нәтижелер аудиторлық есептің шығару күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдемелерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Қордың үздіксіз жұмыс жалғастыру қабілетін жоғалтуына әкелуі мүмкі
- қаржылық есептіліктің тұтастай алғандағы ұсынылуының, оның құрылымы мен мазмұнының, ақпаратты ашуды сонымен қатар, қаржылық есептіліктің негізіндегі операциялар мен оқиғалардың әділ ұсынылуын бағалаймыз;

Біз басқару өкілеттігіне ие тұлғалармен байланысып, олардың назарына аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы ақпаратты, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулерді, соның ішінде ішкі бақылау жүйесіндегі елеулі кемшіліктерді айтамыз. аудит барысында анықтау.

Біз сондай-ақ басқару өкілеттігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды орындағанымыз және оларды аудитордың тәуелсіздігіне әсер етуі мүмкін барлық қарым-қатынастар мен басқа да мәселелер туралы хабардар еткеніміз туралы мәлімдеме береміз және қажет болған жағдайда қауіптерді жою үшін қабылданған шаралар немесе қабылданған сақтық шаралары.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың назарына жеткізілген мәліметтердің ішінен, біз ағымдағы кезеңнің қаржы есептілігі аудиті үшін маңызды болып саналатындарын анықтаймыз және сондықтан олар аудиттің негізгі мәселелері болып есептеледі. Бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде баяндаймыз, келесі жағдайлардан басқа кездерде: жария етуге заңды түрде немесе нормативтік актпен тыйым салынғанда, немесе сирек жағдайларда біз бұл ақпараттың біздің есебімізде хабарлануының қажет емес жағдайларда, өйткені бұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оны хабарлаудың қоғамдық маңызы бар пайдасынан асып кетеді.

Аудиттің жауапты жетекшісі және бұл тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебін шығарған
- Бауржан Бурханбеков, Аудит қызметінің серіктесі

«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС атынан

PricewaterhouseCoopers LLP

Бекітілді:

Dana Inkerbekova

Дана Іңкәрбекова
Басқарушы директор
ПрайсуотерхаусКуперс ЖШС
(1999 жылғы 21 қазандағы №00000005
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің
бас Мемлекеттік Лицензиясы)

Қол қойылды:

A. Musaeva

Альфия Мусабеева
Орындаушы - аудитор
(2021 жылғы 12 ақпандағы № МФ-0001386
Аудиторлық біліктілік куәлігі)

2023 жылғы 28 ақпан
Алматы, Қазақстан

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
Қаржылық жағдай туралы есептеме

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескертпе	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	7	327,515,241	595,066,321
Қаржы институттарындағы қаражат	8	75,434,625	17,000
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	9	138,325,012	186,877,167
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар		1,747	1,747
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	10	2,877,313,730	1,999,326,511
Басқа да қаржы активтері	11	8,851,935	11,450,453
Басқа да активтер	11	331,252	354,054
Материалдық емес активтер	12	6,711,795	5,566,033
Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтер	12	5,286,760	5,188,019
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер		249,493	272,678
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		3,440,021,590	2,804,119,983
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Клиенттердің қаражаты	13	2,300,445,036	1,898,429,002
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14	193,469,370	191,456,190
Қарыз қаражаты	15	108,542,872	78,910,328
Қаржы институттарының қаражаты	16	76,739,163	-
Басқа да қаржылық міндеттемелер	17	4,536,445	4,349,852
Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелер		387,342	92,900
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	24	29,022,900	25,114,446
Басқа да міндеттемелер	17	3,127,732	2,681,864
Мемлекеттік субсидиялар	18	261,489,488	221,981,940
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		2,977,760,348	2,423,016,522
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	19	78,300,000	78,300,000
Қосымша төленген капитал		148,298,334	127,470,774
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық құнды қағаздарды қайта бағалау қоры		(4,530,906)	(1,703,462)
Басқа да резервтер		2,283,335	2,283,335
Бөлінбеген пайда		237,910,479	174,752,814
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		462,261,242	381,103,461
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		3,440,021,590	2,804,119,983

* Мұнда және одан әрі "Отбасы банк" АҚ қаржылық есептілігінде және оған ескертпелерде қандай да бір жылдың 31 желтоқсаны тиісті жылдың 31 желтоқсанындағы Алматы уақытының 24.00. болып түсініледі.

Ляззат Еркеновна Ибрагимова
Басқарма төрайымы

Жанерке Алмасбековна Килтбаева
Бас бухгалтер

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» акционерлік қоғамы
Пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы есептеме

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескертпе	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер	20	251,018,805	171,023,329
	20	(86,323,652)	(54,597,033)
Пайыздық және ұқсас шығыстар			
Таза пайыздық маржа және ұқсас кірістер		164,695,153	116,426,296
Кредиттік шығындар бойынша шығыстар	7,9,10	(12,106,771)	(2,406,247)
Кредиттік шығындар резервін құрғаннан кейінгі таза пайыздық маржа және ұқсас кірістер		152,588,382	114,020,049
Мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер	18	11,623,720	32,375,919
Комиссиялық кірістер	21	3,016,032	1,918,666
Комиссиялық шығыстар	21	(7,212,054)	(7,111,094)
Қаржы құралдарын нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша бастапқы тану кезінде туындайтын кірістерді шегергендегі шығыстар	4	(23,915,177)	(41,393,980)
Тануды тоқтатуға әкеп соқтырмайтын амортизацияланған құны бойынша бағаланған қаржы активтерін түрлендіруден болған шығыстар		8,763	-
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер		808	19,587
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер		37,159	9,181
Кірістерді шегергендегі басқа да операциялық шығыстар	22	(2,298,436)	(1,907,488)
Әкімшілік шығыстар	23	(24,281,537)	(22,100,237)
Салық салғанға дейінгі таза пайда		109,567,660	75,830,603
Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар	24	(13,532,530)	(10,075,780)
Таза пайда		96,035,130	65,754,823
Басқа да жиынтық кіріс/(шығын):			
<i>Кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша кірістерді/шығыстарды шегергендегі шығыстар/кірістер		(2,826,636)	490,500
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, шығу нәтижесінде пайда мен шығын құрамына қайта жіктелген борыштық бағалы қағаздар бойынша кірістерді/шығыстарды шегергендегі шығыстар/кірістер		(808)	10,384
Басқа да жиынтық (шығыс)/кіріс		(2,827,444)	500,884
Кезең ішіндегі жиынтық табыстың жныны		93,207,686	66,255,707
Банк акционеріне тиесілі пайдалар үшін акцияға түсетін базалық және молайтылған пайда			
(акция үшін қазақстандық теңгемен)	32	12,265	8,398

5-беттен 95-бетке дейінгі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есептеме

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Еск.	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал/ Бизнесі біріктіру кезіндегі резерв	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланып бағалы қағаздарды қайта бағалау бойынша резерв	Басқа да резервтер	Бөлінбеген пайда	Капитал жиыны
2021 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	19	78,300,000	95,406,389	(2,204,346)	2,283,335	108,997,942	282,783,320
Жыл ішіндегі пайда		-	-	-	-	65,754,823	65,754,823
Басқа да жиынтық кіріс		-	-	500,884	-	-	500,884
Кезең ішінде көрсетілген жиынтық табыстың жиыны 8,016,096 мың теңге мөлшерінде кейінге қалдырылған салық әсерін шегергенде, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарының қарыздары бойынша дисконтты тану		-	-	500,884	-	65,754,823	66,255,707
Пайдаланылмаған өтемақыны қайтару	4	-	32,064,385	-	-	-	32,064,385
		-	-	-	-	49	49
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық		78,300,000	127,470,774	(1,703,462)	2,283,335	174,752,814	381,103,461
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық		78,300,000	127,470,774	(1,703,462)	2,283,335	174,752,814	381,103,461
Бір жылдағы пайда		-	-	-	-	96,035,130	96,035,130
Басқа да жиынтық шығын		-	-	(2,827,444)	-	-	(2,827,444)
Кезең ішінде көрсетілген жиынтық табыстың жиыны 7,362,018 мың теңге мөлшерінде кейінге қалдырылған салық әсерін шегергенде, Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарының қарыздары және Бас компанияның еншілес ұйымынан тартылған салымдар бойынша дисконтты тану		-	-	(2,827,444)	-	96,035,130	93,207,686
2,155,128 мың теңге мөлшерінде кейінге қалдырылған салық әсерін шегергенде, Бас компанияның еншілес ұйымында орналастырылған салымдар бойынша дисконтты тану	4	-	29,448,072	-	-	-	29,448,072
Жарияланған дивидендтер	4	-	(8,620,512)	-	-	-	(8,620,512)
		-	-	-	-	(32,877,465)	(32,877,465)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	19	78,300,000	148,298,334	(4,530,906)	2,283,335	237,910,479	462,261,242

5-беттен 95-бетке дейінгі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
Ақшалай қаражаттардың қозғалысы туралы есептеме

Ескертпе	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Тіімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген, алынған пайыздық кірістер	236,361,380	162,437,761
Тіімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген төленген пайыздар	(76,776,355)	(46,463,874)
Алынған комиссиялар	3,016,022	1,918,666
Төленген комиссиялар	(7,329,937)	(6,835,045)
Қызметкерлерді ұстауға төленген шығыстар	(12,878,360)	(11,481,835)
Төленген әкімшілік және басқа операциялық шығыстар	(10,249,521)	(9,513,594)
Табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметтен ақша қаражатының таза ағындары	132,143,229	90,062,079
Төленген пайдаға салынатын салық	(14,536,524)	(11,013,404)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен алынған ақша қаражаты	117,606,705	79,048,675
<i>Төмендегілер бойынша таза төмендеу(таза өсім):</i>		
- өзге де банктердегі қаражаттар	(100,011,000)	-
- клиенттерге кредиттер және аванстар	(884,664,771)	(715,349,144)
- өзге де қаржы активтері	3,441	(1,545,676)
- өзге де активтер	(23,406)	(42,560)
<i>Төмендегілер бойынша таза өсім(төмендеу):</i>		
- клиенттердің қаражаты	404,710,665	796,448,384
- қаржы институттарының қаражаты	80,000,000	-
- басқа да қаржылық міндеттемелер	419,901	578,075
- басқа да міндеттемелер	8,618	38,834
Операциялық қызметтен түскен таза ақша қаражаты	(381,949,847)	159,176,588
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Негізгі құралдарды сатып алу	(1,218,545)	(691,113)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(2,542,681)	(1,181,183)
Негізгі құралдарды сату	73,481	89
Жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құнды қағаздарды сатып алу	-	(12,766,458)
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін борыштық құнды қағаздарға инвестициялар сатып алу	(34,866,152)	(44,733,251)
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құнды қағаздардың шығуынан түсетін түсімдер	42,636,088	38,337,016
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін борыштық құнды қағаздарды өтеуден түсетін түсімдер	36,917,160	65,600,000
Инвестициялық қызметтен алынған/(онда пайдаланылған) таза ақша қаражаты	40,999,351	44,565,100
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздар алу	15	66,300,000
Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарынан қарыз алу	15	26,333,536
Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарынан қарыздарды өтеу	15	(2,000)
"Самұрық-Қазына" ҰӘК" АҚ-дан қарызды өтеу	15	-
Азия Даму Банкінен қарыздар алу	15	14,000,000
Басқа ұйымдардан қарыздар алу	15	116,000
Басқа ұйымдардан қарыздарды өтеу		-
Борыштық бағалы қағаздар шығарудан түсетін түсімдер	14	-
Акционерге төленген дивидендтер	19	(32,877,465)
Ұзақ мерзімді жалдау	17	(506,756)
Қаржылық қызметтен алынған таза ақша қаражаты	13	73,363,315
Валюта бағамының өзгеруінің ақша қаражатына және оның баламаларына әсері	36,101	9,975
Ақша қаражатының және оның баламаларының таза өсуі (шығуы)	(267,551,080)	456,808,429
Кезеңнің бас кезіндегі ақша қаражаты және оның баламалары	7	595,066,321
Жылдың аяғындағы ақша қаражаты және оның баламалары	327,515,241	595,066,321

5-беттен 95-бетке дейінгі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

1 Кіріспе

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамының (әрі қарай – "Банк") аталған қаржылық есептілігі 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалды.

Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2003 жылғы 16 сәуірдегі №364 қаулысы негізінде Қазақстан Республикасында тұрғын үй құрылыс жинақ жүйесін дамыту мақсатында жарғылық капиталына мемлекеттің 100% қатысуымен құрылған.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 22 мамырдағы № 571 Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 25 мамырдағы №516 қаулысына сәйкес Банктің мемлекеттік акциялар пакеті "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі" АҚ-ға салынған акцияларының төлемі ретінде берілді.

Банктің жалғыз акционері "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі" АҚ (әрі қарай "Бас компания" немесе "Акционер") болып табылады.

Банктің ақырғы бақылау тарапы – Қазақстан Республикасының Үкіметі. Байланысты тараптармен операция туралы ақпарат 31-ескертпеде көрсетілген.

Банк елдегі тұрғын үй құрылыс жинақтары жүйесін іске асыратын жалғыз банк болып табылады.

Банк Еуропалық құрылыс жинақ кассаларының федерациясы мен Халықаралық тұрғын үйді қаржыландыру одағынан тұрады.

Басты қызметі.

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі берген 2021 жылғы 20 сәуірдегі № 1.2.102/47 лицензияға сәйкес Банк тұрғын үй құрылысы жинақ ақшасына салымдарды (депозиттерді) қабылдау, салымшылардың шоттарын ашу және жүргізу; салымшыларға тұрғын үй жағдайларын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жүргізуге тұрғын үй, аралық тұрғын үй және алдын ала тұрғын үй қарыздарын беру; салымшылардың салымдарын қабылдау, банктік шоттарын ашу және жүргізу; кондоминиум объектісінің ортақ мүлкін күрделі жөндеуге ақша жинақтау және оларға тұрғын үй қарыздарын беру; тұрғын үй жағдайларын жақсарту мақсатында біржолғы зейнетақы төлемдерін есепке алу үшін жеке тұлғалардың ағымдағы банктік шоттарын ашу және жүргізу операциялары; кассалық операциялар (қолма-қол ақшаны ұсақтауды, айырбастауды, қайта есептеуді, сұрыптауды, буып-түю және сақтауды қоса алғанда, қолма-қол ақшаны қабылдау және беру); аударым операциялары (төлемдер мен ақша аударымдары бойынша жеке және заңды тұлғалардың тапсырмаларын орындау); шетел валютасын айырбастау операциялары; заңды тұлғалардың депозиттерін қабылдау, банктік шоттарын ашу және жүргізу; емделуге ақы төлеу мақсатында біржолғы зейнетақы төлемдерін есепке алу үшін жеке тұлғалардың ағымдағы банктік шоттарын ашу және жүргізу; меншікті бағалы қағаздарын (акцияларды қоспағанда) шығару; сенімгерлік операциялар (сенімгердің мүддесі үшін және тапсырмасы бойынша банктік қарыздар бойынша талап ету құқықтарын басқару) бойынша қызметті жүзеге асыруға құқылы. Сондай-ақ клиенттердің шоттарын жүргізу құқығынсыз бағалы қағаздар нарығында дилерлік қызметті жүзеге асырады.

Банктің миссиясы қазақстандық отбасыларды өз баспанасымен қамтамасыз ету және Отандық сезімді нығайту болып табылады.

Банктің 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы қаржылық есептілігі және тиісті аудиторлық есеп Банктің ресми сайтында, "Банк туралы" - Есептілік бөлімінде орналастырылған.

Одан әрі даму және орнықты өсу үшін Банк өз өнімдерінің қолжетімділігі, клиенттерге қызмет көрсету сапасын арттыру, төлемдерді қабылдаудың баламалы арналарын кеңейту және АТ инфрақұрылымын дамыту бойынша тұрақты жұмыс жүргізеді.

2021 жылдан бастап Банк тұрғын үйге мұқтаж барлық азаматтар үшін "бір терезе" қағидаты бойынша жұмыс істеуді жоспарлап отырған "Тұрғын үймен қамтамасыз ету орталығы" бөлімшесіне жергілікті атқарушы органдардан қолданыстағы кезектілік жүйесін алу бойынша тұрғын үйді есепке алуды, қоюды және бөлуді орталықтандыру бойынша жұмыс жүргізеді. Осылайша, оған мұқтаж азаматтардың тұрғын үй алу рәсімі жеңілдетілетін болады. Банктің дамыған инфрақұрылымы, ақпараттық және технологиялық ресурстары азаматтарды, ең алдымен халықтың әлеуметтік осал топтарын тұрғын үймен қамтамасыз ету процесін жеделдетеді, кезектілікті басқару мүмкіндігін кеңейтеді, бұл ретте Банк тұрғын үй құрылыс жинақтары жүйесі шеңберінде өзінің негізгі қызметін жалғастырады.

1 Кіріспе (жалғасы)

Қазақстан Республикасының Президенті Қ.Қ. Тоқаевтың қазақстандықтарға 2021-2022 жылдар аралығындағы кезеңде eprf-otbasu.kz платформасы арқылы зейнетақы жинақтарын мерзімінен бұрын алу құқығын пайдалануға мүмкіндік беретін жарлығына сәйкес тұрғын үй жағдайын жақсарту және емделуге ақы төлеу үшін 923,000 қазақстандық жалпы сомасы 2,916 миллиард теңгеден асатын зейнетақы жинақтарын пайдаланды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 322 мың қазақстандық тұрғын үйге ие болды, тағы 151 мыңнан астамы ипотекалық қарыздар бойынша берешекті өтеді, 170 мыңнан астам қазақстандық қарызды одан әрі жинақтау және алу үшін ТҚЖ салымын толықтырды және 279 мыңға жуығы емделуге зейнетақы жинақтарын пайдаланды. Оның 38%-ы әйелдер (350,080 адам), ал 62%-ы ер адамдар (573,421 адам). 2022 жылы 24,114 қазақстандық Банк арқылы қайталама нарықта ипотекалық тұрғын үй қарызын алу үшін өздерінің біржолғы зейнетақы төлемдерін пайдаланды. Қалған 5,687 қазақстандық тұрғын үйді бастапқы тұрғын үй нарығында сатып алуды жөн көрді.

Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасы бойынша қолданыстағы тұрғын үй саясатына реформа жүргізілді, оның шеңберінде 2022 жылдан бастап бюджеттен тұрғын үйге мұқтаж деп танылған, табысы отбасының әрбір мүшесіне шаққанда 1 ең төменгі күнкөріс деңгейінен кем азаматтарға, оның ішінде көп балалы отбасылар, 1 және 2 топтағы мүгедектер, жетім балалар және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалар, мүгедек балалары бар немесе оларды тәрбиелеп отырған отбасылар санаттарына жататын халықтың әлеуметтік-осал топтарына жеке тұрғын үй қорынан тұрғын үйді жалға алу ақысын төлеу мақсатында өтемақылар (субсидиялар) төлеу үшін қаражат бөлінеді. Осындай мемлекеттік қолдау шеңберінде Банк қаржы операторы болып табылады және алушыларға төлемдерді тағайындауды, тоқтатуды және қайта бастауды жүзеге асырады.

Жұмыс істей бастағаннан бері Банк 4,897.36 миллиард теңге сомасына 437,059 қарыз берді және шарттық сомасы 14,235.77 миллиард теңгемен 4,026.68 мың шарт жасасты.

2022 жылы Банк қызмет көрсету сапасын жақсарту және халықтың қалың жігін өз тұрғын үйімен қамтамасыз ету үшін мынадай жобаларды енгізді:

- "Ипотекалық консъерж-сервис" қызметі бейнебанкинг арқылы кредиттік өтінімдерді қабылдау жүйесі ендірілді.
- Шығыс аудио қоңырауларды жүзеге асыру үшін интеллектуалды дауыстық робот ендірілді.
- Өнім желісіне: бағалау көрсеткішінің мәніне байланысты аралық тұрғын үй қарыздары бойынша сараланған сыйақы мөлшерлемелерін қолдану; Тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылымды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы шеңберінде "Әлеуметтік кредиттік тұрғын үйді сату" бағыты бойынша кредит беру талаптары; "Жасыл ипотека" бағдарламасы шеңберінде кредит беру талаптары; жергілікті атқарушы органдардың әлеуметтік саясаты шеңберінде азаматтарға кредит берудің өңірлік бағдарламасы бойынша кредит беру талаптары бөлігінде өзгерістер мен толықтырулар бекітілді.
- Құрылыс объектісін сақтандыру болған кезде салымшыларға кредит беру мүмкіндігі бөлігінде "Өз үйім" бағдарламасы шеңберінде тұрғын үйді келісу және сату қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар бекітілді.

Тіркелген мекенжайы және қызмет атқару орны. Банк мына мекенжай бойынша тіркелген: Алматы қаласы, А05А2Х0, Абылай хан даңғылы, 91, Қазақстан Республикасы.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің Қазақстан бойынша 18 аймақтық филиалы, 19 қызмет көрсету орталығы және Қазақстан бойынша 3 қызмет көрсету орны бар (2021 жылы: Қазақстан бойынша 18 аймақтық филиал, 19 қызмет көрсету орталығы, 3 қызмет көрсету орны).

Осы есептілікті шығару күнінде Банкте дамыған консультанттар желісі (агенттік желі), сондай-ақ бейнебанкинг жұмыс істейді, олар арқылы клиенттер Банктің өнімдері мен қызметтері бойынша консультациялық қызметтер ала алады, Банкке бармай-ақ онлайн режимінде депозиттер аша алады, қызметтердің тізбесін қашықтық тәсілмен ала алады.

Банк "Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры" АҚ берген № 25 куәлікке сәйкес жеке тұлғалардың салымдарына (депозиттеріне) міндетті ұжымдық кепілдік беру (сақтандыру) жүйесінің қатысушысы болып табылады. Сақтандыру қызметі тоқтатылған немесе банк қызметін жүзеге асыруға лицензия қайтарып алынған жағдайда әрбір жеке тұлға үшін 10,000 мың теңгеге дейінгі сомаға жеке тұлғалардың салымдары бойынша Банктің міндеттемелерін қамтамасыз етеді.

1 Кіріспе (жалғасы)

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі (бұдан әрі – "Агенттік") Басқармасының 2007 жылғы 25 маусымдағы № 162 қаулысына сәйкес Банкке қаржы агенттігі мәртебесі берілді.

Агенттік мәртебесіне сәйкес республикалық бюджеттен қарыз қаражатын Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 16 қарашадағы № 1844 қаулысына сәйкес қамтамасыз етуді ұсынбай тартты.

2022 жылдың 31 желтоқсанында:

Moody's рейтингтік агенттігі Банкке келесі рейтингтер берді:

- Ұлттық валютадағы депозиттер бойынша ұзақ мерзімді рейтинг: Baa2 (Тұрақты);
- Ұлттық валютадағы депозиттер бойынша қысқа мерзімді рейтинг: Prime-2 (Тұрақты);
- Кредит қабілеттілігінің базалық бағасы (BCA): ba2 (Тұрақты).

Fitch Ratings рейтинг агенттігі Банкке келесі рейтингтер берді:

- Ұлттық валютадағы эмитент дефолтының ұзақ мерзімді рейтингі (ЭДР): BBB/Тұрақты;
- Ұлттық валютадағы қысқа мерзімді ЭДР: F2 / Тұрақты.

2021 жылдың 31 желтоқсанында:

Moody's рейтингтік агенттігі Банкке келесі рейтингтер берді:

- Ұлттық валютадағы депозиттер бойынша ұзақ мерзімді рейтинг: Baa3 (Тұрақты);
- Ұлттық валютадағы депозиттер бойынша қысқа мерзімді рейтинг: Prime-3 (Тұрақты);
- Кредит қабілеттілігінің базалық бағасы (BCA): ba2 (Тұрақты).

Fitch Ratings рейтинг агенттігі Банкке келесі рейтингтер берді:

- Ұлттық валютадағы эмитент дефолтының ұзақ мерзімді рейтингі (ЭДР): BBB-/Тұрақты;
- Ұлттық валютадағы қысқа мерзімді ЭДР: F2/Тұрақты.

Есептілікті ұсыну валютасы. Осы қаржылық есептілік, егер өзгесі көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен берілген.

Функционалдық валюта. Банктің функционалдық валютасы және есептілікті ұсыну валютасы Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы, қазақстандық теңге болып табылады.

2 Банк өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта

2022 жылдың қорытындысы бойынша инфляцияның жылдық мәні 20-21% болжамды диапазон шегінде қалыптасып, 20,3% -ды құрады (2021: инфляция деңгейі - 8,4%). Жылдық инфляция құрамында ең үлкен өсім азық-түлік және азық-түліктік емес тауарлардың бағалары арқылы көрінеді. Ақылы қызметтердің инфляциясы абаттандырылған тұрғын үйді жалдау құнының төмендеуімен және реттелетін қызметтер бағасының өсуімен өзгеріссіз қалды. Сонымен қатар, инфляцияның тұрақты бөлігі әлі де жоғары болып қала береді, бұл инфляциялық ортаның сақталуын көрсетеді.

Инфляциялық болжам жеделдеп жатқанын көрсетеді. Желтоқсан айында олардың мәні сауалнама жүргізілген сәттен бастап 21,3%-ды құрады. Халықтың инфляциялық күтулерінің өсуі азық-түлік бағасының өзгеруімен, сыртқы оқиғалармен және ЖЖМ бағасының өзгеруімен байланысты. Жоғары және тұрақсыз инфляциялық күтулер инфляцияның қатты өсуіне және болашақта оның баяу төмендеуіне ықпал етуі мүмкін.

Банк өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта (жалғасы)

Жалпы сыртқы бағалар базалық сценарий талаптарына сәйкес қалыптасады. Ақша-кредит талаптарының бірлесе қатаюы кезінде көптеген елдерде, оның ішінде саудалық серіктес елдерде инфляциялық процестердің баяулауының басталуы байқалады. Азық-түлікке әлемдік бағаның күтілетін бірқалыпты төмендеуімен қатар, бұл Қазақстандағы инфляцияға төмен әсерін тигізетін болады. Мұнай бағасы базалық сценарий бойынша 2023 жылы орта есеппен баррель үшін белгіленген 90 АҚШ доллары деңгейінен сәл төмен.

2022 жылы геосаяси жағдайдың шиеленісуі және жаһандық қаржы нарықтарындағы қолайсыз жағдайлар ұлттық валютаның динамикасына теріс әсер етті. 2022 жылғы наурызда 512,17 теңгеге дейін әлсірегеннен кейін теңге бағамы сол жылдың мамыр айында 414,79 теңгеге дейін нығайды. Жыл қорытындысы бойынша теңге бағамы АҚШ долларына қатысты бір АҚШ доллары үшін 7,1%-ға 462,66 теңгеге дейін әлсіреді.

Екінші деңгейдегі банктердің экономикаға кредит беруі 2022 жылғы желтоқсанда 2,7%-ға (2022 жылғы қараша айымен салыстырғанда) және 23,3%-ға (2021 жылмен салыстырғанда) 22,811.9 миллиард теңгеге дейін ұлғайды.

Жеке тұлғаларға кредит беру 31,8%-ға (2021 жылмен салыстырғанда) 14,158.4 миллиард теңгеге дейін өсті. Жеке тұлғаларға кредиттер құрылымында негізгі үлесті алатын тұтынушылық кредит беру 1,0%-ға 7,7 трлн. теңгеге өсті. Қараша айында ірі банктердің маркетингтік акцияларын өткізу аясында 27,3% (2021 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда) айтарлықтай өсуден кейін желтоқсанда жылдық өсім 25,3%-ға дейін баяулады. Кредиттік портфельдің жылдық өсу қарқыны 2021 жылғы 26.5%-дан 2022 жылы 23.3%-ға дейін баяулады.

2022 жылғы желтоқсанда банктік емес заңды тұлғаларға теңгемен берілген кредиттер бойынша орташа өлшенген сыйақы мөлшерлемелері 19,2%-ға дейін (2021 жылғы желтоқсанда – 11,7%), жеке тұлғаларға - 17,4%-ға дейін өсті (2021 жылғы желтоқсанда мөлшерлеме 17,6%-ды құрады). Жеке тұлғаларға арналған кредиттердің құны қараша айында ірі маркетингтік акциялар аясында мөлшерлемелердің айтарлықтай төмендеуінен кейін өсті.

2022 жылғы желтоқсанда депозиттік ұйымдардағы резиденттер депозиттерінің көлемі 2022 жылғы шілдеден бастап ең жоғары айлық өсімді көрсетті (7,6%), 4,8%-ға 30,9 трлн теңгеге дейін ұлғайды (2022 жылғы өсім - 14,1%). Желтоқсан айында салымдардың едәуір өсуі негізінен жеке тұлғалардың теңгелік салымдарының түсуі есебінен қамтамасыз етілді.

Желтоқсан айында ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі жеке және заңды тұлғалардың салымдарының ұлғаюы есебінен өсті. Заңды тұлғалардың қаражатының азаюы есебінен шетелдік валютадағы депозиттердің төмендеуі байқалды.

Жеке тұлғалардың депозиттері бір жыл ішінде 26,3%-ға өсті. Бұл сондай-ақ ұлттық валютадағы салымдардың 9,3%-ға, шетел валютасындағы салымдардың 2,9%-ға өсуі нәтижесінде болды. Желтоқсан айында ұлттық валютадағы салымдардың өсуі, оның ішінде базалық мөлшерлеме деңгейінің ұлғаюы жағдайында орын алады, бұл халықтың депозиттері үшін ҚДКБҚ шекті мөлшерлемелерінің өсуіне әкелді. Мысалы, халықтың мерзімсіз салымдары бойынша ең жоғары мөлшерлеме көлемі 2022 жылғы 6 желтоқсанныан бастап 16,3% -ды құрады, ал 3 және 6 ай мерзіміне толықтыру құқығынсыз жинақ депозиттері бойынша - 18,3%.

Базалық мөлшерлеме бойынша қабылданған шешімдер жағдайында банктік емес заңды тұлғалардың теңгедегі мерзімді депозиттері бойынша орташа өлшенген сыйақы мөлшерлемесі 2022 жылғы желтоқсанда 14,4%-ға (2021 жылғы желтоқсанда – 7,4%), жеке тұлғалардың депозиттері бойынша 13,3%-ға (8,0%) өсті.

2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда тұрғын үй құрылысына 2,902.2 миллиард теңге бағытталды. Негізгі капиталға салынған инвестициялардың жалпы көлемінде тұрғын үй құрылысында игерілген қаражаттың үлесі 19,3%-ды құрады. 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда тұрғын үй құрылысын қаржыландырудың негізгі көзі құрылыс салушылардың меншікті қаражаты болып табылады, олардың үлес салмағы 85,2%-ды құрайды.

2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда пайдалануға берілген тұрғын үйдің жалпы ауданы 2021 жылмен салыстырғанда 8,8%-ға азайып, 15,422 мың шаршы метрді (ш.м.) құрады, оның ішінде 8,844 мың ш.м. - көп пәтерлі және 6,499. 8 мың ш.м. - жекеменшік үйлер. Тұрғын үйдің басым бөлігі - 13,930.8 мың ш.м. немесе 90,3%-ын жеке құрылыс салушылар пайдалануға берді, оның ішінде халық - 6,799.3 мың ш.м., бұл жалпы іске қосу көлемінде 44,1%-ды құрайды.

Банк өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта (жалғасы)

Мемлекеттің халықты тұрғын үймен қамтамасыз ету жөніндегі әлеуметтік міндеттерін іске асыру мақсатында Банк жергілікті атқарушы органдармен (бұдан әрі - ЖАО) жұмыс жүргізеді. 2022 жылдың қорытындысы бойынша Банк Қарағанды облысының, Астана, Алматы, Тараз, Орал қалаларының, Қостанай облысының, Атырау және Алматы облыстарының, Семей қаласының ЖАО-мен қарыз шарттарын жасасты, оның шеңберінде Банкке оның салымшыларына жеңілдікті талаптар бойынша тұрғын үй қарыздарын беру үшін қаражат бөлінді. 2022 жылдың қорытындысы бойынша тартудың жалпы сомасы 26,3 миллиард теңгені құрады. Болашақта Банк басқа облыстардың ЖАО-мен осындай жұмысты жалғастырады.

2022 жылғы 2 желтоқсанда Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі Қазақстан Республикасының егеменді кредиттік рейтингін "BBB" деңгейінде растады, болжам - "тұрақты".

Қазақстанның кредиттік рейтингін сақтаудың басты факторы әлі де күшті фискалдық ұстаным және сыртқы күйзелістерге төзімді болуға ықпал еткен елеулі сыртқы резервтер болып қала береді, - деп атап өтті Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі - ҚР ҰБ).

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Есеп саясатының негізгі қағидаттары. Бұл қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына ("ХҚЕС") сәйкес әділ құн бойынша қаржы құралдарын бастапқы тануды және пайда немесе залал арқылы әділ құн ("ІЗАӘҚ") және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн ("ӨЖКАӘҚ") бойынша бағаланатын қаржы құралдарын қайта бағалауды қоспағанда, бастапқы құн бойынша есепке алу қағидалары негізінде дайындалды. Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде баяндалған. Бұл қандаттар, егер басқаша көрсетілмесе, ұсынылған барлық кезендерге дәйекті түрде қолданылды (5-ескертпе).

Қаржы құралдары - бағалаудың негізгі тәсілдері. Қаржы құралдары олардың жіктелуіне қарай әділ құны немесе амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Төменде осы бағалау әдістерінің сипаттамасы келтірілген.

Әділ құн – бұл активті сату кезінде алынуы мүмкін немесе бағалау күніне нарық қатысушылары арасында ерікті негізде операция жүргізген кезде міндеттемелерді бергенде төленуі мүмкін баға. Белсенді нарықта белгіленген баға әділ құнның ең үздік растамасы болып табылады. Белсенді нарық – бұл бағалаулар туралы тұрақты түрде ақпарат алуға мүмкіндік беретін, активпен немесе міндеттемен операциялар жеткілікті жиілікте және жеткілікті көлемде жүргізілетін нарық.

Белсенді нарық айналымындағы қаржы құралдарының әділ құны кәсіпорын ұстап тұрған жеке активке немесе міндеттемеге олардың санына белгіленген бағаны көбейткен кезде алынған сома ретінде бағаланады. Егер нарықтың қалыпты тәуліктік сауда айналымы кәсіпорында бар активтер мен міндеттемелер санын еңсеруге жеткіліксіз болса, ал жеке операцияда позицияларды сатуға тапсырыс орналастыру белгіленген бағаға әсер етуі мүмкін болған жағдайда да, мәселе осындай көрініс табар еді. Әділ құнды бағалау үшін қалыптасқан жағдайларда әділ құн үшін неғұрлым маңызды болып табылатын, сұраныс және ұсыныс бойынша спрэд шегіндегі баға пайдаланылды және басшылық оны есептік кезеңге операцияның соңғы бағасымен тең деп есептейді. Қаржы активтерін бағалау үшін қолданылған сұраныстың ағымдық бағасы белгіленген нарықтық баға болып табылады; ал қаржы міндеттемелері үшін қолданылған белгіленген нарықтық баға – ұсыныстың ағымдық бағасы.

Белсенді нарықта айналысқа түспейтін туынды қаржы құралдары немесе басқа қаржы активтері мен міндеттемелері қоржыны нақты тәуекел қабылдағаны үшін таза ұзын позицияны (яғни активті) сатқан кезде алынуы мүмкін баға негізінде қаржы активтері және қаржы міндеттемелері тобының әділ құны бойынша немесе ағымдық нарық жағдайларында бағалау күніне нарық қатысушылары арасында ерікті түрде операция жүргізген кезде нақты тәуекел қабылдағаны үшін таза қысқа позицияны (яғни міндеттемені) берген кезде бағаланады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Бұл көп мәртелі негізде әділ құны бойынша көрсетілетін активтерге қолданылады, егер Банк (а) кәсіпорынның нақты нарық тәуекеліне (немесе тәуекелдеріне) немесе тәуекелдерді немесе оның инвестициялық стратегиясын басқару бойынша кәсіпорынның ресми стратегиясына сәйкес нақты контрагенттің кредиттік тәуекеліне таза тәуелділік негізінде қаржы активтерінің және қаржы міндеттемелерінің тобын басқаратын болса; (б) аталған негізде кәсіпорынның жоғарғы басшы қызметкерлеріне қаржы активтерінің және қаржы міндеттемелерінің тобы туралы ақпарат берсе; және (в) қаржы активтеріне және қаржы міндеттемелеріне байланысты туындайтын, негізінде тең мәнді болып табылатын кәсіпорынның нақты нарықтық тәуекелге (немесе тәуекелдерге) тәуелділігінің ұзақтығын қоса алғанда, нарықтық тәуекелдер.

Дисконтталған ақша ағындарының моделі, сондай-ақ нарық жағдайларында жасалатын ұқсас операциялар деректеріне немесе инвестициялар нысанының ағымдық құнына негізделген модельдер сияқты бағалау әдістері олар үшін мәмілелер бағасы туралы нарықтық ақпарат қолжетімді болмайтын қаржы құралдарының әділ құнын белгілеу үшін қолданылады. Әділ құнды бағалау нәтижелері талданады және әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша мынадай түрде бөлінеді: (i) 1 Деңгейге ұқсас активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықта белгіленген (түзетілмеген) баға бойынша бағалар жатады, (ii) 2 Деңгейге - бағалау әдісінің көмегімен алынған, барлық пайдаланылатын маңызды шығыс деректер не тура (мысалы, баға), не жанама (мысалы, баға негізінде есептелген) актив немесе міндеттеме үшін бақыланатын болып табылады (мысалы, бағалар) және (iii) тек қана бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалар болып табылатын 3 Деңгей бағалары (яғни, бағалау үшін бақыланбайтын шығыс деректердің айтарлықтай көлемі талап етіледі). Есептік кезең соңына әділ құн иерархиясының бір деңгейінен екінші деңгейіне ауыстыру жағдайлары болған жоқ.

Мәміле бойынша шығыстар қаржы құралын сатып алуға, шығаруға немесе есептен шығаруға жататын қосымша шығыстар болып табылады. Қосымша шығыстар – бұл егер мәміле жасалмаған болса, болмауы мүмкін шығыстар. Мәміле бойынша шығыстарға агенттерге (сауда агенттері есебінде әрекет ететін қызметкерлерді қоса алғанда), кеңесшілерге, брокерлер мен дилерлерге төленген сыйақы мен сомалар, реттеуші органдар мен қор биржаларына төленетін алымдар, сондай-ақ меншікті берген кезде өндірілетін салықтар мен алымдар кіреді. Мәміле бойынша шығыстарға борыштық міндеттемелер бойынша сыйлықақылар немесе дисконттар, қаржыландыру шығыстары, ішкі әкімшілік шығыстары немесе сақтау шығыстары кірмейді.

Амортизацияланған құн негізгі қарыз шегерімімен, бірақ үдемелі пайыздарды қоса алғанда, ал қаржы активтері үшін – кез келген құнсыздану шығыстарын есептен шығару шегерімімен активтің бастапқы құнын білдіреді. Үдемелі пайыздарға мәміле бойынша бастапқы тану кезінде кейінге қалдырылған шығыстар амортизациясы, сондай-ақ, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып өтеу сомасынан кез келген сыйлықақы немесе дисконт кіреді. Үдемелі пайыздық кірістер және үдемелі пайыздық шығыстар, үдемелі купондық кірісті және амортизацияланған дисконтты немесе сыйлықақыны (ондай болған жағдайда, берген кезде кейінге қалдырылған комиссияны қоса алғанда) қоса алғанда, жеке көрсетілмейді, қаржы жағдайы туралы есептің тиісті баптарының баланстық құнына кіргізіледі.

Пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісі – бұл әрбір кезеңде құралдың баланстық құнына тұрақты пайыздық мөлшерлемені (пайыздың тиімді мөлшерлемесін) қамтамасыз ету мақсатында тиісті кезең ішінде пайыздық кірісті немесе пайыздық шығысты тану әдісі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл қаржы құралының күтілетін әрекет ету мерзіміне (кредиттер бойынша келешектегі шығыстарды қоспағанда) немесе қаржы құралының таза баланстық құнына дейін неғұрлым қысқа мерзімге келешектегі есептік ақша төлемдерін немесе түсімдерін дисконттеудің нақты мөлшерлемесі.

Тиімді сыйақы мөлшерлемесі аталған құрал үшін көрсетілген құбылмалы мөлшерлеме бойынша кредиттік спредті көрсететін сыйлықақыны немесе дисконтты қоспағанда, пайыздың келесі өзгеру күніне дейін құбылмалы мөлшерлемелі құралдар бойынша немесе нарық мәніне тәуелсіз түрде тағайындалатын басқа ауыспалы факторлар бойынша ақша ағындарын дисконттеу үшін пайдаланылады. Мұндай сыйлықақылар немесе дисконттар құралдың күтілетін бүкіл айналым мерзімі ішінде амортизацияланады. Келтірілген құн есебіне тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын шарт бойынша тараптар төлеген немесе алған барлық төлемдер мен сыйақылар кіреді. Бастапқы тану кезінде сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған (РОСИ) қаржы активтері болып табылатын активтер үшін тиімді пайыздық мөлшерлеме кредиттік тәуекелдерді есепке ала отырып түзетіледі, яғни, бастапқы тану кезінде күтілетін ақшалай ағындар негізінде есептеледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы құралдарын бастапқы тану. Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін саудалық құнды қағаздар, туынды және басқа қаржы құралдары бастапқыда әділ құны бойынша танылады. Барлық басқа қаржы құралдары, мәміле бойынша шығыстарды қоса алғанда, бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Бастапқы тану кезіндегі әділ құнның ең үздік растауы операция бағасы болып табылады. Бастапқы тану кезінде пайда немесе зиян тек әділ баға мен операцияның құны арасында айырма болған жағдайда ғана көрсетіледі, нарықта сол құралмен жасалған ағымдық мәмілелер немесе базалық деректер есебінде бақыланатын нарықтардың деректерін пайдаланатын бағалау әдісі оның растауы бола алады. Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін және өзге де жиынтық кірістер арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдардың инвестицияларын бастапқы мойындағаннан кейін күтілетін кредиттік шығыстардың бағалау резервтері мойындалады, ол активтерді бастапқы мойындағаннан кейін бірден бухгалтерлік шығыстарды мойындалуына әкеп соғады.

Оларды жеткізу заңнамада немесе аталған нарық үшін іскери айналым дәстүрінде ("стандартты жағдайларда" сатып алу және сату) белгіленген мерзімде жүргізілуі тиіс қаржы активтерін сатып алу және сату мәміле жасалған күні, яғни Банк қаржы активін сатып алуды және сатуды міндеттенген күні көрсетіледі. Сатып алу бойынша барлық басқа операциялар кәсіпорын аталған қаржы құралына қатысты шарт тарабы болған кезде танылады.

Қаржы активтерінің жіктелуі және кейінгі бағасы: бағалау санаттары. Банк мынадай бағалау санаттарын пайдалана отырып, қаржы активтерін жіктейді: пайда және шығыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, кірістің өзге жиынтығы арқылы әділ құны бойынша бағаланатын және амортизацияланған құны бойынша бағаланатын. Борыштық қаржы активтерін жіктеу және кейіннен бағалау: (i) активтердің тиісті портфелін басқару үшін банктің бизнес-моделіне және (ii) актив бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына байланысты.

Қаржы активтерін жіктеу және кейіннен бағалау: бизнес-үлгісі. Бизнес-үлгі ақша ағындарын алу мақсатында активтерді басқару үшін банк пайдаланатын әдісті көрсетеді: банктің мақсаты (I) активтерден шартта көзделген ақша ағындарын алу ("шартта көзделген ақша ағындарын алу және сату үшін активтерді ұстау") немесе (II) активтерді сату нәтижесінде туындайтын ақша ағындарын және ақша ағындарын алу және шартта көзделген алу ("шартта көзделген ақша ағындарын алу және сату үшін активтерді ұстау") немесе, егер (i) тармақты да, (II) тармақты да), қаржылық активтер "өзге" бизнес-үлгілер санатына жатады және пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады.

Бизнес-үлгі бағалау жүргізу күні бар портфельге белгіленген мақсатқа қол жеткізу үшін Банк жүзеге асыруға ниетті қызметтің барлық тиісті дәлелдемелері негізінде активтер тобы үшін (портфель деңгейінде) белгіленеді. Бизнес-модельді анықтау кезінде банк мынадай факторларды ескереді: портфельдің мақсаты мен құрамын, тиісті активтер бойынша ақша ағындарын алудың бұрынғы тәжірибесін, тәуекелдерді бағалау мен басқарудың тәсілдерін, активтердің кірістілігін бағалау әдістерін және басшыларға төлемдер жүргізу схемасын қамтиды.

Банк ұқсас қаржылық активтерді басқару үшін бірнеше бизнес-үлгілерді қолдана алады, келісімшарттық ақша ағындарын алу үшін өзі басқаратын инвестициялардың бір портфелін және әділ құнның өзгеруінен пайда алу үшін сату мақсатында басқаратын инвестициялардың басқа портфелін ұстай алады. Екі үлгіде де бірдей контрагенттер болуы мүмкін. Белгілі бір жағдайларда Банк оның осы қаржылық активтерді қалай басқаратынын көрсету үшін қаржылық активтер портфелін қосалқы портфельдерге бөледі. Банк ерекше, бірақ ықтимал оқиғалардың Банктің қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалау үшін стресс-тестілеу әдісін қолданады. Егер өтімді активтер портфеліндегі кейбір активтер "стресс-тест" сценарийі жағдайында ұсталса (яғни, шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу мақсатында ұсталса), онда қалған активтер Банктің өтімділігінің қайталанатын сатуларға әкеп соғатын күнделікті қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында ұсталады.

Қаржы активтерін жіктеу және кейіннен бағалау: ақша ағындарының сипаттамасы. Егер бизнес-үлгі шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін немесе шартта көзделген ақша ағындарын алу және сату үшін активтерді ұстауды көздесе, Банк ақша ағындары тек борыш пен пайыздардың негізгі сомасы есебіне ("борыш пен пайыздардың негізгі сомасы есебінен ғана төлемдерге арналған тест" немесе "SPPI-тест") төлемдерді жүргізеді деп бағалайды. Кірістірілген туынды құралдары бар қаржы активтері олар бойынша ақша ағындары борыш пен пайыздардың негізгі сомасының есебіне ғана төлемдер жүргізілетінін айқындау үшін жиынтықта қаралады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Осы бағалауды жүргізу кезінде банк шартта көзделген ақша ағындарының базалық кредиттік шарттың талаптарына сәйкес келетінін қарайды, яғни пайыздар кредиттік тәуекелге, ақшаның уақытша құнына, базалық кредиттік шарттың басқа да тәуекелдеріне және пайда маржасына қатысты өтемді ғана қамтиды.

Егер шарттың талаптары базалық кредиттік шарттың талаптарына сәйкес келмей, тәуекелге немесе құбылмалылыққа ұшырауды көздейтін болса, тиісті қаржы активі жіктеледі және пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады. Борыш пен пайызды есептеу кезінде тек негізгі соманы төлеуге арналған тест активті бастапқы тану кезінде жүргізіледі және кейіннен қайта бағалау жүргізілмейді.

Қаржы активтерін қайта жіктеу. Қаржы құралдары осы портфельді басқарудың бизнес-үлгі тұтастай өзгерген жағдайда ғана қайта жіктеледі. Қайта жіктеу бизнес-үлгі өзгергеннен кейін бірінші есепті кезеңнің басынан перспективалы жүргізіледі. Банк ағымдағы немесе салыстырмалы кезең ішінде өзінің бизнес-моделін өзгертпеді және қайта сыныптауды жүргізбеді.

Қаржы активтерінің құнсыздануы: күтілетін кредиттік шығыстарға арналған бағалау резерві. Болжамдардың негізінде банк амортизацияланған құны бойынша және әділ құны бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын борыштық құралдарға байланысты күтілетін кредиттік шығыстарды бағалайды. Банк күтілетін кредиттік шығыстарды бағалайды және әрбір есепті күнге кредиттік шығыстарға арналған бағалау резервін анықтайды. Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау: (i) ықтимал нәтижелер ауқымын бағалау жолымен анықталған ықтималдықты ескере отырып болжанбаған және сараланған соманы, (ii) ақшаның уақытша құнын және (iii) өткен оқиғалар, ағымдағы шарттар және болжанатын болашақ экономикалық жағдайлар туралы есепті күнге шамадан тыс шығынсыз және күш салусыз қолжетімді барлық негізделген және расталатын ақпаратты көрсетеді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын үлестік құралдар қаржылық жағдай туралы есепте күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервін шегере отырып ұсынылады. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдардың амортизацияланған құнындағы өзгерістер күтілетін кредиттік шығындарға бағалау резервін ескермегенде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Баланстық құндағы басқа өзгерістер "өзге де жиынтық кіріс арқылы бағаланатын борыштық құралдардан шығыстарды шегергендегі кірістер" бабында өзге де жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі.

Банк бастапқы тану жүргізгеннен бастап кредиттік сападағы өзгерістер негізінде құнсыздануды есепке алудың "үш кезеңді" моделін қолданады. Бастапқы тану кезінде құнсызданған болып табылмайтын қаржы құралы 1-себетке қатысты ретінде жіктеледі. Қаржылық активтер үшін 1-себет егер ол 12 ай ішінде немесе шартқа сәйкес өтеу күніне дейін болуы мүмкін дефолттар нәтижесінде туындайтын барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстардың бір бөлігіне тең сомада бағалануы күтілетін кредиттік шығыстар, 12 ай өткенге дейін келсе ("12 айлық күтілетін кредиттік шығыстар"). Егер банк кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бастапқы тану сәтінен бастап байқаса, онда актив 2-себетке ауыстырылады, ал осы актив бойынша күтілетін кредиттік шығыстар барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстар негізінде, яғни шартқа сәйкес өтеу күніне дейін, бірақ, егер ол көзделген болса, күтілетін алдын ала төлемді ескере отырып ("бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстар") бағаланады. Банктің кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын анықтау тәртібінің сипаттамасы 25-ескертпеде келтіріледі. Егер Банк қаржы активі құнсызданды деп санайтын болса, актив 3 себетке аударылады және ол бойынша күтілетін кредиттік шығыстар бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстар ретінде бағаланады. Банктің құнсызданған активтер мен дефолтты анықтауына қатысты түсініктемелер 25-ескертпеде берілген.

Қаржы активтерін түрлендіру. Қаржы активтері шарттың талаптарына сәйкес өзгергенде (мысалы, оларды қайта қарау нәтижесінде), банк түрленуі елеулі болып табыла ма және ол бастапқы активті тануды тоқтатуға және жаңа активті әділ құны бойынша тануға алып келуі тиіс пе екенін қарастырып бағалайды. Бұл бағалау негізінен тиісті есеп саясатында сипатталған сапалық факторларға негізделеді және елеулі пайымдауларды қолдануды талап етеді. Атап айтқанда, банк қайта қаралған құнсызданған кредиттік шарттарды тануды тоқтату қажеттігі туралы шешім қабылдаған кезде және жаңадан танылған кредиттерді бастапқы тану кезінде құнсызданған ретінде қарастыру керек пе деген пікірді қолданады. Тануды тоқтату қажеттілігі туралы шешім тәуекелдер мен пайданың, яғни мұндай модификация нәтижесінде күтілетін ақша ағындарының (Шартта көзделмеген ақша ағындары) өзгеруіне байланысты. Басшылық мұндай кредиттерді модификациялау нәтижесінде тәуекелдер мен пайда өзгермегенін, демек, мәні бойынша барлық осындай модификациялар мен кредиттерді тануды тоқтату да, құнсыздану кезеңінен оларды қайта жіктеу да болмағанын анықтады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерін есептен шығару. Банк оларды өндіріп алудың барлық практикалық мүмкіндіктерін таусып, осындай активтерді өндіріп алуға қатысты күтулердің негізсіздігі туралы қорытындыға келген кезде қаржылық активтер толығымен немесе ішінара есептен шығарылады. Есептен шығару танудың тоқтатылғанын білдіреді. Банк шарт бойынша берешек сомаларын өндіріп алуға тырысқан кезде, оларға қатысты мәжбүрлеп өндіріп алу шаралары әлі де қабылданып жатқан қаржы активтерін есептен шығара алады, дегенмен оларды өндіріп алуына қатысты негізді үміті жоқ. Берешекті есептен шығаруға мынадай талаптар негіз болып табылады: 1) қарыз бойынша негізгі борышты және/немесе сыйақыны өтеу бойынша мерзімін өткізіп алу 365 (үш жүз алпыс бес) күнтізбелік күнді және одан да көп күнді құрайды; 2) берешекті өндіріп алу перспективасының болмауы. Берешекті өндіріп алу перспективасының болмауы деп жиынтықта келесілер түсініледі: 1) банктік қарыз шарты бойынша Банкке тәуелді емес себептер бойынша кепіл нысанасының болмауы, жоғалуы немесе бүлінуі сияқты оқиғалар туындаған сәттен бастап күнтізбелік 180 (жүз сексен) күннің өтуі. 2) Банк алдындағы кредиттік міндеттемелерді өтеу үшін кірістердің болмауы туындаған кезден бастап 180 (бір жүз сексен) күнтізбелік күн өткеннен кейін борышкердің ағымдағы кірістердің жоқтығы құжаттамалық расталған кезде. 3) борышкердің өзге де жылжымалы және жылжымайтын мүлкінің жоқтығын құжаттамалық растау.

Қаржы активтерін тануды тоқтату. Банк а) активтер өтелген немесе ол активтермен байланысты ақша ағындарына құқықтардың мерзімі өткен кезде немесе б) қаржы активтерінің ақша ағындарына құқықтарды және мұнымен қатар (i) ол активтерді иеленумен байланысты нақты барлық тәуекелдер мен пайданы берген кезде немесе (ii) ол активтерді иеленумен байланысты нақты барлық тәуекелдер мен пайданы бермеген және сақтамаған, бірақ аталған активтерге қатысты бақылау құқығын жоғалтқан кезде қаржы активтерін тануды тоқтатады. Егер контрагенттің іс жүзінде сатуға шектеу енгізусіз, байланысты емес үшінші тарапқа активті толық сатуға құқығы болмаса, бақылау сақталады.

Қаржылық міндеттемелерді бағалау санаттары. Қаржылық міндеттемелер нәтижесінде амортизацияланған құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі, мыналардан басқалары: (i) пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер: бұл жіктеу саудаға арналған туынды қаржы құралдары бар қаржылық міндеттемелерге (мысалы, құнды қағаздар бойынша қысқа позициялар), бизнесті біріктіру кезінде сатып алушы қабылдаған шартты өтеуге және бастапқы тану кезінде осындай ретінде айқындалған басқа қаржылық міндеттемелерге; және (ii) қаржылық кепілдік шарттары мен кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер қолданылады.

Қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату. Қаржылық міндеттемелерді тану оларды өтеген жағдайда тоқтатылады (яғни шартта көрсетілген міндеттеме орындалғанда немесе тоқтатылғанда немесе оны орындау мерзімі аяқталғанда). Банк пен оның бастапқы кредиторлары арасындағы елеулі айырмашылығы бар борыштық құралдармен алмасу, сондай-ақ қолданыстағы қаржылық міндеттемелер талаптарының елеулі модификациялары бастапқы қаржылық міндеттемені өтеу және жаңа қаржылық міндеттемені тану кезінде ескеріледі. Егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталып алынған сыйақыларды шегергендегі барлық төленген сыйақыны қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша ағындарының дисконтталып келтірілген құны ең аз дегенде бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша ағындарының дисконтталып келтірілген құнынан 10% өзгеше болса, шарттар айтарлықтай айырмашылығы бар деп саналады. Сонымен қатар, құрал деноминирленген валюта, пайыздық мөлшерлеме түрінің өзгеруі, құралды айырбастаудың жаңа шарттары және кредит бойынша шектеу шарттарының өзгеруі сияқты басқа да сапалық факторлар ескеріледі. Егер борыштық құралдармен алмасу немесе шарттардың модификациясының өтеуі ретінде есепке алынса, барлық шығыстар немесе төленген сыйақылар өтеуден түскен пайданың немесе залалдың құрамында танылады. Егер айырбастау немесе түрлендіру өтеу ретінде есепке алынбаса, барлық шығыстар немесе төленген сыйақылар міндеттеменің баланстық құнын түзету ретінде көрсетіледі және өзгертілген міндеттеменің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Ақша қаражаты және оның баламалары. Ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламалары қолма-қол ақшаның белгілі бір сомасына оңай айырбасталатын және құнының шамалы өзгеруіне ұшырайтын баптар болып табылады. Ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, корреспонденттік және ағымдағы шоттардағы қалдықтар, ҚР ҰБ шоттарындағы міндетті резервтер, ҚР ҰБ ноталары, банкаралық депозиттер және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз "кері репо" шарттары кіреді. Ұсынылған сәтте үш айдан астам мерзімге пайдалану бойынша шектеулер бар қаражат- ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламалары құрамынан шығарылады. Ақша қаражаты және ақша қаражатының баламалары амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есепте, төленген немесе түскен ақша қаражаты банк контрагенттерінің банкте орналастырылған ағымдағы шоттарына аударылған немесе есептелген, кредит бойынша пайыздық кірістер немесе клиенттің ағымдағы шотынан қаражатты есептен шығару жолымен өндіріп алынған борыштың негізгі сомасы, пайыздық төлемдер немесе клиенттің ағымдағы шотына аударылған, клиенттің көзқарасы бойынша ақша қаражаты немесе олардың баламалары болып табылатын берілген кредиттер сияқты соманы қоса алғанда, ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламаларын беруді білдіреді.

Кредиттік мекемелердегі қаражат. Кредиттік мекемелердегі қаражат Банк контрагенттерге аванстық төлемдер түрінде ақша берген кезде ескеріледі. Кредиттік мекемелердегі қаражат, егер (i) олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталса және бұл ақша ағындары тек қана борыштың және пайыздардың негізгі сомасының есебіне төлемдерді білдірсе және (ii) олар пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылмаса, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар. Ақша ағындарының бизнес-моделі мен сипаттамалары негізінде банк борыштық құнды қағаздарға инвестицияларды амортизацияланған құны бойынша, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жатқызады. Борыштық құнды қағаздар, егер олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталатын болса, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі, бұл ақша ағындары борыш пен пайыздардың негізгі сомасы есебіне тек қана төлемдер болып табылады және есептік сәйкессіздікті айтарлықтай азайту үшін ерікті негізде пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады.

Егер де борыштық құнды қағаздар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін және сату үшін ұсталатын болса, тек қана борыш пен пайыздардың негізгі сомасы есебіне төлемдер ретінде болады және олар пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде айқындалмаған болса, амортизацияланған құны бойынша көрініс табады. Осы активтер бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі негізінде есептеледі және пайда немесе шығын құрамында табылады. Күтілетін кредиттік шығыстар моделінің негізінде айқындалған құнсыздануға арналған бағалау резерві жыл ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі. Баланстық құнның басқа да барлық өзгерістері өзге де жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Борыштық құнды қағазды тану тоқтатылған кезде бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жиынтық пайда немесе залал, өзге жиынтық кірістен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктеледі.

Егер борыштық құнды қағаздарға инвестициялар амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша көрсету үшін өлшемдерге сәйкес келмесе, олар пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша көрсетіледі. Банк сондай-ақ борыштық құнды қағаздарға инвестицияларды бастапқы тану кезінде пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санаттарға сөзсіз жатқыза алады, егер осы мүмкіндікті қолдану есепке алудың әртүрлі әдістерін пайдаланаса, танылатын немесе бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер арасындағы есептік сәйкессіздікті едәуір азайтады.

Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар. Эмитенттің көзқарасы бойынша капиталдың анықтамасына сәйкес келетін қаржы активтері, яғни ақша қаражатын төлеу туралы шарттық міндеттемелері жоқ құралдары бар және Эмитенттің таза активтеріндегі қалдық үлесінің болуын куәландыратын болса, банк үлестік құнды қағаздарға инвестициялар ретінде қарайды. Банк үлестік инвестицияларды бастапқы тану кезінде өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызуды сөзсіз таңдаған жағдайларды қоспағанда, үлестік құнды қағаздарға инвестициялар пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады. Банктің саясаты үлестік инвестицияларды өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жатқызады. Әділ құнды бағалауды таңдау кезінде өзге де жиынтық кіріс арқылы, пайда мен шығыстар әділ құнын асыра бағалаудан болған деп танылады және пайданың немесе залалдың құрамындағы өзге де жиынтық кіріс қайта жіктелмейді, оның ішінде істен шыққан кезде. Құнсызданудан болған шығыстар және оларды қалпына келтіру, егер ондай орын алса, әділ құнның басқа өзгерістерінен бөлек бағаланбайды. Дивидендтер бұрынғысынша пайда мен шығынның бөлігі ретінде танылады, егер де Банк төлемдерді алуға құқылы болса, осындай инвестицияларға кіріс емес, инвестициялардың өтемін білдіретін жағдайларды қоспағанда.

3 Есен саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Клиенттерге кредиттер мен аванстар. Клиенттерге кредиттер мен аванстар банк клиенттерге клиенттің кредитін сатып алу немесе клиентке кредит беру мақсатында аванстық төлемдер түрінде ақша қаражатын ұсынғанда ескеріледі. Ақша ағындарының бизнес-үлгісі мен сипаттамалары негізінде Банк клиенттерге берілетін кредиттер мен аванстарды бағалаудың мынадай санаттарының ажыратады: (i) амортизацияланған құны бойынша: қарыз бен пайыздардың негізгі сомасының есебіне тек қана төлемдерді білдіретін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталатын кредиттер және ерікті негізде пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жатқызылмаған кредиттер: (ii) қарыз бен пайыздардың негізгі сомасының, бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау үшін SPPI-тест өлшемдеріне немесе басқа өлшемдерге сәйкес келмейтін басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша пайда немесе шығын арқылы бағаланады.

Құнсыздануға арналған бағалау резервтері күтілетін кредиттік шығыстардың болжамды үлгілері негізінде айқындалады. 25-ескертпеде күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау кезінде пайдаланылатын бастапқы деректер, жорамалдар және есептеу әдістері туралы ақпарат, оның ішінде банктің күтілетін кредиттік шығыстар моделіне болжамды ақпаратты енгізу тәсілін түсіндіру келтіріледі.

Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 7 желтоқсандағы № 110 "Қазақстан Республикасындағы тұрғын үй құрылыс жинақ ақшасы туралы" заңына сәйкес, Банк төмендегі тұрғын үй қарыздарын ұлттық валютада ұсынады: тұрғын үй, аралық тұрғын үй және алдын ала тұрғын үй қарыздары.

Тұрғын үй қарызы салымшыларға 3-15 жыл ішінде тұрғын үй құрылыс жинақтары туралы шарт бойынша ең аз қажетті жинақ сомасы жинақталған жағдайда беріледі. Жинақтаудың ең аз мерзімі - 3 жыл, жинақтаудың ең аз мөлшері тұрғын үй жағдайларын жақсарту үшін қажетті соманың 50%-ын құрайды. Тұрғын үй қарызы бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 2%-дан 5%-ға дейін құрайды. Тұрғын үй қарызын пайдалану мерзімі Банктің таңдаған тарифтік бағдарламасына байланысты 6 жылдан 25 жылға дейін. Тұрғын үй қарызы мынадай талаптарды міндетті түрде орындаған кезде беріледі: i) жинақтардың ең төменгі қажетті сомасын жинақтау; ii) бағалау көрсеткішінің ең төменгі мәніне қол жеткізу; iii) кепілмен қамтамасыз студі ұсыну; iv) қарыз алушының тұрғын үй құрылысы жинақтары туралы шарт күшіне енгеннен кейін, бірақ кемінде үш жылдан кейін төлем қабілеттілігін растау.

Аралық тұрғын үй қарызы салымшыларға қажетті соманың 50%-ы жинақталған немесе мерзімінен бұрын енгізілген кезде беріледі. Қарыз бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 2%-дан 12%-ға дейін. Тұрғын үй қарызын пайдалану мерзімі Банктің Өнім желісіне сәйкес 25 жылға дейін.

Алдын ала тұрғын үй қарызы мемлекеттік және өңірлік бағдарламалар (Нұрлы жер, Алматы жастары, Елорда жастары, Жетісу жастары, Бақытты отбасы, Шаңырақ), сондай-ақ Банктің "Өз үйім" нарықтық бағдарламасы, "Корпоративтік" бағдарламасы, "Әскери қызметшілерді мен АМҰ қызметкерлерін тұрғын үймен қамтамасыз ету", "Ұмай" бағдарламалары шеңберінде клиенттердің белгілі бір санатына беріледі.

Алдын ала тұрғын үй қарызы бойынша сыйақы мөлшерлемелері қарыз алушының санатына байланысты шарттық соманың 10%-ынан 50%-ына дейін жинақтау/енгізу кезінде жылдық 2%-дан 12%-ға дейін. Алдын ала тұрғын үй қарызын пайдалану кезеңінде жинақтарды одан әрі жинақтау алдын ала тұрғын үй қарызы бойынша сыйақыны өтеумен бір мезгілде (негізгі борышты төлемей) жүзеге асырылады. Тұрғын үй құрылысы жинақтары туралы шарттың міндетті талаптары орындалған кезде жинақталған жинақ және тұрғын үй қарызы төленеді, ол алдын ала тұрғын үй қарызын өтеуге жіберіледі. Алдын ала тұрғын үй қарызының мерзімі Банктің Өнім желісіне сәйкес 6 айдан 10 жылға дейін.

Нарықтық бағдарламалар бойынша алдын ала тұрғын үй қарыздары 2015 жылғы мамырға дейін жылдық 9,5% сыйақы мөлшерлемесімен, шарттық соманың 25%-ынан 50%-ына дейін жинақтау/енгізу кезінде берілді. Алдын ала тұрғын үй қарызының мерзімі таңдалған тарифтік бағдарламаға байланысты 3 жылдан 8,5 жылға дейін болды (4-ескертпе).

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Құнды қағаздарды сату және кері сатып алу, қарыздар шарты бойынша мәміле. Несиегердің табысын контрагентке іс жүзінде қамтамасыз ететін сату және кері сатып алу шарты ("РЕПО шарты") бойынша мәмілелер қаражаттарды құнды қағаздармен қамтамасыз ете отырып, тартатын операциялар ретінде қарастырылады. Сату және кері сатып алу шарты бойынша сатылған құнды қағаздарды тану тоқтатылмайды. Құнды қағаздарды қаржы ережесі туралы есептің "РЕПО шарты бойынша дебиторлық қарыз" бабына сұрыптау қабылдаушы тарап шарт бойынша немесе бұл құнды қағаздарды сату немесе қайта салу тәжірибесімен сәйкесінше құқылы болған жағдайда жүзеге асырылады. Тиісінше міндеттемелер "Басқа банктердің қаражаттары" немесе "Қарыз қаражаты" тармақтары бойынша көрінеді.

Банкке кредитордың кірістілігін іс жүзінде қамтамасыз ететін кері сату міндеттемесі ("кері РЕПО") шарттары бойынша мәмілелер бойынша сатып алынған бағалы қағаздар мерзімге және контрагентке байланысты "Ақша қаражаты және ақша қаражатының баламалары" немесе "Басқа қаржы институттарындағы қаражат" ретінде көрсетіледі. Контрагент алған пайыздық және дивидендік табысқа түзетілген сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырмашылық пайыздық кіріс ретінде танылады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша РЕПО шартының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде есептеледі.

Контрагенттерге тіркелген сыйақы үшін қарыз ретінде берілген құнды қағаздар контрагенттің шарт бойынша немесе қалыптасқан тәжірибеге сәйкес осы құнды қағаздарды сатуға немесе қайта салуға құқығы бар жағдайларды қоспағанда, қаржылық жағдай туралы есептің бастапқы бабында қаржылық есептілікте көрсетілуін жалғастырады. Мұндай жағдайларда оларды жеке бапқа қайта жіктеу жүргізіледі. Тіркелген сыйақы үшін қарыз ретінде алынған құнды қағаздар, олар үшінші тараптарға өткізілетін жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілікте көрсетілмейді.

Негізгі құралдар. Негізгі құралдар негізгі құралдардың жинақталған амортизациясының және құнсызданудан жинақталған шығыстардың шегерімімен (ол қажет етілген жерде) сатып алу құны бойынша есепке алынады.

Жеңіл-желпі жөндеу және ағымдық қызмет көрсету шығыстары олардың туындауына қарай есепке алынады. Негізгі құралдардың ірі бөлшектерін ауыстыру шығыстары ауыстырылған бөлшекті әрі қарай есептен шығару жолымен капиталдандырылады. Жалға алынған мүлікті жақсарту-бұл жалға алынған мүлікке оның қызметіне байланысты белгілі бір қажеттіліктер мен қалауларға бейімделу мақсатында банк жасаған өзгерістер. Бухгалтерлік есеп мақсаттары үшін банк мүлкін болжамды пайдалану үшін әдейілеп арналған жақсартулар оның меншікті активтері ретінде сараланады.

Әр есепті кезеңнің соңында басшылық негізгі құралдардың құнсыздану белгілерінің болуын анықтайды. Құнсыздану белгілері болған кезде басшылық өтелетін соманы бағалауды жүргізеді, ол активтің әділ құнының ең үлкені ретінде, сату шығындары мен пайдаланудан алынған құнды шегергенде айқындалады. Баланстық құн өтелетін құнға дейін азаяды, ал құнсызданудан болған шығын бір жылдағы пайдаға немесе шығынға жатады. Алдыңғы кезеңдерде қандай да бір актив үшін көрсетілген құнсызданудан болған шығын, егер пайдалану құнын немесе оның әділ құнын анықтау үшін пайдаланылған бағалауларда сату шығындарын шегергенде өзгеріс болған болса, қалпына келтіріледі. Түсім сомасын баланстық құнмен салыстыру жолымен айқындалатын шығудан түскен пайда мен шығын (өзге операциялық кірістер мен шығыстардың құрамында) бір жылдағы пайда мен шығында көрсетіледі.

Амортизация. Жер және аяқталмаған құрылыс амортизацияға жатпайды. Пайдалану құқығы нысанындағы өзге де негізгі құралдар мен активтер бойынша амортизация желілік әдісті пайдалана отырып, яғни активтерді пайдалы пайдаланудың мынадай есептік мерзімдері ішінде құнын тарату құнына дейін біркелкі төмендету арқылы есептеледі:

Пайдалы қолдану мерзімі, жыл

Ғимараттар	8 – 100
Көлік құралдары	5 – 7
Кеңсе және компьютер жабдықтары	2 – 10
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	2-3
Басқалар	3 – 20

Активтің таратылу құны – бұл актив пайдалы қолдану мерзімінің соңына және пайдалы қолдану мерзімінің соңына тән сипатқа жеткен кезде есептен шығаруға кететін болжалды шығыстар шегерімімен кейін Банк алатын есептік сома. Активтердің қалдық құны және оларды пайдалы қолдану мерзімі қайта қарастырылады және қажет болса, әрбір есептік кезең соңында түзетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Материалдық емес активтер. Банктің материалдық емес активтеріне, негізінен, капиталдандырылған бағдарламалық жасақтама және лицензиялар кіреді. Бағдарламалық жасақтамаға сатып алынған лицензиялар аталған бағдарламалық жасақтаманы сатып алуға және енгізуге кеткен шығыстар негізінде капиталдандырылады. Банк қадағалайтын, сәйкестендірілетін және бірегей бағдарламалық жасақтамамен тікелей байланысты әзірleme шығыстары, егер қосымша экономикалық пайда сомасы шығыстардан асып кетсе, материалдық емес активтер сияқты көрсетіледі. Капиталдандырылған шығыстарға бағдарламалық жасақтаманы әзірлеушілер тобына және бастапқы шығыстардың тиісті үлесіне жұмсалатын шығыстар кіреді. Бағдарламалық жасақтамамен (мысалы оған қызмет көрсетумен) байланысты барлық басқа шығыстар олардың туындауына қарай есепке алынады. Материалдық емес активтер бойынша амортизация активтерді пайдалы қолданудың мынадай есептік мерзімі ішінде желілік әдісті пайдалану жолымен есептеледі:

	Пайдалы қолдану мерзімі, жыл
Лицензиялар	3-тен 10-ға дейін
	10 - 20
Мамандандырылған бағдарламалық жасақтама	1-ден 3-ке дейін
	3-тен 10-ға дейін
	10 - 14
Стандартты бағдарламалық жасақтама	1-ден 5-ке дейін

Белгіленбеген пайдалану мерзімімен материалдық емес активтер амортизацияланбайды, тек жыл сайын құнсыздану мәніне тексеріледі.

Банк жалға алушы болып табылатын жалдау шарттарын есепке алу. Банк кеңселік үй-жайларды жалға алады. Жалдау шарттары банк жалдау нысанасы болып табылатын тиісті активті пайдалануға алған күнгі тиісті міндеттемемен пайдалану құқығы нысанындағы активтер ретінде танылады. Әрбір жалдау төлемі міндеттеме мен қаржылық шығыстар арасында бөлінеді. Қаржылық шығыстар әр кезең үшін міндеттеме қалдығы бойынша тұрақты пайыздық мөлшерлемені қамтамасыз ету мақсатында жалдау мерзімі ішінде пайдаға немесе шығынға жатқызылады. Бастапқы құны бойынша танылған пайдалану құқығы нысанындағы Бастапқы құны бойынша танылған пайдалану құқығы нысанындағы актив активті тиімді пайдалану мерзімі ішінде немесе олардың қайсысы бұрын аяқталатынына байланысты жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

Жалдау шарты бойынша туындайтын міндеттемелер бастапқыда келтірілген құн бойынша бағаланады. Жалдау бойынша міндеттемелер келесі жалдау төлемдерінің таза келтірілген құнын қамтиды:

- алуға ынталандыратын төлемдерді шегергендегі тіркелген төлемдер (мәні бойынша тіркелген төлемдерді қоса алғанда);
- индекске немесе мөлшерлемеге негізделген ауыспалы жалдау төлемдері;
- қалдық құн кепілдігінің шарттары бойынша жалға алушының алатын сомасы;
- егер жалға алушыда опционның орындалатынына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционының орындалу бағасы;
- егер жалдау мерзімі жалға алушының осы опционды іске асырғанын көрсетсе, жалдау шартын бұзу үшін айыппұл төлеу.

Жалдау төлемдері жалдау шартында белгіленген пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Егер мұндай мөлшерлеме анықталмаса, онда қарыз капиталына өсім мөлшерлемесі пайдаланылады, өйткені бұл ұқсас талаптарда ұқсас экономикалық ортада ұқсас құн активін алу үшін қажетті қаражатты тарту үшін Жалға алушыға төлеуге тура келетін пайыздық мөлшерлеме.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер есепке ала отырып, өзіндік құны бойынша бағаланады:

- жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалау сомасы;
- жалдау шартының қолданылуы басталған күні немесе оған дейін жүзеге асырылған барлық жалдау төлемдері, жалдау бойынша ынталандырушы төлемдерді шегергенде;
- барлық бастапқы тікелей шығыстар;
- қалпына келтіру жұмыстарының құны.

Ерекшелік ретінде банк шығыстарда жалдау төлемдерін желілік әдіспен көрсете отырып, құны аз мүлікті қысқа мерзімді жалдау және жалға алу есебін жүргізеді.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Жалға алу мерзімін айқындау кезінде банк басшылығы жалға алуды ұзарту немесе жалға алуды бұзуға опционды пайдаланбау үшін экономикалық негіз қалыптастыратын барлық фактілер мен жағдайларды ескереді. Жалдауды ұзартуға арналған опциондар (немесе жалдау шартын бұзуға арналған опциондарды орындау мерзімінен кейінгі уақыт кезеңдері), егер шарт ұзартылатынына (немесе бұзылмайтындығына) жеткілікті сенім болса ғана жалдау мерзіміне енгізіледі.

Бағалау елеулі оқиға немесе осындай бағалауға әсер ететін мән-жайларда елеулі өзгерістер болған жағдайда және бұл ретте жалға алушының бақылауындағы жағдайда қайта қаралуға жатады. Банк COVID-19-ға байланысты жалдау жөніндегі келісімшарттардың шарттарын (басқаға берулерін) қайта қарауды жүзеге асырған жоқ.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк 529,929 мың теңге мөлшерінде пайдалану құқығы нысанындағы активтерді, сондай-ақ Қаржылық жағдай туралы есепте "Басқа да қаржылық міндеттемелер" бабында 626,653 мың теңге мөлшерінде жалдау бойынша тиісті міндеттемені мойындады.

Сату үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтер. Ұзақ мерзімді активтер қаржылық жағдай туралы есепте "сату үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтер" ретінде көрсетіледі, егер олардың баланстық құны, негізінен, есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде сату арқылы өтелетін болса (осы активтерді ұстап қалатын еншілес компанияны бақылауды жоғалтуды қоса алғанда) қайтарылады. Активтерді қайта жіктеу үшін барлық мынадай критерийлердің сақталуын талап етеді: (а) активтер олардың ағымдағы жағдайында дереу сатуға дайын; (б) банк басшылығы сатып алушыны іздеу жөніндегі қолданыстағы бағдарламаны бекітті және оны іске асыруға кірісті; (в) барабар құн бойынша активтерді сату үшін белсенді маркетинг жүргізіледі; (г) сату бір жыл ішінде жүзеге асырылады деп күтілуде және (д) сату жоспарының елеулі өзгеруі немесе оны жою күтілмейді. Ағымдағы есепті кезеңдегі қаржылық жағдай туралы есепте сату үшін ұсталатын деп есептеліп, жіктелген ұзақ мерзімді активтер қайта жіктелмейді және ағымдағы есепті кезеңнің соңындағы жіктеуге сәйкес келтіру үшін қаржылық жағдай туралы есептің салыстырмалы деректерінде ұсыну нысанын өзгертпейді.

Осы активтер тұтастай алғанда баланстық құнның және сатуға арналған шығыстарды шегере отырып әділ құнның азы бойынша бағаланады. Сатуға арналған негізгі құралдар амортизацияланбайды.

Басқа банктердегі қаражат. Басқа кредиттік мекемелердің қаражаты контрагенттердің банкке ақша қаражатын немесе өзге активтерді берген сәтінен бастап көрсетіледі. Туынды емес қаржылық міндеттемелер амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Егер Банк өз берешегін сатып алса, бұл міндеттеме қаржылық жағдай туралы есептен шығарылады, ал міндеттеменің баланстық құны мен төленген өтеу арасындағы айырма берешекті реттеуден түскен кірістердің немесе шығыстардың құрамына енгізіледі.

Клиенттердің қаражаты. Клиенттердің қаражаты жеке және заңды тұлғалар алдындағы туынды емес қаржылық міндеттемелерді білдіреді, бастапқы тану кезінде әділ құн бойынша мәмілеге тікелей байланысты шығындарды шегергенде көрсетіледі және амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Қарыз қаражаты. Қарыз қаражаты Қазақстан Республикасының Үкіметінен, Бас компаниядан, жергілікті атқарушы органдардан, халықаралық қаржы және өзге де ұйымдардан алынған кредиттерді қамтиды.

Қарыз қаражаты бастапқы тану кезінде мәмілемен тікелей байланысты шығыстарды шегере отырып, әділ құн бойынша көрсетіледі және амортизацияланған құн бойынша ескеріледі.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар. Шығарылған борыштық құнды қағаздарға Банк шығарған облигациялар кіреді. Борыштық бағалы қағаздар бастапқы тану кезінде мәмілеге тікелей байланысты шығыстарды шегергенде әділ құны бойынша көрсетіледі және амортизацияланған құны бойынша есепке алынады. Егер Банк меншікті шығарылған борыштық құнды қағаздарды сатып алса, олар қаржылық жағдай туралы есептен шығарылады, ал міндеттеменің баланстық құны мен төленген өтеу арасындағы айырма берешекті реттеуден түскен кірістер құрамына енгізіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Мемлекеттік субсидиялар. "Бақытты Отбасы" және "Шаңырақ" бағдарламалары шеңберінде клиенттерге кредит беруге мемлекеттен қарыз және шығарылған бағалы қағаздар түрінде алынған қаражаттан нарықтық бағадан төмен сыйақы мөлшерлемесі бойынша пайда мемлекеттік субсидия ретінде ескеріледі. Сыйақы мөлшерлемесінен түсетін пайда нарықтық құннан төмен қарыздың бастапқы баланстық құны мен түсімдер сомасы арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Мемлекеттік субсидиялар Банк бастапқы тану және олардың кейіннен амортизациясы, сондай-ақ тартылған қаражат бойынша дисконттың амортизациясы кезінде берілген қарыздар бойынша дисконт сомасын шығыстар ретінде танитын кезеңдер ішінде жүйелі негізде пайда немесе шығын құрамында танылады.

Пайдаға салынатын салықтар. Қаржылық есептілікте қолданыстағы және есептік кезең соңында нақты күшіне енген салықтық мөлшерлемелер мен заңнамалық нормаларды пайдалана отырып, заңнама талаптарына сәйкес салық салу бойынша шығыстар көрсетілген. Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар мен үнемге ағымдық салықтар бойынша шығыс/кіріс және кейінге қалдырылған салық бойынша шығыс/кіріс кіреді және егер олар сондай-ақ осы және басқа кезеңде басқа жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей капиталда көрсетілген операцияларға жататындығына байланысты басқа жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей капиталда көрсетілуі тиіс болмаса, жыл ішіндегі пайда немесе зиянда көрсетіледі. Ағымдық салық салық органдарына төлеу немесе ағымдық және алдағы кезеңдер үшін салық салынатын пайда немесе зиянға қатысты салық органдарының қайтаруы күтілетін пайда салығының сомалары негізінде есептеледі.

Егер қаржылық есептілік тиісті салықтық декларацияларды бергенге дейін бекітілсе, салық салынатын пайда немесе зиян бағалау көрсеткіштеріне негізделеді. Пайдаға салықты қоспағанда, салықтар бойынша басқа шығыстар әкімшілік және басқа операциялық шығыстар құрамында көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған пайдаға салынатын салық болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалына қатысты міндеттемелерді және активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың қаржылық жағдай туралы есептегі баланстық құны арасындағы уақытша айырмашылықтарды есептеудің баланстық әдісімен есептеледі. Бастапқы тануға арналған ерекшелікке сәйкес, егер бастапқы тану операциясы бухгалтерлік есепке де, салық салынатын пайдаға да әсер етпесе, кейінге қалдырылған салық активті немесе міндеттемені бастапқы тану кезінде туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты есепке алынбайды, бизнесті біріктіру нәтижесінде пайда болатын бастапқы тану жағдайларынан басқа. Кейінге қалдырылған салықтардың қалдықтары есепті кезеңнің соңында қабылданған немесе мәні бойынша қолданыста болатын және уақытша айырмалар қалпына келтірілетін немесе кейінге қалдырылған салық шығындары пайдаланылатын кезеңде қолданылатын салық мөлшерлемелерін пайдалана отырып айқындалады.

Жалдау төлемдері бойынша салық шегерімдері активтің амортизациясына пайдалану құқығы түрінде, ал пайыздық шығыстар жалдау міндеттемелеріне жатады. Осылайша, Банк жалға алушы ретінде әрекет ететін жаңа жалдау шартын бастапқы тану кезінде уақытша айырмашылықтар болмайды.

Кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақытша айырмаларға және болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалдарына қатысты болашақта салық салынатын пайданы алу ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады, оған қарсы шегерілетін сомалар пайдаланылуы мүмкін.

Қарыз қаражаты мен нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша тартылған борыштық бағалы қағаздар бойынша салық салынатын уақытша айырмашылықтардың салықтық әсері қайта бағаланған міндеттеменің баланстық құны мен олардың салық құны арасында туындайды.

Белгіленбеген салықтық позициялар. Банктің белгіленбеген салықтық позицияларын басшылық әрбір есептік кезең соңында бағалайды. Салықтарға қатысты көрсетілетін міндеттемелер басшылық егер Банктің салықтық позициясын салық органдары даулаған жағдайда, қосымша салықтық міндеттемелер туындауы мүмкін деп санаған жағдайларда есепке алынады. Мұндай бағалау қолданыстағы немесе есептік кезең соңында күшіне енген салықтық заңнама түсініктемесі және кез келген белгілі сот қаулысы немесе осы сияқты мәселелер бойынша өзге шешім негізінде орындалады. Айыппұлдар, өсімпұлдар және салықтар бойынша міндеттемелер басшылықтың есептік кезең соңына міндеттемелерді реттеуге қажетті шығыстарды ең үздік бағалауы негізінде көрсетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Жеткізушілермен есеп айырысу және басқа кредиторлық берешек. Кредиторлық берешек контрагент өз міндеттемелерін орындаған кезде танылады және амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Кредиторлық берешектің қысқа мерзімділігіне байланысты амортизацияланған құнды есептеу үшін болашақ ақша ағындарын дисконттау әсері маңызды емес.

Акционерлік капитал. Қарапайым акциялар меншікті капитал ретінде көрсетіледі. Жаңа акциялардың эмиссиясына тікелей қатысты қосымша шығындар меншікті капиталда кірістің азаюы ретінде көрсетіледі (салықты қоспағанда). Алынған өтемің әділ құны шығарылған акциялардың номиналды құнынан асатын сома меншікті капиталда эмиссиялық кіріс ретінде көрсетіледі.

Қосымша төленген капитал. Қосымша төленген капитал акцияларды орналастырмай акционерлер Банкке берген немесе көрсеткен не акциялардың болашақ эмиссияларының есебіне берілген активтердің немесе қызметтердің құнын білдіреді. Холдингтен, ҚР Үкіметінен, қаржы/қаржылық емес ұйымдардан нарықтық құннан төмен мөлшерлеме бойынша алынған қарыздарды бастапқы тану кезінде әділ құнды түзету капиталда қосымша капитал ретінде көрсетіледі, өйткені Банк мұны капиталға салым ретінде бағалайды, яғни қаржыландыру Банктің негізгі пайда әкелетін қызметін білдіретін мемлекеттік бағдарламаларды қаржыландыру үшін беріледі және мемлекеттік органдар басқа қаржы институттарына ұқсас қарыздар бермейді, өйткені Банктің ипотекалық өнімдері нарықта бірегей болып табылады. Балама ретінде мемлекеттік субсидиялардың есебін пайдалануға болады, осылайша пайда акционерлік капиталға салымның орнына кейінге қалдырылған кіріс міндеттемесі ретінде танылады және кейіннен алынған қарыз/берілген қарыздың қолданылу мерзімі ішінде кіріс ретінде амортизацияланады. Мұндай есеп мемлекеттік гранттардың есебі пайдаланылатын "Бақытты отбасы" және "Шаңырақ" бағдарламаларынан басқа, мемлекеттік бағдарламалар бойынша алынған барлық қаржыландыру үшін пайдаланылады. Бухгалтерлік есептің айырмашылығы бұл бағдарламалар Банктің пайыздық емес шығыстарын жабу үшін жеткілікті пайыздық маржаны қамтамасыз етпейтіндігімен түсіндіріледі, сондықтан мұндай бағдарламалар Банк үшін шығынды болып табылады және оларды капиталға салым ретінде қарастыруға болмайды.

Дивидендтер. Дивидендтер олар жарияланған кезеңде меншікті капиталда көрсетіледі. Есепті кезең аяқталғаннан кейін, бірақ қаржылық есептілік шығарылымға бекітілгенге дейін жарияланған барлық дивидендтер туралы ақпарат "Есепті кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар" ескертпесінде ашылады.

Кірістер мен шығыстарды мойындау. Барлық борыштық құралдар бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, есептеу әдісі бойынша көрсетіледі. Мұндай есептеуге пайыздық кіріс пен шығысқа шарт тараптары төлеген және алған, пайыздың тиімді мөлшерлемесінің ажырамас бөлігін құрайтын барлық комиссиялар мен алымдар, мәміле бойынша шығасылар, сондай-ақ барлық басқа сыйлықақылар немесе жеңілдіктер кіреді.

Пайыздың тиімді мөлшерлемесіне жататын комиссияларға қаржы активін қалыптастырумен немесе сатып алумен немесе қаржы міндеттемесін шығарумен байланысты алынған не төленген комиссиялар кіреді (мысалы, кредит қабілеттілігін бағалағаны үшін, кепілдіктерді не қамтамасыз етуді бағалағаны не есепке алғаны үшін, құралды беру талаптарын реттегені үшін және мәміле бойынша құжаттарды өндегені үшін комиссиялық алымдар). Нарықтық мөлшерлемелер бойынша кредит беру міндеттемелерінің шығарылымы үшін Банк алған комиссиялар егер Банк нақты кредиттік келісім жасаса және кредитті ол берілген соң қысқа мерзім ішінде сатуды жоспарламайтын болса, пайыздың тиімді мөлшерлемесінің ажырамас бөлігі болып табылады. Банк кредит беру міндеттемесін әділ құны бойынша бағаланатын, оның өзгеруі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін қаржы міндеттемесі ретінде жіктемейді.

Құрылған немесе сатып алынған кредиттік-құнсызданған қаржы активтеріне қатысты тиімді пайыздық мөлшерлеме бастапқы тану кезінде (әдетте сатып алу бағасына сәйкес келеді) әділ құнға дейін күтілетін ақша ағындарын (бастапқы күтілетін кредиттік шығыстарды қоса алғанда) дисконттайтын мөлшерлемені білдіреді. Нәтижесінде тиімді пайыз кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген болып табылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Пайыздық кіріс қаржы активтерінің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені: (i) құнсызданған қаржы активтерінен (3-себет) және олардың амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелінген (күтілетін кредиттік шығыстарға арналған резервті шегере отырып); және (ii) кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизацияланған құнына қолданып құрылған немесе сатып алынған кредиттік-құнсызданған қаржы активтерінен басқаларды қолдана отырып есептеледі.

Барлық комиссиялық кірістер, басқа кірістер және басқа шығыстар, әдетте, көрсетілуі тиіс қызметтердің жалпы көлемінде нақты көрсетілген қызмет үлесі ретінде белгіленетін нақты мәміленің аяқталу дәрежесіне тәуелді түрде есептеу әдісі бойынша көрсетіледі.

Үшінші тұлғалар үшін мәмілені ұйымдастыру, мысалы кредиттер, акциялар және басқа құнды қағаздар сатып алу немесе аталған операцияларды жасаған кезде алынған компанияларды сатып алу не сату бойынша комиссиялық кірістер мәміле аяқталған соң көрсетіледі. Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі комиссиялық кірістер және өзге де басқарушылық және консультациялық қызметтер көрсету туралы шарттардың талаптарына сәйкес, әдетте, жұмсалған уақытқа пропорционалды түрде көрсетіледі.

Өзара есеп. Қаржылық активтер мен міндеттемелер өзара есепке алынады және қаржы жағдайы туралы есепте таза шама тек көрсетілген сомалардың өзара есебін жүргізудің заңнамалы белгіленген құқығы болған, сондай-ақ өзара есеп жүргізу немесе бір мезгілде активті сату және міндеттемені реттеу ниеті болған жағдайларда ғана көрсетіледі. Өзара есептің қарастырылатын құқығы 1) келешекте болуы мүмкін жағдайларға тәуелді болмауы тиіс және 2) мынадай жағдайларда: (а) әдеттегі қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында, (б) төлемдер бойынша міндеттемелер орындалмаған кезде (дефолт оқиғалары) және (в) төлемге жарамсыздық немесе банкроттық жағдайында жүзеге асырудың заңды мүмкіндігі болуы тиіс.

Акцияға пайда. Акцияға шаққандағы пайда Банктің иелерінің үлесі болып табылатын пайданы немесе шығынды бір жыл ішінде өтінімде болып табылатын акцияның орташа безбенделген көлеміне бөлу арқылы есептеледі.

Қызметкерлерді қамтамасыз ету шығыстары және онымен байланысты аударымдар. Жалақы шығындары, әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына және әлеуметтік сақтандыру қорына міндетті жарналар, әлеуметтік салық, жыл сайынғы демалыс пен ақылы еңбек демалысына есептелген шығыстар, ерікті медициналық сақтандыру, сыйлықақылар және ақшалай түрдегі әлеуметтік көмек. Банктің белгіленген жарналары бар мемлекеттік жоспарға сәйкес төлемдерден басқа, зейнетақы немесе осыған ұқсас төлемдерді төлеу бойынша қандай да бір құқықтық немесе тәжірибеге негізделген міндеттемелері жоқ.

Сегменттер бойынша есептілік. Сегменттер бойынша есептілік операциялық шешімдердің қабылдануына жауапты Банктің тұлғасына немесе органына берілетін ішкі есептілікпен сәйкестігінен құралады. Сегмент, егер оның кірістері, қаржы нәтижесі немесе активтер барлық сегменттердің он немесе одан көп пайыздарын құраса, оларды ерекше ашу қажет.

Өтімділік тәртібіндегі қаржы жағдайы туралы есептің бантарын беру. Банктің нақты бір анықталған операциялық циклы жоқ, және сол үшін Банк қаржы жағдайы туралы есептегі қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелерді жеке қарастырмайды. Оның орнына активтер мен міндеттемелер өтеудің күтілетін мерзімдері бойынша 25-ескертпеде берілген.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

3 Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Төмендегі кестеде 25-ескертпеде келтірілген талдауға енгізілмеген баптар үшін есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 ай өткенге дейін немесе кейін өтеуге немесе өтеуге күтілетін сомалар туралы ақпарат берілген.

	2022 ж. 31 желтоқсан			2021 ж. 31 желтоқсан		
	Өтелуі/жабылуы күтілетін сомалар			Өтелуі/жабылуы күтілетін сомалар		
	есептік кезең аяқталған соң 12 ай ішінде	есептік кезең аяқталған соң 12 ай откен соң	Жиыны	есептік кезең аяқталған соң 12 ай ішінде	есептік кезең аяқталған соң 12 ай откен соң	Жиыны
(мың қазақстандық теңгемен)						
Материалдық емес активтер	-	6,711,795	6,711,795	-	5,566,033	5,566,033
Негізгі құралдар	-	4,756,831	4,756,831	-	4,634,916	4,634,916
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	529,929	529,929	-	553,103	553,103
Басқа да активтер	331,252	-	331,252	354,054	-	354,054
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер	249,493	-	249,493	272,678	-	272,678
Жиыны:	580,745	11,998,555	12,579,300	626,732	10,754,052	11,380,784
МІНДЕТТЕМЕЛЕР						
Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелер	387,342	-	387,342	92,900	-	92,900
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер	(645,687)	29,668,587	29,022,900	(594,692)	25,709,138	25,114,446
Мемлекеттік субсидиялар	4,739,377	256,750,111	261,489,488	45,678,402	176,303,538	221,981,940
Жиыны:	7,608,764	286,418,698	294,027,462	47,858,474	202,012,676	249,871,150

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалау мәндері мен пайымдаулары

Банк қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға және келесі қаржы жылындағы активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына әсер ететін бағалауды жүргізеді және болжамдар жасайды. Бағалаулар мен пайымдаулар басшылық тәжірибесі және басқа факторлар, оның ішінде басшылық ағымдағы жағдайларға негізделген деп санайтын болашақ оқиғаларға қатысты күтулер негізінде үнемі талданады. Есеп саясатын қолдану барысында басшылық пайымдаулар мен бағалауларды да қолданады. Қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін пайымдаулар және нәтижесі келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына елеулі түзетулер болуы мүмкін бағалаулар мыналарды қамтиды:

Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау. Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау - сандық бағалау, оны алу үшін 2021 жылғы 31 желтоқсандағы бағалау әдіснамасы, модельдері мен бастапқы деректері пайдаланылады. Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау әдіснамасында өткен кезеңде елеулі өзгерістер болған жоқ. Мынадай компоненттер кредиттік шығыстарға арналған бағалау резервіне елеулі әсер етеді: дефолтты айқындау, кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы, дефолт ықтималдығы, дефолт тәуекеліне ұшырау және дефолт жағдайында шығын мөлшері, сондай-ақ макроэкономикалық сценарийлер модельдері. Банк болжамды кредиттік шығыстар мен кредиттер бойынша нақты шығыстар арасындағы алшақтықты азайту мақсатында модельдер үшін модельдер мен бастапқы деректерді үнемі тексереді және растайды.

Банк күтілетін кредиттік шығыстарды, негізінен өзінің болжамды макроэкономикалық моделінің нәтижелерін бағалау үшін расталған болжамды ақпаратты пайдаланды. Банк макроэкономикалық функцияларды жыл сайынғы негізде тексереді, өйткені макроэкономикалық тәуелділік уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалау мәндері мен пайымдаулары (жалғасы)

2022 жылы Банк 2022 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша макроэкономикалық айнымалыларға талдау жүргізді. Талдау нәтижелері бойынша дефолт деңгейі мен макроэкономикалық факторлар арасындағы байланыстың болуы расталмады, осыған байланысты макроэкономикалық фактор 100% деңгейінде бекітілді (бұл әсердің жоқтығын көрсетеді).

Банк жылына кемінде 1 рет LGD ең төменгі мәнін есептеуді жүзеге асырады (күтілетін кредиттік шығындарды есептеуде пайдаланылатын дефолт кезінде туындайтын шығындарды бағалау), ол "Отбасы банк" АҚ резервтерін (провизияларын) есептеу әдістемесіне" сәйкес жүргізілді, көрсеткіштің өзгеруі кіріс деректерінің өзгеруіне байланысты (кепілді сату кезіндегі орташа дисконт). Бұл күтілетін кредиттік шығындар үшін резервтердің жалпы мөлшерінің айтарлықтай өзгеруіне себеп болған жоқ. 2022 жылдың мамырында LGD минимумын бұрынғы 29% мәнінен 30%-ға дейін ұлғайту бекітілді. Есеп "Отбасы банк" АҚ резервтерін (провизияларын) есептеу әдістемесіне" сәйкес жүргізілді, көрсеткіштің өзгеруі кіріс деректерінің өзгеруіне байланысты (кепілді сату кезіндегі орташа дисконт). Бұл күтілетін кредиттік шығындар үшін резервтердің жалпы мөлшерінің айтарлықтай өзгеруіне себеп болған жоқ. COVID-19 пандемиясына байланысты провизияларды есептеу моделін түзету жүргізілген жоқ. Төлемдерді кейінге қалдыру ұсынылған қарыздарды жіктеу жалпы негіздерде жүргізілді. PD және LGD параметрлеріне айтарлықтай әсер айқындалған жоқ.

Макроэкономикалық жағдайдың күтілетін кредиттік шығындарға әсерін талдау барысында Банк әлеуметтік және экономикалық сипаттағы негізгі оқиғалардың салдарын бағалайды, бар сараптамалық пікірлерді ескереді, экономикалық параметрлер мен кредиттік портфельдің мінез-құлқы арасындағы өзара байланысты анықтайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша есептен шығарылған және кешірілген берешек сомасы 204,111 мың теңгені (52 қарыз) құрайды.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі. Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаю фактісін анықтау үшін Банк есепті күнге қаржы құралының қолданылу мерзімі ішінде дефолттың басталу тәуекелін бастапқы тану күніне дефолттың басталу тәуекелімен салыстырады. Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюын бағалау әдіснамасында өткен кезеңде өзгерістер болған жоқ. Бағалау процесінде есепті күнгі кредиттік тәуекелдің нақты деңгейі емес, кредиттік тәуекелдің салыстырмалы ұлғаюы қаралады. Банк бірқатар факторларды, оның ішінде нақты клиенттік портфельдердің мінез-құлқы аспектілерін қоса алғанда, шамадан тыс шығыстар мен күш-жігерсіз қол жетімді барлық негізделген және расталған болжамды ақпаратты ескереді. Банк дефолт сәтіне дейін кредиттік тәуекелді ұлғайтудың әрекеттік белгілерін және жеке құрал немесе портфель деңгейінде кредиттік тәуекелді бағалауға тиісті болжамды ақпаратты енгізуді айқындайды.

Егер клиенттердің барлық кредиттері мен аванстары бойынша күтілетін кредиттік шығындар бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар ретінде бағаланса (яғни, есепті күні 1-себетте болатын және 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар ретінде бағаланатын кредиттер мен қарыздарды қоса алғанда), қалған барлық факторлар өзгеріссіз қалатын болса, күтілетін кредиттік шығындар үшін бағалау резерві 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша табыс салығына дейін 8,809,405 мың теңгеге артық болар еді (2021 жылғы 31 желтоқсанда табыс салығына дейін 3,343,606 мың теңге артық болар еді).

Егер құнсызданған кредиттер бойынша дефолт (LGD) жағдайында шығындар 100% болса, бұл ретте барлық басқа факторлар өзгеріссіз қалатын болса, онда күтілетін кредиттік шығындар үшін бағалау резерві 5,388,651 мың теңгеге (2021: 3,858,309 мың теңгеге) ұлғаятын еді. Барлық басқа факторлар өзгеріссіз қалды.

Қаржы құралдарының нарықтық бағадан төмен мөлшерлеме бойынша әділ құны. Банктің қолданыстағы тарифтік бағдарламаларына сәйкес тұрғын үй қарыздары, алдын ала тұрғын үй қарыздары және халыққа ұсынылатын аралық тұрғын үй қарыздары 2%-дан 12%-ға дейін, тұрғын үй қарыздары бойынша 2%-дан 5%-ға дейін сыйақы мөлшерлемесіне ие. Тұрғын үй қарыздары әлеуетті қарыз алушының жинақ шотында шарттық сомадан 50% жинақ болған жағдайда, бағалау көрсеткішіне жеткен және жинақтаудың ең аз мерзімі кемінде үш жыл сақталған кезде беріледі. Аралық тұрғын үй қарыздары мерзімінен бұрын жинақтау немесе ең төменгі қажетті соманы (шарттық соманың кемінде 50%-ы) кейіннен шарттық сома шегінде кредит беру талаптарымен беріледі. Алдын ала тұрғын үй қарызы негізгі борышты өтеу шартынсыз шарттық сома алынғанға дейін беріледі, ол бойынша қалдығы шарттық сома есебінен өтеледі. Бұл ретте жинақтар бойынша сыйақы мөлшерлемесі 2%-ды құрайды.

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалау мәндері мен пайымдаулары (жалғасы)

Банк мұндай өнімдердің болмауына байланысты Банк берген кредиттер мен жеке тұлғаларға депозиттер нарықта бірегей болып табылады деген қорытындыға келді. Демек, негізгі немесе ең тиімді нарық үшін жарамды баға бола отырып, операцияның бағасы мәміле бойынша шығындарды ескере отырып, кейінгі түзетуді қажет етпейді. Мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде берілген кредиттерді қоса алғанда, жеңілдікті мөлшерлемелер бойынша берілген кредиттер ерекшелік болып табылады. Осы кредиттер бойынша, бастапқы тану кезінде Банк әділ құнын айқындау әдістемесіне сәйкес жеңілдікті емес мөлшерлемелер бойынша берілген кредиттер бойынша есептелген орташа өлшенген мөлшерлемені пайдалана отырып, әділ құнын түзетеді. Бұл мөлшерлеме қолданыстағы кредиттік портфель бойынша айына бір рет аралық және алдын ала қарыздар бойынша бөлек есептеледі және келесі айда жеңілдікті мөлшерлемелер бойынша жаңадан берілген қарыздарға қолданылады.

Мемлекеттік бағдарламаларды және жергілікті атқарушы органдардың бағдарламаларын нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша іске асыру үшін қарыздар мен шығарылған борыштық бағалы қағаздарды бастапқы тану кезінде әділ құнды түзету капиталда қосымша капитал ретінде көрсетіледі, өйткені Банк мұны капиталға салым ретінде бағалайды, яғни қаржыландыру маржиналдық пайданы түрлендіре отырып, Банктің негізгі қызметін білдіретін мемлекеттік бағдарламаларды қаржыландыру үшін беріледі. Сондай-ақ мемлекеттік органдар басқа қаржы институттарына ұқсас кредиттер бермейді, өйткені Банктің ипотекалық өнімдері нарықта ерекше. Сонымен қатар, мемлекеттік субсидиялардың есебін пайдалануға болады, осылайша пайда акционерлік капиталға салымның орнына кейінге қалдырылған міндеттеме ретінде танылады және кейіннен алынған қорландырудың қолданылу мерзімі ішінде кіріс ретінде амортизацияланады. Мұндай есепке алу мемлекеттік субсидияларды есепке алу пайдаланылатын "Бақытты отбасы" және "Шаңырақ" бағдарламаларын қоспағанда, мемлекеттік бағдарламалар бойынша алынған барлық қаржыландыру үшін пайдаланылады. Бухгалтерлік есептің айырмашылығы бұл бағдарламалар Банктің пайыздық емес шығыстарын жабу үшін жеткілікті пайыздық маржаны қамтамасыз етпейтіндігімен түсіндіріледі, сондықтан мұндай бағдарламалар Банк үшін шығынды болып табылады және оларды капиталға салым ретінде қарастыруға болмайды.

Қаржы құралдарын нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша бастапқы тану кезінде туындайтын кірістерді шегергендегі шығыстар 2022 жылы 23,915,177 мыңды (2021: 41,393,980) құрады.

Төмендегі кестеде мерзімі мен пайыздық мөлшерлемесі бойынша ұқсас талаптармен қарыз алу бойынша орташа нарықтық мөлшерлемелерден айтарлықтай ерекшеленетін келісімшарттық талаптар бойынша тартылған/орналастырылған қаражат ұсынылған және әділ құны бойынша қаржылық есептілікте танылған.

**"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік**

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалау мәндері мен пайымдаулары (жалғасы)

(мың қазақстандық теңгемен)

Дебиторлар/ кредитор	Шарт сомасы	Шарт мерзімі (жыл)	Номиналды/нарықтық мөлшерлеме (%)	Дисконт/ мемлекеттік субсидия сомасы	Ескертпе
"Береке Банк" АҚ	100,000,000	1,5	10 / 20,01	(8,620,512)	*Есептеу әдісі; орналастырылған қаражат; қосымша капитал
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	158,500,000	11-20	0,15-1 / 4,5656-12,54	99,466,456	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
	220,000,000	25	0,01 / 9,4056-13,38	204,695,849	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; мем.субсидиялар
Алматы қаласының әкімдігі	41,862,160	8-25	0,01 / 8,4304-13,38	28,918,924	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
	8,848,000	25	0,01 / 8,7015-12,10	7,159,644	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; мем.субсидиялар
Бәйтерек ҰБХ АҚ (Бас компания)	22,000,000	20	0,15 / 7,9694	13,541,732	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
	210,000,000	20	4,05 / 10,99-13,7	123,114,513	*Есептеу әдісі; шығарылған борыштық бағалы қағаздар; мем.субсидиялар
"Қазақстанның Даму Банкі" АҚ	80,000,000	1,5	10 / 14,27	3,454,780	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
Астана қаласының әкімдігі	3,000,000	8	0,01 - 0,15 / 10,4401 - 13,90	1,437,136	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
Қарағанды облысының әкімдігі	2,000,000	8	0,01 / 12,81-13,28	998,802	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Орал қаласы әкімінің аппараты" ММ	50,000	8	0,01 / 13,51	24,644	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Жамбыл облысы әкімінің аппараты" КММ	500,000	8	0,01 / 13,38	246,319	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Қостанай қаласы әкімінің аппараты" ММ	350,000	8	0,01 / 13,38	176,561	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Алматы облысы әкімінің аппараты" ММ	600,000	8	0,01 / 13,49	303,512	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Талдықорған қаласы әкімінің аппараты" ММ	400,000	8	0,01 / 13,66	204,023	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Ақтөбе облысы әкімінің аппараты" ММ	300,000	8	0,01 / 13,66	152,877	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Атырау қаласы әкімінің аппараты" ММ	1,000,000	8	0,01 / 13,90	513,764	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Абай облысы Семей қаласы әкімінің аппараты" ММ	663,000	8	0,01 / 13,90	341,537	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; қосымша капитал
"Қаражанбасмұнай" АҚ	1,316,432	4	2 / 11,54	383,153	*Есептеу әдісі; шығарылған борыштық бағалы қағаздар; пайда мен шығын
"НЗМ" ДББҰ	334,900	8	0,01 / 10,72-13,31	197,033	*Есептеу әдісі; қарыз қаражаты; пайда мен шығын

¹ Айналыс мерзімі ұқсас МБК бойынша табыстылық мөлшерлемесі;

² сызықтық функцияны қолдана отырып, көрсетілген тәуелділікті линеаризациялау арқылы теңгеде номиналданған МБК бойынша кірістілік мөлшерлемесі

³ "Бәйтерек" ҰБХ АҚ және еншілес ұйымдар пайдаланатын Нельсон-Зигельдің параметрлік моделін қамтитын әділ құнды анықтаудың көп компонентті әдістемесі.

* "Отбасы Банк" АҚ қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерінің әділ құнын айқындау әдістемесіне сәйкес. Әдістеме Қазақстан Республикасының заңнамасына, қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына, банктің есеп саясатына, сондай-ақ бас компанияның қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерінің әділ құнын айқындау жөніндегі жалпы әдістемеге сәйкес әзірленді. 2021 жылы Банк бағалау әдісін өзгерту бөлігінде өз пікірін өзгертті, егер мұндай өзгеріс қалыптасқан жағдайда неғұрлым дәл баға алуға әкелетін болса. Оқиғалар туындаған кезде (Әдістемеді сипатталған) Банк осы Әдістемеге сәйкес активтердің/міндеттемелердің әрбір тобы/типін үшін түзетілген бағалау әдісін пайдаланады.

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалау мәндері мен пайымдаулары (жалғасы)

Қаржы институттарындағы қаражат - әділ құнды және күтілетін кредиттік шығыстарды (ККШ) бағалау.

2022 жылғы 25 тамызда "Сбербанк" АҚ ЕБ акцияларын Бас компанияның сатып алуы жөніндегі мәміле шеңберінде Банкке "Қазақстанның Даму Банкі" АҚ-дан (Бас компанияның еншілес ұйымы) 80,000 миллион теңге мөлшерінде тартылған банкаралық салым түрінде қаражат берілді. Бас компанияның шешіміне сәйкес 2022 жылғы 25 тамызда Банк 2024 жылғы 26 ақпанда өтеу мерзімімен 100,000 миллион теңге мөлшерінде "Сбербанк" АҚ ЕБ-ге (кейіннен "Bereke Bank" АҚ деп өзгертілді) банкаралық салымды орналастырды.

Осы қаржы құралдарының әділ құны нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, шарттық болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы анықталды.

Бастапқы тану күніндегі нарықтық пайыздық мөлшерлемені анықтау үшін Банк келесі болжамдарды қолданды:

- көрсетілген күнге тиісті өтеу мерзімімен Қазақстанның мемлекеттік облигацияларының теңгемен кірістілік қисығы;
- көрсетілген күнге сәйкес өтеу мерзімімен АҚШ қазынашылық облигациялар кірістілігі қисығы;
- кредиттік тәуекел үшін Банк сыйлықақысы.

Жүргізілген талдау нәтижесінде бастапқы тану мақсатында дисконттау мөлшерлемесі жылдық 20,01%-ды құрады және Банк кейінге қалдырылған салық активін шегергендегі 8,620,512 мың теңге мөлшерінде қосымша төленген капиталдағы шығынды мойындады, өйткені қаражатты орналастыру туралы шешімді Бас компания қабылдады. Банктің "Bereke Bank" АҚ-да орналастырылған депозитті біржақты тәртіппен мерзімінен бұрын алып қоюға құқығы жоқ. Сонымен қатар, 2021 жылдың қорытындысы бойынша "Сбербанк" АҚ ЕБ активтер мөлшері бойынша елімізде екінші, таза пайда нәтижелері бойынша үшінші, меншікті капитал мөлшері бойынша бесінші болды, бұл "Сбербанк" АҚ ЕБ болашақта мемлекет тарапынан қаржылық қолдау алу әлеуетін айғақтады, оны көрсету мүмкіндігі Банктің қаражатты орналастыруы сәтінде белсенді талқыланды, бұл "Сбербанк" АҚ ЕБ бас компаниясы акцияларының бақылау пакетін сатып алуында көрініс тапты. Осылайша, бұл факторлар Банк депозитті 1-себетке жатқызған кезде ескерілді. Егер бастапқы тану кезінде дисконттау мөлшерлемесі 24% болса, онда орналастыру сәтіндегі депозиттің баланстық құны 85,246,594 мың теңге болады және кейінге қалдырылған салық активін шегергендегі дисконт сомасы 11,802,724 мың теңгені құрайды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша "Bereke Bank" АҚ-дағы депозит бойынша ККШ бойынша резервтерді есептеу CCC рейтингін пайдалана отырып есептелді. Бұл ретте ККШ бағалау кезінде санкциялық шектеулер сияқты басқа факторлар да ескерілді.

5 Жана немесе қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерге көшу

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап мынадай түзетулер күшіне енді:

"Нысаналы пайдалану басталғанға дейін алынған табыс", "Ауыртпалықты шарттар - Шартты орындауға арналған шығындар", "Тұжырымдамалық негіздерге сілтеме" - 16 ХҚЕС (IAS), 37 ХҚЕС (IAS) және 3 ХҚЕС (IFRS) қолдану аясы шектеулі түзетулер және 2018-2020 жылдардағы ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірулері - 1 ХҚЕС (IFRS), 9 ХҚЕС (IFRS), 16 ХҚЕС (IFRS) және 41 ХҚЕС (IAS) түзетулері (2020 жылдың 14 мамырында шығарылды және 2022 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).

- 16 ХҚЕС (IFRS) түзетуі ұйымдарға ұйым осы активті болжамды пайдалануға дайындаған сәтте өндірілген объектілерді сатудан алынған кез келген кірісті негізгі құралдар объектісінің құнынан шегеруге тыйым салады. Мұндай объектілерді сатудан түскен кірістер, оларды өндіруге жұмсалған шығындармен бірге енді пайда немесе залал ретінде танылады. Ұйым осындай объектілердің құнын бағалау үшін 2 ХҚЕС (IAS) қолданады. Құны мұндай сыналатын активтің амортизациясын қамтымайды, өйткені ол әлі пайдалануға дайын емес. 16 ХҚЕС (IFRS) түзетуінде ұйым осы активтің техникалық және физикалық тиімділігін бағалаған кезде "активтің дұрыс жұмыс істеуін тексереді" деп түсіндіріледі. Бұл активтің қаржылық тиімділігі мұндай бағалау үшін маңызды емес. Осылайша, актив басшылықтың ниетіне сәйкес пайдаланылуы мүмкін және басшылық күткен операциялық тиімділік деңгейіне жеткенге дейін амортизациялануы мүмкін.

5 Жаңа немесе қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерге көшу (жалғасы)

• 37 ХҚЕС (IAS) түзетуінде "шартты орындауға арналған шығындар" ұғымына түсініктеме беріледі. Түзетуде шартты орындауға тікелей шығындар осындай шартты орындауға; және де шарттарды орындауға тікелей қатысты басқа шығындарды бөлуге қосымша шығындарды қамтитыны түсіндіріледі. Осы түзетуде сондай-ақ ауыртпалықты шартқа жеке резерв құрылғанға дейін ұйым шартты орындау үшін бөлінген активтер бойынша емес, оны орындау кезінде пайдаланылған активтер бойынша келтірілген құнсызданудан болған залалды мойындайтыны түсіндіріледі.

• 3 ХҚЕС (IFRS) бизнесті біріктіру кезінде активтің немесе міндеттеменің не екенін анықтауға мүмкіндік беретін 2018 жылғы қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне сілтемелерді қосумен толықтырылды. Осы түзету қабылданғанға дейін 3 ХҚЕС (IFRS) 2001 жылғы қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздерін көрсетуді қамтыды. Сонымен қатар, 3 ХҚЕС (IFRS) міндеттемелер мен шартты міндеттемелерге қатысты жаңа ерекшелік қосты. Бұл ерекшелік міндеттемелер мен шартты міндеттемелердің кейбір түрлеріне қатысты 3 ХҚЕС (IFRS) қолданатын ұйым 2018 жылғы қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне емес, 37 ХҚЕС (IAS) немесе 21 ХҚЕС (IFRIC) түсіндірмесіне сілтеме жасауы керек. Бұл жаңа ерекшелік болмаса, ұйым 37 ХҚЕС (IAS) сәйкес мойындамайтын бизнесті біріктіру кезіндегі кейбір міндеттемелерді мойындауы керек еді. Осылайша, сатып алғаннан кейін бірден ұйым мұндай активтерді тануды тоқтатып, экономикалық пайданы көрсетпейтін кірісті тануы керек еді. Сондай-ақ сатып алушы сатып алу күніне 37 ХҚЕС (IAS) бойынша анықталған шартты активтерді тануға міндетті емес екендігі түсіндірілді.

• 9 ХҚЕС (IFRS) түзетуінде қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату үшін "10% тестілеуге" қандай төлемдерді қосу керектігі қарастырылады. Шығындар немесе төлемдер үшінші тараптардың немесе кредитордың пайдасына жүзеге асырылуы мүмкін. Осы түзетуге сәйкес үшінші тараптардың пайдасына шығындар немесе төлемдер "10% тестілеуге" енгізілмейді.

• 16 ХҚЕС (IFRS) қоса берілген 13-иллюстрациялық мысалға түзетулер енгізілді: жалға алынған мүлікті жақсартуға қатысты жалға берушінің төлемдерінің мысалы алынып тасталды. Бұл түзету ынталандыратын жалдау төлемдерін есепке алу әдісіне қатысты кез келген ықтимал түсінбеушілікті болдырмау үшін жасалған.

• 1 ХҚЕС (IFRS), егер еншілес ұйым ХҚЕС-ты бас ұйымға қарағанда кешірек күннен бастап қолданса, босатуды қолдануға рұқсат береді. Еншілес ұйым өзінің активтері мен міндеттемелерін бас ұйымның шоғырландырылған қаржылық есептілігіне енгізілетін баланстық құны бойынша, егер шоғырландыру мақсаттары үшін ешқандай түзетулер жасалмаса және оның шеңберінде бас ұйым аталған еншілес ұйымды сатып алған бизнес бірлестігінің нәтижелерін көрсету үшін бас ұйымның ХҚЕС-ке көшу күніне сүйене отырып бағалай алады. 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету енгізілді, ол 1 ХҚЕС-те (IFRS) қарастырылған ерекшелікті қолданған ұйымдарға бас ұйымның ХҚЕС-ке көшу күні негізінде бас ұйым көрсеткен сомаларды пайдалана отырып, жинақталған бағамдық айырмашылықтарды бағалауға мүмкіндік береді. Бұл 1 ХҚЕС түзетуі (IFRS) ХҚЕС-ті алғаш рет қолданатын ұйымдардың шығындарын азайту үшін жоғарыда аталған босатуды жинақталған бағамдық айырмашылықтарға таратады. Бұл түзету 1 ХҚЕС (IFRS) қарастырған бірдей босатуды пайдаланған қауымдастырылған ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға да қатысты болады.

• 41 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес әділ құнды бағалау кезінде ұйымдар салық салу мақсатында ақша ағындарын алып тастауы керек деген талап жойылды. Бұл түзету салық салғаннан кейін ақша ағындарын дисконттау туралы стандарттағы талаптарға сәйкестігін қамтамасыз етуі керек.

Түзетулерді қолдану Банктің қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

6 Жаңа есептік ережелер

2022 жылғы 1 қаңтардан кейін немесе осы күннен кейін басталатын және Банк әлі мерзімінен бұрын қабылдамаған жылдық кезеңдер үшін міндетті болып табылатын бірқатар жаңа стандарттар мен түсіндірмелер жарияланды.

- 17 "Сақтандыру шарттары" ХҚЕС (IFRS) (2017 жылғы 18 мамырда шығарылды және 2023 жылғы 1 қаңтардан кейін немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- 17 ХҚЕС (IFRS) түзетулері және 4 ХҚЕС (IFRS) түзетулері (2020 жылғы 25 маусымда шығарылды және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- 17 ХҚЕС (IFRS) қолданатын сақтандырушылар үшін ауысу нұсқасы – 17 ХҚЕС (IFRS) түзетулері (2021 жылдың 9 желтоқсанында шығарылған және 2023 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейінгі жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу – 1 ХҚЕС (IAS) түзетулері (2020 жылғы 23 қаңтарда шығарылған және 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді жіктеу – күшіне ену күнін ауыстыру – 1 ХҚЕС (IAS) түзетулері (2020 жылғы 15 шілдеде шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енеді).
- "Бухгалтерлік бағаларды айқындау" 8 ХҚЕС (IAS) түзету (2021 жылғы 12 ақпанда шығарылды және 2023 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Бір мәміледен туындайтын активтер мен міндеттемелерге жататын кейінге қалдырылған салықтар – 12 ХҚЕС (IAS) түзету (2021 жылғы 7 мамырда шығарылды және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- 1 ХҚЕС (IAS) және 2 ХҚЕС (IFRS) тәжірибесі туралы ережеге түзетулер: "Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу" (2021 жылдың 12 ақпанында шығарылды және 2023 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейінгі жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді). Қазіргі уақытта Банк осы түзетулердің қаржылық есептілікке қалай әсер ететінін бағалайды.

Егер жоғарыда өзгеше көрсетілмесе, аталған жаңа стандарттар мен түсіндірулер Банктің қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есенділік

7 Ақша қаражаты және оның баламалары

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
ҚР ҰБ-дағы шоттар бойынша қалдықтар (міндетті резервтерден басқа)	203,269,913	495,033,497
ҚР ҰБ-ның үш айдан кем өтеу мерзімімен ноталары	79,059,436	69,628,315
ҚР ҰБ шоттарындағы міндетті резервтер	25,218,430	21,889,749
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары ("кері репо")	16,286,908	4,582,581
Кассадағы ақша қаражаты	2,009,473	2,293,195
Ағымдағы шоттар	1,487,013	1,257,484
Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар	189,779	383,903
Күтілетін кредиттік шығындар үшін резервті шегергенде	(5,711)	(2,403)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының жиыны	327,515,241	595,066,321

Банк клиенттердің уақытша бос ақша қаражатын ҚР ҰБ депозиттеріне, сондай-ақ өтеу мерзімі 1 жылға дейінгі бағалы қағаздарға орналастырады.

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сапасы бойынша қолма-қол ақшаға және олардың баламаларына талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Міндетті резервтерді қоса алғанда ҚР ҰБ-дегі шоттар бойынша қалдықтар	Өтеу мерзімі үш айдан аз ҚР ҰБ ноталары	Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар	Ағымдағы шоттар	Жиыны
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>						
- ҚР ҰБ (BBB рейтингімен)	228,486,398	79,058,034	-	-	1,486,924	309,031,356
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингімен	-	-	16,286,628	-	-	16,286,628
- BB- тен BB+ дейінгі рейтингімен	-	-	-	187,695	89	187,784
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен олардың баламаларының жиынтығы	228,486,398	79,058,034	16,286,628	187,695	1,487,013	325,505,768

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

7 Ақша қаражаты және оның баламалары (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша ақша қаражаты мен олардың баламаларына талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Міндетті резервтерді қоса алғанда ҚР ҰБ-дегі шоттар бойынша қалдықтар	Өтеу мерзімі үш айдан аз ҚР ҰБ ноталары	Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары	Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар	Ағымдағы шоттар	Жиыны
<i>Мерзімі өтпеген және құнсыздапбаған</i>						
- ҚР ҰБ (BBB-рейтингімен)	516,922,154	69,627,089	-	-	1,257,479	587,806,722
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингімен	-	-	4,582,503	-	-	4,582,503
- BB- тен BB+ дейінгі рейтингімен	-	-	-	383,896	5	383,901
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен олардың баламаларының жиынтығы	516,922,154	69,627,089	4,582,503	383,896	1,257,484	592,773,126

Кредиттік рейтинг Standard & Poor's агенттігінің (осы рейтинг болған жағдайда) немесе Standard & Poor's рейтингтік шәкілі бойынша ең жақын балама мәнге дейін айырбасталатын Moody's және Fitch рейтингтік агенттіктерінің рейтингіне негізделген.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкте жалпы сомасы 79,059,436 мың теңгеге (2021: 69,627,089 мың теңге) өтеу мерзімі үш айдан аз ҚР ҰБ ноталары, сондай-ақ 228,486,398 мың теңге (2021: 516,922,154 мың теңге) мөлшеріндегі міндетті резервтерді қоса алғанда, ҚР ҰБ-дегі шоттар бойынша қалдықтар болды.

"Кері репо" мәмілелері бойынша қамтамасыз ету әділ құны 16,286,908 мың теңгені құрайтын "Бәйтерек" ҰБХ, "ҚазАгроҚаржы" АҚ және "Самұрық Қазына" ҰӘҚ АҚ бағалы қағаздары болып табылады (2021 жыл: қамтамасыз ету "ҚазАгроҚаржы" АҚ және "Самұрық Қазына" ҰӘҚ АҚ әділ құны 4,582,503 мың теңгені құрайтын бағалы қағаздар болды).

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан		2021 ж. 31 желтоқсан	
	"Кері репо" баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны	"Кері репо" баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны
В- тен BBB+ дейін кредиттік қамтамасыз ету рейтингімен	16,286,628	16,286,908	4,582,503	4,582,581
Жиыны	16,286,628	16,286,908	4,582,503	4,582,581

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің ҚР ҰБ-ден басқа 2 контрагент-банктің корреспонденттік шоттарында қалдықтары болды (2021: 2 контрагент-банк). Бұл қалдықтардың жиынтық сомасы 189,779 мың теңгені құрады (2021: 383,896 мың теңге).

2022 жылғы 31 желтоқсанда және 2021 жылғы 31 желтоқсанда күтілетін кредиттік шығындарды бағалау мақсатында ақша қаражатының қалдықтары мен ақша қаражатының баламалары 1-себетке енгізілді. Күтілетін кредиттік шығынды бағалауға көзқарас 25-ескертпеде келтіріледі. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 31-ескертпеде берілген.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

7 Ақша қаражаты және оның баламалары (жалғасы)

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есепке алынуға жататын, құқықтық қорғаумен қамтамасыз етілген неттинг туралы бас келісімнің не осыған ұқсас келісімнің қолданысына жататын қаржы құралдары келесіні құрады:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген өзара есепті орындағанға дейінгі жалпы сома (а)	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген өзара есептің жалпы сомасы (б)	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген өзара есепті жүргізгеннен кейінгі нетто-сوما (в) = (а) - (б)	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген неттинг туралы бас келісімнің немесе осыған ұқсас келісімдердің қолданысына жататын сома	Алынған ақшалай қамтамасыз ету (д)	Тәуекелдің нетто-сомасы (в) - (г) - (д)
				Қаржы құралдары (г)		
"Кері репо"						
АКТИВТЕРІ	16,286,628	-	16,286,628	16,286,628	-	-
Неттинг туралы бас келісімнің немесе осыған ұқсас келісімнің қолданысына жататын өзара есепке алынуға жататын активтердің жиыны	16,286,628	-	16,286,628	16,286,628	-	-

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есепке алынуға жататын, құқықтық қорғаумен қамтамасыз етілген неттинг туралы бас келісімнің не осыған ұқсас келісімнің қолданысына жататын қаржы құралдары келесіні құрады:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген өзара есепті орындағанға дейінгі жалпы сома (а)	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген өзара есептің жалпы сомасы (б)	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген өзара есепті жүргізгеннен кейінгі нетто-сوما (в) = (а) - (б)	Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген неттинг туралы бас келісімнің немесе осыған ұқсас келісімдердің қолданысына жататын сома	Алынған ақшалай қамтамасыз ету (д)	Тәуекелдің нетто-сомасы (в) - (г) - (д)
				Қаржы құралдары (г)		
"Кері репо"						
АКТИВТЕРІ	4,582,503	-	4,582,503	4,582,503	-	-
Неттинг туралы бас келісімнің немесе осыған ұқсас келісімнің қолданысына жататын өзара есепке алынуға жататын активтердің жиыны	4,582,503	-	4,582,503	4,582,503	-	-

Ақша қаражатының пайыздық мөлшерлемелерін және олардың баламаларын талдау 25-ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 31-ескертпеде берілген.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

8 Қаржы институттарындағы қаражат

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қаржы институттарындағы қаражат	91,668,071	17,000
Күтілетін кредиттік шығындар үшін резервті шегергенде	(16,233,446)	-
Қаржы институттарындағы қаражаттың жиыны	75,434,625	17,000

Бастапқы тану кезінде Банк жоғарыда көрсетілген қаражатты әділ құн бойынша көрсетті (4-ескертпе).

Төмендегі кестеде кредиттік сапа бойынша қаржы институттарының қаражатына талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>		
рейтинг жоқ	75,406,625	-
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингпен	28,000	17,000
Қаржы институттарындағы қаражаттың жиыны	75,434,625	17,000

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарды бағалау мақсатында қаржы институттарындағы қаражат қалдықтары 1-себетке енгізілді. Күтілетін кредиттік шығынды бағалауға көзқарас 25-ескертпеде келтіріледі. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 31-ескертпеде берілген.

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	56,032,000	102,853,035
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	82,293,012	84,024,132
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялардың жиыны	138,325,012	186,877,167

Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялардың азаюы басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін бағалы қағаздарды өтеумен байланысты.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар бағалау санаттары мен сыныптары бойынша ашылған.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Жиыны
ҚР Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздары	25,792,066	50,964,208	76,756,274
Қазақстандық банктік емес қаржы мекемелерінің облигациялары	11,787,205	9,014,997	20,802,202
Корпоративтік облигациялар	14,471,981	19,224,982	33,696,963
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	1,390,416	3,150,906	4,541,322
Шымкент қаласының әкімдігі	2,645,220	-	2,645,220
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны (әділ құн/жалпы баланстық құн)	56,086,888	82,355,093	138,441,981
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(54,888)	(62,081)	(116,969)
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны (баланстық құн)	56,032,000	82,293,012	138,325,012

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар бағалау санаттары мен сыныптары бойынша ашылған.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Жиыны
ҚР Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздары	56,386,067	45,793,469	102,179,536
Қазақстандық банктік емес қаржы мекемелерінің облигациялары	15,620,014	1,045,831	16,665,845
Корпоративтік облигациялар	16,115,469	25,256,749	41,372,218
ҚР Ұлттық Банкінің ноталары	-	11,511,699	11,511,699
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	11,959,098	474,769	12,433,867
Шымкент қаласының әкімдігі	2,894,217	-	2,894,217
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны (әділ құн/жалпы баланстық құн)	102,974,865	84,082,517	187,057,382
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(121,830)	(58,385)	(180,215)
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны (баланстық құн)	102,853,035	84,024,132	186,877,167

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

(а) Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша кредиттік тәуекелдің талдауы келтірілген, олар үшін күтілетін кредиттік шығындардың бағалау резерві кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде танылады. Банк пайдаланатын деңгейлер бойынша кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға қатысты дефолтты және кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын айқындауды қоса алғанда, күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға көзқарас 25-ескертпеде келтіріледі.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
<i>- ҚР Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздары</i>		
BBB- рейтингі	25,792,066	56,386,067
Жалпы баланстық құн	25,792,066	56,386,067
Кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(5,320)	(7,653)
Баланстық құн (әділ құн)	25,786,746	56,378,414
<i>Корпоративтік облигациялар</i>		
- BBB+ тен BBB- дейінгі рейтинг	13,900,396	15,524,299
- B+ тен B- дейінгі рейтинг	571,585	591,170
Жалпы баланстық құн	14,471,981	16,115,469
Кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(33,820)	(34,060)
Баланстық құн (әділ құн)	14,438,161	16,081,409
<i>Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары</i>		
- AAA рейтингі	-	3,228,195
- BBB рейтингі	-	8,730,903
- BBB- рейтингі	1,390,416	-
Жалпы баланстық құн	1,390,416	11,959,098
Кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(320)	(986)
Баланстық құн (әділ құн)	1,390,096	11,958,112
<i>Қазақстандық банктік емес қаржы мекемелерінің облигациялары</i>		
- BBB+ тен BBB- дейінгі рейтинг	4,197,684	8,288,614
- BB+ тен BB- дейінгі рейтинг	7,589,521	7,331,400
Жалпы баланстық құн	11,787,205	15,620,014
Кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(14,831)	(78,533)
Балапстық құн (әділ құн)	11,772,374	15,541,481
<i>Шымкент қаласының әкімдігі</i>		
- BBB- рейтингі	2,645,220	2,894,217
Жалпы баланстық құн	2,645,220	2,894,217
Кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(597)	(598)
Баланстық құн (әділ құн)	2,644,623	2,893,619

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялардың жалпы баланстық құны 56,086,888 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 102,974,865 мың теңге), кредиттік шығындарға бағалау резерві 54,888 мың теңгені құрады (2021 жыл: 121,830 мың теңге). 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде кредиттік сапаның бір себетінен екіншісіне ауысу болған жоқ.

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

2022 жылғы 31 желтоқсандағы өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар 1-себетке енгізілген. Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың қамтамасыз етілуі болмайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша борыштық бағалы қағаздар 1-себетке енгізілген. 2022 және 2021 жылдардағы кезеңдер арасында ешқандай қозғалыс болған жоқ. Кредиттік ұпай Standard & Poor's агенттігінің (егер бұл рейтинг болса) немесе Moody's және Fitch рейтингтік агенттіктерінің рейтингіне негізделген, олар Standard & Poor's рейтингтік шәкілі бойынша ең жақын баламалы мәнге айналады.

(б) Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар, оцениваемые по амортизированной стоимости

Төмендегі кестеде кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың кредиттік сапасына талдау, сондай-ақ күтілетін кредиттік шығындарды бағалау мақсаттары үшін оларды үш кезең бойынша ашу ұсынылған. Банк пайдаланатын деңгейлер бойынша кредиттік жіктеу жүйесінің және амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға қатысты дефолтты айқындауды және кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын қоса алғанда, күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға тәсілдің сипаттамасы 25-ескертпеде келтіріледі. Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың баланстық құны да Банктің осы активтер бойынша кредиттік тәуекелге барынша ұшырауын көрсетеді.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
<i>ҚР Ұлттық Банкінің ноталары</i>		
BBB- рейтингі	-	11,511,699
Жалпы баланстық құн	-	11,511,699
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	-	(1,138)
Баланстық құн	-	11,510,561
<i>ҚР Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздары</i>		
BBB- рейтингі	50,964,208	45,793,469
Жалпы баланстық құн	50,964,208	45,793,469
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(9,944)	(9,872)
Баланстық құн	50,954,264	45,783,597
<i>Корпоративтік облигациялар</i>		
BBB рейтингі	-	25,256,749
BBB- рейтингі	19,224,982	-
Жалпы баланстық құн	19,224,982	25,256,749
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(46,091)	(46,722)
Баланстық құн	19,178,891	25,210,027
<i>Қазақстандық банктік емес қаржы мекемелерінің облигациялары</i>		
BBB рейтингі	9,014,997	1,045,831
Жалпы баланстық құн	9,014,997	1,045,831
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(5,698)	(592)
Баланстық құн	9,009,299	1,045,239
<i>Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары</i>		
- AAA рейтингі	1,681,213	-
BBB рейтингі	-	474,769
- BBB- рейтингі	1,469,693	-
Жалпы баланстық құн	3,150,906	474,769
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(348)	(61)
Баланстық құн	3,150,558	474,708

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялардың жалпы баланстық құны 2022 жылғы 31 желтоқсанда 82,355,093 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 84,082,517 мың теңге), кредиттік шығындарға бағалау резерві 62,081 мың теңгені құрады (2021 жыл: 58,385 мың теңге). 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде бір кредиттік сапа себетінен екіншісіне ауысу болған жоқ. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар 1-себетке енгізілген. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар қамтамасыз етілмейді (2021 жылы: қамтамасыз етілмейді).

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Аралық тұрғын үй қарыздары	1,619,171,862	964,640,025
Алдын ала тұрғын үй қарыздары	814,705,497	687,558,140
Тұрғын үй қарыздары	449,303,776	357,098,761
Кредиттік шығындар резервін шегергенде	(5,867,405)	(9,970,415)
Клиенттерге кредиттер мен аванстардың жиыны	2,877,313,730	1,999,326,511

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкте кредиттік шоғырлану болған жоқ. 10 ірі қарыз алушы бойынша соманың шоғырлануы кредиттердің 10%-ынан азын құрайды.

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы сыныптар бойынша амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер мен аванстар үшін кредиттік шығындар бойынша жалпы баланстық құн және бағалау резервінің сомасы көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан			2021 ж. 31 желтоқсан		
	Жалпы баланстық құн	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	Баланстық құн	Жалпы баланстық құн	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	Баланстық құн
Алдын ала тұрғын үй қарыздары	1,619,171,862	(2,103,878)	1,617,067,984	964,640,025	(1,365,539)	963,274,486
Алдын ала тұрғын үй қарыздары	814,705,497	(2,784,776)	811,920,721	687,558,140	(7,459,917)	680,098,223
Тұрғын үй қарыздары	449,303,776	(978,751)	448,325,025	357,098,761	(1,144,959)	355,953,802
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер мен аванстардың жиыны	2,883,181,135	(5,867,405)	2,877,313,730	2,009,296,926	(9,970,415)	1,999,326,511

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде есепті кезеңнің басы мен аяғы арасындағы интервалда орын алған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттік шығындар мен аралық тұрғын үй кредиттері мен аванстарының жалпы баланстық құнының бағалау резервіндегі өзгерістер ашылады.

	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы баланстық құн			Жылшы
	1-себет	2-себет	3-себет	Жылшы	1-себет	2-себет	3-себет	
(мың қазақстандық теңгемен)	(12 ай үшін ККШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін ККШ)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)		(12 ай үшін ККШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін ККШ)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
Аралық кредиттер								
2022 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	(622,682)	(130,969)	(611,888)	(1,365,539)	906,049,841	57,004,748	1,585,436	964,640,025
<i>Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер:</i>								
<i>Ауыстыру:</i>								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	11,315	(11,315)	-	-	(16,070,600)	16,070,600	-	-
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (3-кезеңнен 2-кезеңге)	-	(88,943)	88,943	-	-	254,828	(254,828)	-
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	701	3,358	(4,059)	-	(997,414)	(677,891)	1,675,305	-
- 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға (2-кезеңнен және 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(106,810)	63,610	43,200	-	27,247,305	(27,118,092)	(129,213)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(1,013,300)	-	-	(1,013,300)	1,032,809,151	-	-	1,032,809,151
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған, 2-кезеңге және 3-кезеңге өткен	278,131	(53,384)	(224,747)	-	(17,359,643)	16,630,887	728,756	-
Кезең ішінде ішінара және толық өтеу	211,015	107,109	186,706	504,830	(95,497,358)	(6,273,358)	(714,130)	(102,484,846)
Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	(20,538)	(21,393)	(495,021)	(536,952)	5,126,867	(5,126,867)	-	-
Есептен шығару	-	-	(15,035)	(15,035)	-	-	15,036	15,036
Дисконт амортизациясы	-	-	-	-	11,287,042	2,598,367	96,153	13,981,562
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	-	-	-	-	2,989,896	(7,797)	4,721	2,986,820
Тұрғын үй қарыздарына ауыстыру	184,863	22,864	114,391	322,118	(280,020,882)	(12,414,457)	(340,547)	(292,775,886)
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер жылшы	(359,829)	55,196	(433,706)	(738,339)	659,335,073	(4593,225)	(210,011)	654,531,837
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	(1,077,305)	(109,063)	(917,510)	(2,103,878)	1,575,564,205	40,940,968	2,666,689	1,619,171,862

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

2022 жылы Банк кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын айқындау бөлігінде өз пайымдаулары мен бағалауларын қайта қарады, бұл алдын ала тұрғын үй кредиттері мен аванстардың жалпы баланстық құнын клиенттерге құнсыздану кезеңдері бойынша бөлуге айтарлықтай әсер етті, атап айтқанда:

- Банк оқшауланған жағдайлар бойынша дефолт статистикасын экстраполяциялау әсерін (атап айтқанда, "Бағыстан" тұрғын үй кешені бойынша дефолттар) клиенттерге алдын ала тұрғын үй кредиттері мен аванстар портфеліндегі кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын сандық бағалауды винтаждық талдау кезінде "ағымдағы APD" параметрін жақсырақ көрсету мақсатында кредиттер бейінінің, оқшауланған жағдайлардың тәуекелін түзету жолымен алып тастады.

- Банк "Қойылған төлем талаптары-тапсырмаларының болу белгісі" деген кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаю белгісін беру алгоритмін жақсартты, оның оң мәндері кезінде кредиттер құнсызданудың екінші себетіне жатқызылды. Атап айтқанда, жүйеде төлем талабы-тапсырма ретінде танылатын операциялар кодтарының тізімі өзгертілді.

Бағалаудағы бұл өзгерістер "APD және TTT әсері" жолында көрсетілген.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төменде жоғарыда көрсетілген түзетулер енгізілгенге дейін және одан кейін 2021 жылдың басы мен аяғы арасындағы интервалда орын алған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге алдын ала тұрғын үй кредиттері мен аванстарының кредиттік шығындар мен жалпы баланстық құнының бағалау резервіндегі өзгерістер бойынша ашып көрсету деректері берілген

	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы баланстық құн			Жыны
	1-себет	2-себет	3-себет	Жыны	1-себет	2-себет	3-себет	
(мың қазақстандық теңгемен)	(12 ай үшін ККШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін ККШ)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)		(12 ай үшін ККШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
<i>Алдын ала кредиттер</i>								
2022 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	(289,446)	(3,443,423)	(3,727,048)	(7,459,917)	252,277,261	429,259,032	6,021,847	687,558,140
APD және ТТТ әсері	(2,185,072)	2,185,072	-	-	273,492,985	(273,492,985)	-	-
<i>Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер:</i>								
<i>Ауыстыру:</i>								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	13,366	(13,366)	-	-	(11,782,163)	11,782,163	-	-
- барлық мерзімге күтілетін кредиттік шығындарға (3-кезеңнен 2-кезеңге)	-	(1,263,456)	1,263,456	-	-	1,747,906	(1,747,906)	-
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	518	13,868	(14,386)	-	(411,218)	(867,779)	1,278,997	-
- 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға (2-кезеңнен және 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(1,077,836)	669,801	408,035	-	83,345,971	(82,484,897)	(861,074)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(309,904)	-	-	(309,904)	173,744,324	-	-	173,744,324
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған, 2-кезеңге және 3-кезеңге өткен	118,668	(101,787)	(16,881)	-	(11,747,939)	11,691,670	56,269	-
Кезең ішінде ішінара және толық өтеу	9,557	77,580	172,122	259,259	(12,317,349)	(12,662,723)	(496,512)	(25,476,584)
Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	2,763,562	1,236,774	491,286	4,491,622	-	-	-	-
Есептен шығару	-	-	(16,269)	(16,269)	-	-	16,269	16,269
Дисконт амортизациясы	-	-	-	-	8,957,471	1,816,499	47,947	10,821,917
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	-	-	-	-	474,153	54,093	(297)	527,949
Тұрғын үй қарыздарына ауыстыру	23,826	47,840	178,767	250,433	(20,557,518)	(11,559,884)	(369,116)	(32,486,518)
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер жыны	2,605,709	1,260,407	809,025	4,675,141	138,553,142	(10,660,345)	(745,440)	127,147,357
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	(932,761)	(591,097)	(1,260,918)	(2,784,776)	735,475,978	75,283,095	3,946,424	814,705,497

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде есепті кезеңнің басы мен аяғы арасындағы интервалда орын алған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге тұрғын үй кредиттері мен аванстарының кредиттік шығындары мен жалпы баланстық құнының бағалау резервіндегі өзгерістер ашылады.

	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы баланстық құн			Жыны
	1-себет	2-себет	3-себет	Жыны	1-себет	2-себет	3-себет	
(мың қазақстандық теңгемен)	(12 ай үшін ККШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін ККШ)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	Жыны	(12 ай үшін ККШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	Жыны
Тұрғын үй кредиттері								
2022 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	(240,079)	(365,050)	(539,830)	(1,144,959)	222,727,105	133,241,865	1,129,791	357,098,761
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер:								
Ауыстыру:								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	41,003	(41,003)	-	-	(47,712,549)	47,712,549	-	-
- барлық мерзімге күтілетін кредиттік шығындарға (3-кезеңнен 2-кезеңге)	-	(307,097)	307,097	-	-	635,612	(635,612)	-
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	678	3,871	(4,549)	-	(743,279)	(556,283)	1,299,562	-
- 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға (2-кезеңнен және 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(342,919)	222,172	120,747	-	84,260,840	(83,899,300)	(361,540)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған Жаңадан құрылған немесе сатып алынған, 2-кезеңге және 3-кезеңге өткен	(119,955)	-	-	(119,955)	85,413,509	-	-	85,413,509
Кезең ішінде ішінара және толық өтеу	36,450	(11,459)	(24,991)	-	(2,504,060)	2,437,651	66,409	-
Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	503,682	428,516	275,795	1,207,993	(273,791,581)	(60,743,520)	(905,383)	(335,440,484)
Есептен шығару	(14,706)	(42,458)	(290,910)	(348,074)	1,690,803	(1,690,803)	-	-
Дисконт	-	-	(1,205)	(1,205)	-	-	1,205	1,205
амортизациясы	-	-	-	-	11,287,041	2,598,367	96,153	13,981,561
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	-	-	-	-	2,989,896	(7,798)	4,722	2,986,820
Тұрғын үй қарыздарына ауыстыру	(208,688)	(70,704)	(293,159)	(572,551)	300,578,400	23,974,341	709,663	325,262,404
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер жыны	196,783	303,895	(334,470)	166,208	125,664,008	(33,431,762)	(27,231)	92,205,015
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	(344,534)	(183,212)	(451,005)	(978,751)	384,196,125	63,702,681	1,404,970	449,303,776

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде өткен есепті кезеңнің басы мен аяғы арасындағы интервалда орын алған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге аралық тұрғын үй кредиттері мен аванстарының кредиттік шығындары мен жалпы баланстық құнының бағалау резервіндегі өзгерістер ашылады.

	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы баланстық құн			Жыны
	1-себет	2-себет	3-себет	Жыны	1-себет	2-себет	3-себет	
(мың қазақстандық теңгемелі)	(12 ай үшін ККШ)	(Кредиттік таускелдің айтарлықтай осуінен бастап барлық мерзімі үшін ККШ)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзімі үшін ККШ)		(12 ай үшін ККШ)	(ОКУ за весь срок от значительного увеличения кредитного риска)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзімі үшін ККШ)	
Аралық кредиттер								
2021 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	(218,911)	(532,031)	(867,031)	(1,617,973)	382,723,073	95,587,654	2,016,362	480,327,089
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер:								
Ауыстыру:								
- бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	77,486	(77,486)	-	-	(119,995,089)	119,995,089	-	-
- бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (3-кезеңнен 2-кезеңге)	-	(328,870)	328,870	-	-	865,354	(865,354)	-
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	218	2,373	(2,591)	-	(411,703)	(266,697)	678,400	-
- 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға (2-кезеңнен және 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(271,438)	206,432	65,006	-	36,968,149	(36,794,714)	(173,435)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(788,764)	-	-	(788,764)	758,669,942	-	-	758,669,942
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған, 2-кезеңге және 3-кезеңге өткен	280,172	(106,680)	(173,492)	-	(43,363,335)	42,808,095	555,240	-
Кезең ішінде ішінара және толық өтеу	35,320	78,379	103,016	216,715	(94,504,146)	(108,615,819)	(541,551)	(203,661,516)
Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	254,105	468,886	(126,507)	596,484	-	-	-	-
Есептен шығару	-	-	23,383	23,383	-	-	(23,383)	(23,383)
Дисконт амортизациясы	-	-	-	-	(447,548)	(1,031,470)	(12,975)	(1,491,993)
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	-	-	-	-	(141,060)	(380,032)	(997)	(522,089)
Тұрғын үй қарыздарына ауыстыру	9,130	158,028	37,458	204,616	(13,448,442)	(55,162,712)	(46,871)	(68,658,025)
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер жыны	(210,037)	598,613	(136,142)	252,434	606,765,411	(122,381,938)	(70,537)	484,312,936
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	(622,682)	(130,969)	(611,888)	(1,365,539)	906,049,841	57,004,748	1,585,436	964,640,025

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде өткен есепті кезеңнің басы мен аяғы арасындағы интервалда орын алған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге алдын ала тұрғын үй кредиттері мен аванстарының кредиттік шығындары мен жалпы баланстық құнының бағалау резервіндегі өзгерістер ашылады.

	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы баланстық құн			
	1-себет	2-себет	3-себет	Жиыны	1-себет	2-себет	3-себет	Жиыны
(мың қазақстандық теңгемен)	(12 ай үшін КҚШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін КҚШ)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)		(12 ай үшін КҚШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	
Алдын ала кредиттер								
2021 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	(271,956)	(716,009)	(3,402,246)	(4,390,211)	380,415,166	96,117,398	5,098,919	481,631,483
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер:								
Ауыстыру:								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	181,796	(181,796)	-	-	(283,213,644)	283,213,644	-	-
- барлық мерзімге күтілетін кредиттік шығындарға (3-кезеңнен 2-кезеңге)	-	(1,824)	1,824	-	-	381,184	(381,184)	-
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	974	9,561	(10,535)	-	(794,951)	(384,373)	1,179,324	-
- 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға (2-кезеңнен және 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(83,525)	49,331	34,194	-	8,216,684	(8,134,195)	(82,489)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(2,115,696)	-	-	(2,115,696)	263,032,728	-	-	263,032,728
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған, 2-кезеңге және 3-кезеңге өткен	1,933,603	(1,104,034)	(829,569)	-	(93,504,954)	101,661,862	1,095,819	9,252,727
Кезең ішінде ішінара және толық өтеу	15,852	24,509	224,225	264,586	(20,342,070)	(21,187,771)	(758,362)	(42,288,203)
Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	49,278	(1,563,897)	90,064	(1,424,555)	-	-	-	-
Еселтен шығару	-	5,718	745	6,463	-	(5,718)	(745)	(6,463)
Дисконт амортизациясы	-	-	-	-	(762,345)	(5,516,300)	(25,467)	(6,304,112)
Еселтелген пайыздардағы өзгерістер	-	-	-	-	(11,292)	(72,532)	83,248	(576)
Тұрғын үй қарыздарына ауыстыру	229	35,018	164,249	199,496	(758,061)	(16,814,167)	(187,216)	(17,759,444)
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер жиыны	(116,734)	(2,602,686)	(350,286)	(3,069,706)	147,654,006	58,065,374	207,277	205,926,657
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	(289,445)	(3,443,423)	(3,727,049)	(7,459,917)	252,277,261	429,259,032	6,021,847	687,558,140

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде өткен есепті кезеңнің басы мен аяғы арасындағы интервалда орын алған амортизацияланған құн бойынша бааланатын клиенттерге тұрғын үй кредиттері мен аванстарының кредиттік шығындары мен жалпы баланстық құнының бағалау резервіндегі өзгерістер ашылады.

	Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы баланстық құн			
	1-себет	2-себет	3-себет	Жиыны	1-себет	2-себет	3-себет	Жиыны
(мың қазақстандық теңгеммен)	(12 ай үшін КҚШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін КҚШ)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)		(12 ай үшін КҚШ)	(Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен бастап барлық мерзім үшін)	(Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	
Тұрғын үй кредиттері								
2021 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	(264,496)	(422,821)	(766,485)	(1,453,802)	248,935,339	114,511,121	1,738,079	365,184,539
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер:								
Ауыстыру:								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	7,193	(7,193)	-	-	(8,270,973)	8,270,973	-	-
- барлық мерзімге күтілетін кредиттік шығындарға (3-кезеңнен 2-кезеңге)	-	(197,081)	197,081	-	-	517,058	(517,058)	-
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	451	2,817	(3,268)	-	(431,437)	(271,045)	702,482	-
- 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға (2-кезеңнен және 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(254,586)	101,303	153,283	-	21,520,423	(21,107,683)	(412,740)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(97,147)	-	-	(97,147)	69,342,121	-	-	69,342,121
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған, 2-кезеңге және 3-кезеңге өткен	37,964	(23,812)	(14,152)	-	(6,178,958)	6,149,866	29,092	-
Кезең ішінде ішінара және толық өтеу	60,784	90,408	205,962	357,154	(116,271,282)	(46,743,890)	(645,737)	(163,660,909)
Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	279,116	264,322	(110,543)	432,895	-	-	-	-
Есептен шығару	-	20,053	-	20,053	-	(20,053)	-	(20,053)
Дисконт амортизациясы	-	-	-	-	(981)	16,901	240	16,160
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	-	-	-	-	(123,650)	(58,262)	1,346	(180,566)
Тұрғын үй қарыздарына ауыстыру	(9,359)	(193,046)	(201,707)	(404,112)	14,206,503	71,976,879	234,087	86,417,469
Кезең ішіндегі кредиттік шығындар бойынша бағалау резервіне ауыстыруға әсер ететін өзгерістер жиыны	271,358	157,925	(120,440)	308,843	39,026,247	31,321,441	(380,972)	(8,085,778)
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	(240,080)	(365,050)	(539,829)	(1,144,959)	222,727,105	133,241,865	1,129,791	357,098,761

Себеттер арасындағы аударымдар кезінде резерв сомасы кезеңнің басында көрсетіледі, өйткені резервтер қалыптасқанға дейін және/немесе таратылғанға дейін кезең өзгергеннен кейін пайда болады. Осылайша, қарыз бойынша тәуекел дәрежесінің өзгеруіне байланысты резервтер сомасының айырмасы арнайы "Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер" жолында көрсетіледі.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттердің кредиттік сапасына талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-себет	2-себет	3-себет	Жыны
	12 айлық ККШ	Мерзімді ККШ	Мерзімді ККШ	
Аралық қарыздар	1,574,486,900	40,831,905	1,749,179	1,617,067,984
- LTV кемінде 25%	14,121,835	280,255	-	14,402,090
- LTV 25%-дан 50%-ға дейін	209,601,326	3,893,945	278,042	213,773,313
- LTV 51%-дан 75%-ға дейін	1,218,456,303	24,182,522	908,007	1,243,546,832
- LTV 76%-дан 100%-ға дейін	46,746,196	1,106,122	194,281	48,046,599
- LTV 100%-дан жоғары	84,943,187	865,749	43,252	85,852,188
- кепілсіз	-	-	14,271	14,271
- кемінде 30 күн кідіріспен	1,695,358	6,961,801	102,455	8,759,614
- 31-ден 60 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	2,849,613	137,489	2,987,102
- 61-ден 90 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	800,961	-	800,961
- 91-ден 180 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	592,668	592,668
- 181-ден 360 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	151,466	151,466
- 360 күннен асыра төлемді кідіртумен	-	-	244,758	244,758
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(1,077,305)	(109,063)	(917,510)	(2,103,878)
Алдын ала қарыздар	734,543,217	74,691,998	2,685,506	811,920,721
- LTV кемінде 25%	1,059,046	79,322	9,887	1,148,255
- LTV 25%-дан 50%-ға дейін	105,511,455	12,645,619	513,126	118,670,200
- LTV 51%-дан 75%-ға дейін	488,456,879	38,576,724	2,480,598	529,514,201
- LTV 76%-дан 100%-ға дейін	113,303,204	8,400,624	110,397	121,814,225
- LTV 100%-дан жоғары	25,758,436	695,740	23,700	26,477,876
- кепілсіз	-	-	20,190	20,190
- кемінде 30 күн кідіріспен	1,386,958	10,970,976	35,785	12,393,719
- 31-ден 60 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	2,975,030	77,442	3,052,472
- 61-ден 90 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	939,060	9,430	948,490
- 91-ден 180 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	434,323	434,323
- 181-ден 360 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	91,049	91,049
- 360 күннен асыра төлемді кідіртумен	-	-	140,497	140,497
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(932,761)	(591,097)	(1,260,918)	(2,784,776)
Тұрғын үй қарыздары	383,851,591	63,519,469	953,965	448,325,025
- LTV кемінде 25%	108,795,481	14,568,598	273,925	123,638,004
- LTV 25%-дан 50%-ға дейін	249,516,358	43,323,651	546,942	293,386,951
- LTV 51%-дан 75%-ға дейін	16,567,374	970,173	33,724	17,571,271
- LTV 76%-дан 100%-ға дейін	49,482	12,413	-	61,895
- LTV 100%-дан жоғары	8,395,351	283,243	28,400	8,706,994
- кепілсіз	11,755	-	-	11,755
- кемінде 30 күн кідіріспен	860,324	3,389,049	56,434	4,305,807
- 31-ден 60 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	783,123	14,962	798,085
- 61-ден 90 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	372,431	19,359	391,790
- 91-ден 180 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	222,497	222,497
- 181-ден 360 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	170,972	170,972
- 360 күннен асыра төлемді кідіртумен	-	-	37,755	37,755
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(344,534)	(183,212)	(451,005)	(978,751)
Жалпы баланстық құн	2,695,236,308	179,926,744	8,018,083	2,883,181,135
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(2,354,600)	(883,372)	(2,629,433)	(5,867,405)
Баланстық құн	2,692,881,708	179,043,372	5,388,650	2,877,313,730

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша кредиттерге талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-есбет 12 айлық ККШ	2-есбет Мерзімді ККШ	3-есбет Мерзімді ККШ	Жныны
Аралық қарыздар	905,427,159	56,873,778	973,549	963,274,486
- LTV кемінде 25%	5,826,122	281,871	3,445	6,111,438
- LTV 25%-дан 50%-ға дейін	112,196,465	6,161,015	121,295	118,478,775
- LTV 51%-дан 75%-ға дейін	701,602,652	41,493,315	525,594	743,621,561
- LTV 76%-дан 100%-ға дейін	29,949,318	2,248,731	11,268	32,209,317
- LTV 100%-дан жоғары	55,471,057	2,256,568	111,681	57,839,306
- кепілсіз	-	-	-	-
- кемінде 30 күн кідіріспен	1,004,227	3,544,402	88,285	4,636,914
- 31-ден 60 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	708,448	12,152	720,600
- 61-ден 90 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	308,913	71,291	380,204
- 91-ден 180 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	230,225	230,225
- 181-ден 360 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	54,973	54,973
- 360 күннен асыра төлемді кідіртумен	-	1,484	355,228	356,712
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(622,682)	(130,969)	(611,888)	(1,365,539)
Алдын ала қарыздар	251,987,816	425,815,609	2,294,798	680,098,223
- LTV кемінде 25%	513,386	463,879	8,212	985,477
- LTV 25%-дан 50%-ға дейін	24,166,247	25,723,438	72,837	49,962,522
- LTV 51%-дан 75%-ға дейін	163,177,039	260,716,412	1,013,025	424,906,476
- LTV 76%-дан 100%-ға дейін	39,242,362	114,731,724	226,133	154,200,219
- LTV 100%-дан жоғары	24,957,647	19,704,404	4,216,285	48,878,336
- кепілсіз	295	-	-	295
- кемінде 30 күн кідіріспен	220,285	6,301,343	20,456	6,542,084
- 31-ден 60 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	1,205,101	-	1,205,101
- 61-ден 90 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	412,731	871	413,602
- 91-ден 180 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	206,517	206,517
- 181-ден 360 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	36,658	36,658
- 360 күннен асыра төлемді кідіртумен	-	-	220,853	220,853
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(289,445)	(3,443,423)	(3,727,049)	(7,459,917)
Тұрғын үй қарыздары	222,487,024	132,876,816	589,962	355,953,802
- LTV кемінде 25%	69,888,735	25,834,643	432,711	96,156,089
- LTV 25%-дан 50%-ға дейін	139,212,935	99,834,817	329,606	239,377,358
- LTV 51%-дан 75%-ға дейін	13,152,228	3,629,748	21,195	16,803,171
- LTV 76%-дан 100%-ға дейін	136,265	82,705	-	218,970
- LTV 100%-дан жоғары	3,103	23,040	-	26,143
- кепілсіз	2,208	698	-	2,906
- кемінде 30 күн кідіріспен	331,630	2,995,483	50,264	3,377,377
- 31-ден 60 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	605,454	28,925	634,379
- 61-ден 90 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	235,278	13,447	248,725
- 91-ден 180 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	168,147	168,147
- 181-ден 360 күнге дейін төлемді кідіртумен	-	-	45,073	45,073
- 360 күннен асыра төлемді кідіртумен	-	-	40,423	40,423
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(240,080)	(365,050)	(539,829)	(1,144,959)
Жалпы баланстық құн	1,381,054,206	619,505,645	8,737,075	2,009,296,926
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(1,152,207)	(3,939,442)	(4,878,766)	(9,970,415)
Баланстық құн	1,379,901,999	615,566,203	3,858,309	1,999,326,511

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс эжинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Жоғарыдағы кестелерде пайдаланылатын деңгейлер бойынша кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы 25-ескертпеде келтірілген.

Кредиттің құнсыздануы туралы мәселені қарау кезінде Банк назарға алатын негізгі факторлар оның мерзімі өткен мәртебесі және кепілді қамтамасыз етуді іске асыру мүмкіндігі болып табылады. Осыған сүйене отырып, жоғарыда Банк жеке-жеке құнсызданған деп анықталған кредиттердің берешек мерзімдері бойынша талдау ұсынады.

LTV коэффициенті (Loan-to-value) - бұл есеп беру күніндегі қарыздардың жалпы баланстық сомасының жылжымайтын мүлік пен депозиттер түріндегі ақшалай қамтамасыз етуден тұратын кепілді қамтамасыз ету құнына қатынасы.

Барлық кредиттер жеке тұлғаларға берілді.

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кепілмен қамтамасыз ету туралы ақпарат берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Аралық қарыздар	Алдын ала қарыздар	Тұрғын үй қарыздары	Жиыны
Қамтамасыз етілмеген кредиттер	-	-	11,724	11,724
Басқа жеке тұлғалар кепілдік берген кредиттер	14,626	13,487	2,493,022	2,521,135
Келесілермен қамтамасыз етілен кредиттер:				
- тұрғын үй жылжымайтын мүлік объектілерімен	1,526,822,379	784,896,320	438,401,202	2,750,119,901
- жермен	1,884,157	7,927	911,945	2,804,029
- басқа жылжымайтын мүлік объектілерімен	1,992,408	-	263,944	2,256,352
- ақшалай депозиттермен	86,294,582	26,640,136	35,001	112,969,719
- тұрғын жылжымайтын мүлік объектілерімен, депозиттермен және кепілдіктермен (көп кепілді)	59,832	351,155	-	410,987
Басқа активтермен қамтамасыз етілген кредиттер:	-	11,696	6,208,187	6,219,883
Клиенттерге кредиттер мен аванстардың жиыны	1,617,067,984	811,920,721	448,325,025	2,877,313,730

Коммерциялық жылжымайтын мүлік түріндегі қарыздар басқа жылжымайтын мүлік объектілері санатына жатқызылған. Мүліктік құқық түріндегі қарыздар өзге де санатқа жатқызылған. Клиенттерге кредиттер мен аванстар қамтамасыз ету түрінің ең жоғары құнына қарай кепілді қамтамасыз ету түрлері бойынша бөлінеді, яғни қамтамасыз ету үшін мүліктік құқығы мен депозиті бар қарыздарды қоспағанда, кредит кепілмен қамтамасыз етілген болса, белгілі бір санатқа жатады. Бұл қарыздар ақшалай депозиттермен қамтамасыз етілген санатқа жатқызылған.

Берілген кредиттер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатын салымдар сомасы 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1,095,850,116 мың теңгені құрады (2021 жылы: 700,746,174 мың теңге).

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кепілмен қамтамасыз ету туралы ақпарат берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Аралық қарыздар	Алдын ала қарыздар	Тұрғын үй қарыздары	Жиыны
Қамтамасыз етілмеген кредиттер	1,484	294	2,881	4,659
Басқа жеке тұлғалар кепілдік берген кредиттер	32,168	32,623	2,295,052	2,359,843
Келесілермен қамтамасыз етілен кредиттер:				
- тұрғын үй жылжымайтын мүлік объектілерімен	903,445,743	634,376,074	346,693,000	1,884,514,817
- жермен	1,339,309	69,114	1,000,636	2,409,059
- басқа жылжымайтын мүлік объектілерімен	733,607	-	255,296	988,903
- ақшалай депозиттермен	52,330,945	33,418,581	85,143	85,834,669
- тұрғын жылжымайтын мүлік объектілерімен, депозиттермен және кепілдіктермен (көп кепілді)	9,737	107,037	-	116,774
Басқа активтермен қамтамасыз етілген кредиттер:	5,381,493	12,094,500	5,621,794	23,097,787
Клиенттерге кредиттер мен аванстардың жиыны	963,274,486	680,098,223	355,953,802	1,999,326,511

Қамтамасыз етудің қаржылық әсері (i) кепілмен қамтамасыз етілуі және кредит сапасын арттырудың өзге де шаралары активтің баланстық құнына тең немесе одан ("артық кепілмен қамтамасыз етілуі бар активтер") және (ii) кепілмен қамтамасыз етілуі және кредит сапасын арттырудың өзге де тетіктері активтің баланстық құнынан аз ("кепілмен қамтамасыз етілуі жеткіліксіз активтер") активтерден асатын активтер үшін оның құнын жеке ашу арқылы ұсынылады. Қамтамасыз етудің әділ құнына жылжымайтын мүлік пен ақшалай салымдар түріндегі берік кепіл кіреді.

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 3-себеттің құнсызданған активтеріне қамтамасыз етудің әсері көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Артық қамтамасыз етілген активтер		Қамтамасыз етуі жеткіліксіз активтер	
	Активтердің баланстық сомасы	Қамтамасыз етудің әділ құны	Активтердің баланстық сомасы	Қамтамасыз етудің әділ құны
Аралық тұрғын үй қарыздары	1,714,424	4,288,608	34,755	34,755
Алдын ала тұрғын үй қарыздары	2,666,444	6,740,402	19,062	23,084
Тұрғын үй қарыздары	953,970	5,236,096	(5)	-

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 3-себеттің құнсызданған активтеріне қамтамасыз етудің әсері көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Артық қамтамасыз етілген активтер		Қамтамасыз етуі жеткіліксіз активтер	
	Активтердің баланстық сомасы	Қамтамасыз етудің әділ құны	Активтердің баланстық сомасы	Қамтамасыз етудің әділ құны
Аралық тұрғын үй қарыздары	916,863	2,386,189	56,686	56,928
Алдын ала тұрғын үй қарыздары	1,160,077	2,778,881	1,134,721	1,134,721
Тұрғын үй қарыздары	589,962	3,024,469	-	-

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

10 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша жылжымайтын мүлік объектілері түріндегі кепілмен қамтамасыз етудің әділ құны жарты жылда бір рет өткізілетін қайта бағалау жолымен айқындалды. 2022 жылы қайта бағалау Тәуекел-менеджмент департаментінің Кепіл тәуекелдері секторы қызметкерлерінің күшімен жүзеге асырылды. Ақшалай салымдар бойынша сома портфельдің баланстық құнынан шегерілді. Клиенттерге кредиттер мен аванстар сомаларының әрбір санатының әділ құнын бағалау 28-қосымшада ұсынылған. Клиенттерге кредиттер мен аванстардың пайыздық мөлшерлемелерін талдау 25-ескертпеде ашылған. Байланысты таралтармен операциялар бойынша ақпарат 31-ескертпеде ашылған.

11 Басқа да қаржы активтері және басқа да активтер

Басқа қаржы активтері құнсызданбаған және мерзімі өткен жоқ. Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау мақсаттары үшін өзге де қаржы активтері 1-себетке енгізілген. Басқа қаржы активтерінің қысқа мерзімділігіне байланысты Банк олар үшін кредиттік шығындар бойынша бағалау резервін жасамайды.

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банк қызметі бойынша сапағы сәйкес дебиторлық берешекке талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Төлем қызметтерін жеткізушілерге қойылатын талаптар	8,850,502	6,934,372
Мемлекетке салымдар бойынша сыйлықақыны өтеу жөніндегі талап	-	4,496,382
Басқа	22,663	19,699
Кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(21,230)	-
Өзге де қаржы активтерінің жиыны	8,851,935	11,450,453

Төменде сапа бойынша басқа қаржылық активтерге талдау жасалады:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Төлем қызметтерін жеткізушілерге қойылатын талаптар		
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>		
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингпен	-	426
- BB- тен BB+ дейінгі рейтингпен	8,544,401	6,603,084
- B- тен B+ дейінгі рейтингпен	306,091	330,582
- рейтинг жоқ	10	280
Мемлекетке салымдар бойынша сыйлықақыны өтеу жөніндегі талап		
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>		
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингпен	-	4,496,382
Басқа		
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>		
- рейтинг жоқ	22,663	19,699
<i>Құсызданған</i>		
- рейтинг жоқ	-	-
Жалпы баланстық құн	8,873,165	11,450,453
Кредиттік шығындар бойынша бағалау резерві	(21,230)	-
Баланстық құн	8,851,935	11,450,453

Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған басқа да қаржы активтері 2022 жылғы 31 желтоқсанға 8,851,935 мың теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 11,450,453 мың теңге) құрады және 1-себетке енгізілді, осы активтердің қысқа мерзімділігіне байланысты Банк олар үшін кредиттік шығындар бойынша бағалау резервін жасамайды.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау мақсаттары үшін құнсызданған өзге активтер 3-себетке енгізілген және бағалау резерві 100% мөлшерінде құрылған.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

11 Басқа да қаржы активтері және басқа да активтер (жалғасы)

Төменде басқа активтер туралы ақпарат берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қызметтер үшін алдын ала төлем	222,080	231,632
Пайдаға салығын қоспағанда салықтар бойынша алдын ала төлем	32,004	63,381
Шикізат және материалдар	71,795	52,275
Басқа	11,166	10,916
Кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(5,793)	(4,150)
Басқа активтер жиыны	331,252	354,054

12 Негізгі құралдар, пайдалану құқығы нысанындағы активтер және материалдық емес активтер

Төменде негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баптары бойынша қозғалыс берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жер және ғимараттар	Офистік және компьютерлік жабдық	Көлік құралдары	Негізгі құралдар жиыны
2021 жылғы 1 қаңтардағы құны	2,457,808	7,451,402	247,472	10,156,682
Жинақталған амортизация	(494,164)	(4,346,119)	(120,397)	(4,960,680)
Баланстық құн				
2021 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	1,963,644	3,105,283	127,075	5,196,002
Бір жылдағы түсімдер	-	691,282	-	691,282
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерден аудару	(81,202)	-	-	(81,202)
Шығу	(23,957)	(24,104)	-	(48,061)
Басқа (негізгі құны)	-	(3,548)	-	(3,548)
Амортизациялық аударымдар	(47,794)	(1,076,917)	(42,906)	(1,167,617)
Жинақталған амортизацияның шығуы	23,957	24,104	-	48,061
Баланстық құн				
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	1,834,648	2,716,099	84,169	4,634,916
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құны	2,352,649	8,115,032	247,472	10,715,153
Жинақталған амортизация	(518,001)	(5,398,933)	(163,303)	(6,080,237)
Баланстық құн				
2022 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	1,834,648	2,716,099	84,169	4,634,916
Бір жылдағы түсімдер	-	1,176,926	41,619	1,218,545
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерден аудару	(58,017)	-	-	(58,017)
Шығу	-	(504,763)	(5,764)	(510,527)
Басқа (негізгі құны)	-	-	-	-
Амортизациялық аударымдар	(39,078)	(952,944)	(46,290)	(1,038,312)
Пайда мен шығын шоты арқылы пайда немесе шығын құрамына енгізілген құнсызданудан болған шығындар	-	(301)	-	(301)
Жинақталған амортизацияның шығуы	-	504,763	5,764	510,527
Баланстық құн				
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	1,737,553	2,939,780	79,498	4,756,831
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құны	2,294,632	8,787,195	283,327	11,365,154
Жинақталған амортизация	(557,079)	(5,847,415)	(203,829)	(6,608,323)
Баланстық құн				
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	1,737,553	2,939,780	79,498	4,756,831

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

12 Негізгі құралдар, пайдалану құқығы нысанындағы активтер және материалдық емес активтер (жалғасы)

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Компьютерлік бағдарламалық жасақтама лицензиялары	Дербес әзірленген бағдарламалық жасақтама	Жыны
2021 жылғы 1 қаңтардағы құны	7,952,647	193,819	8,146,466
Жинақталған амортизация	(2,452,137)	(9,669)	(2,461,806)
Баланстық құн			
2021 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	5,500,510	184,150	5,684,660
Бір жылдағы түсімдер	1,136,930	44,253	1,181,183
Шығу	(26,136)	-	(26,136)
Амортизациялық аударымдар	(1,260,715)	(39,095)	(1,299,810)
Жинақталған амортизацияның шығуы	26,136	-	26,136
Баланстық құн			
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	5,376,725	189,308	5,566,033
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құны	9,063,441	238,072	9,301,513
Жинақталған амортизация	(3,686,716)	(48,764)	(3,735,480)
Баланстық құн			
2022 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	5,376,725	189,308	5,566,033
Бір жылдағы түсімдер	2,518,750	23,930	2,542,680
Шығу	(3,491)	-	(3,491)
Амортизациялық аударымдар	(1,352,964)	(43,955)	(1,396,919)
Жинақталған амортизацияның шығуы	3,491	-	3,491
Баланстық құн			
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	6,542,511	169,283	6,711,794
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құны	11,578,701	262,002	11,840,703
Жинақталған амортизация	(5,036,189)	(92,719)	(5,128,908)
Баланстық құн			
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	6,542,512	169,283	6,711,795

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

12 Негізгі құралдар, пайдалану құқығы нысанындағы активтер және материалдық емес активтер (жалғасы)

Банк офистік үй-жайларды жалға алады. Жалдау шарттары, әдетте, бір жылға дейін белгіленген мерзімге жасалады.

Бір жылдан астам мерзімге жасалған жалдау шарттары Банктің жалға алу нысанасы болып табылатын тиісті активті пайдалануға алған күнгі тиісті міндеттемесі бар пайдалану құқығы нысанындағы активтер ретінде танылады.

Жалдау нысанасы болып табылатын активтер сыныбы бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтерді талдау төменде келтірілген.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ғимараттар	Жиыны
Баланстық құн 2021 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	266,230	266,230
Түсімдер	497,725	497,725
Амортизациялық аударымдар	(210,852)	(210,852)
Баланстық құн 2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	553,103	553,103
2021 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құн	1,240,515	1,240,515
Жинақталған амортизация	(687,412)	(687,412)
Баланстық құн 2022 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша	553,103	553,103
Түсімдер	417,955	417,955
Шығу	(239,032)	(239,032)
Амортизациялық аударымдар	(441,129)	(441,129)
Жинақталған амортизацияның шығуы	239,032	239,032
Баланстық құн 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	529,929	529,929
2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құны	1,419,438	1,419,438
Жинақталған амортизация	(889,509)	(889,509)
Баланстық құн 2022 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	529,929	529,929

Жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздық шығыстар 79,151 мың теңгені құрады (2021 жыл: 60,484 мың теңге).

Қысқа мерзімді жалдау шығындары жалпы және әкімшілік шығындарға кіреді.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 г.	2021 г.
Қысқа мерзімді жалдау шығыстары	774,284	760,950

2022 жылғы жалдау бойынша ақшалай шығынның жиыны ҚҚС-сыз 506,756 мың теңгені құрады (2021 жыл: 337,134 мың теңге).

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

13 Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражаты ағымдағы шоттардағы сомаларды және жеке тұлғалардың мерзімді депозиттерін қамтиды және былайша берілген:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Заңды тұлғалар		
Ағымдағы шоттар	112,735,683	140,603,363
Ұзақ мерзімді салымдар	110,989	40,111
Жеке тұлғалар		
Ұзақ мерзімді салымдар	1,045,114,446	808,746,489
Ағымдағы шоттар	46,633,802	248,292,865
Клиенттердің қаражаттары	1,204,594,920	1,197,682,828
Берілген кредиттер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатындар	1,095,850,116	700,746,174
Клиенттердің қаражаттарының жиыны	2,300,445,036	1,898,429,002

Клиенттердің қаражаты бір жылдан астам ұзақ мерзімді салымдар ретінде жіктеледі. Алайда, жеке тұлғалар төлем мерзімі аяқталғанға дейін шоттардан қаражат алуға құқылы.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттердің 190,064,234 мың теңге мөлшеріндегі қаражаты (клиенттер қаражатының 5%) он ірі клиенттің қаражаты болды, оның ішінде заңды тұлғалардың қаражаты бойынша 112,665,152 мың теңге және жеке тұлғалардың қаражаты бойынша 571,596 мың теңге 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттердің қаражаты 141,018,046 мың теңге (клиенттер қаражатының 7%) он ірі клиенттің қаражаты болды, оның ішінде заңды тұлғалардың қаражаты бойынша 140,589,549 мың теңге және жеке тұлғалардың қаражаты бойынша 428,497 мың теңге. Заңды тұлғалар бойынша ағымдағы шоттар балансының елеулі ұлғаюы заңды тұлғаның ағымдағы операциялық қызметімен байланысты.

Тұрғын үй құрылысы жинақтары туралы шарттың талаптары бойынша банк салымшыларының шарттық сома мен олардың жинақталған салымдары, есептелген сыйақы мен мемлекет шешімі бойынша мемлекеттік сыйлықақы арасындағы айырмаға тең сомада олармен жасалған тұрғын үй құрылысы жинақтары туралы шарттың талаптарына толық сәйкес келген жағдайда тұрғын үй қарызын алуға құқығы бар. Осылайша, Банктің салымшылар алдында тұрғын үй қарызын беру бойынша шартты міндеттемелері болады (29-Ескертпе).

Жыл сайын Мемлекет салымшылардың тұрғын үй құрылыс жинақтары бойынша сыйлықақыларын, соның ішінде ол бойынша есептелген сыйақыны Қазақстандағы тұрғын үй құрылыс жинақтарын ынталандыру үшін бір салымшыға 200 айлық есептік көрсеткіштен 20% - дан аспайтын сомаға мемлекеттік бюджеттен бөледі. 2022 жылғы мемлекет сыйлықақысын есептеу үшін айлық есептік көрсеткіш 3,063 теңгені құрады (2021: 2,917 теңге).

Салымшылардың шоттарына мемлекет сыйлықақысының сомаларын есепке алу және есепке жатқызу оларды бюджеттік бағдарлама әкімшісінен нақты алғаннан кейін ғана жүргізіледі. Егер бюджеттік бағдарламаның әкімшісі Банк салымшыларының шоттарына мемлекеттік сыйлықақы аудармаса, Банк салымшылар алдында міндеттеме алмайды.

Республикалық бюджетте қаражат жеткіліксіз болған жағдайда мемлекет сыйлықақысының жетіспейтін сомасын салымшылардың шоттарына есептеу бюджеттік бағдарламаның әкімшісі мақұлдағаннан кейін бюджетке қайтарылуға жататын қаражат және (немесе) Банктің меншікті қаражаты есебінен жүзеге асырылады. Жетіспейтін сомаға бюджеттік бағдарлама әкімшісіне дебиторлық берешек құрылады

Клиенттер қаражатының әрбір санатының әділ құнын бағалау туралы ақпарат 28-ескертпеде келтірілген. Клиенттердің пайыздық мөлшерлемелерін талдау 25-ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 31-ескертпеде берілген.

Ағымдағы шоттар - бұл заңды тұлғалардың, оның ішінде еншілес ұйымдардың Бас компанияның жалпы бақылауындағы ағымдағы шоттары. Банк Бас компанияның еншілес ұйымдарының ағымдағы шоттарының қалдықтарына сыйақы есептеуді жүргізеді.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

14 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Ішкі нарықта шығарылған облигациялар	193,469,370	191,456,190
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардың жиынтығы	193,469,370	191,456,190

Бастапқы тану кезінде Банк әділ құны бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздарды көрсетті (4-Ескертпе).

Төмендегі кестеде ұсынылған әрбір кезеңдегі қаржылық қызметтен туындайтын Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша өзгерістер келтірілген. Қарыздың баптары қаржылық қызмет ретінде ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте көрсетілген.

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Қарыздық бағалы қағаздар
2021 жылғы 1 қаңтар	113,680,020
Қаржы қызметі бойынша ақша қаражатының қозғалысы	140,000,000
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	(62,223,830)
2021 ж. 31 желтоқсан	191,456,190
2022 жылғы 1 қаңтар	191,456,190
Қаржы қызметі бойынша ақша қаражатының қозғалысы	-
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	2,013,180
2022 ж. 31 желтоқсан	193,469,370

Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысына байланысты емес өзгерістерге облигациялар бойынша дисконт сомалары және олардың кейіннен амортизациясы, сондай-ақ есептелген сыйақының өзгеруі жатады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің шығарылған борыштық бағалы қағаздары болды, оларды 20 контрагент ұстап қалды (2021 жылы: 17 контрагент). 2022 жылғы 31 желтоқсанда шығарылған борыштық бағалы қағаздардың қалдығы 193,469,370 мың теңгені құрайды (2021 жылы: 191,456,190 мың теңге).

Шығарылған борыштық бағалы қағаздардың әрбір санатының әділ құнын бағалау туралы ақпарат 28-Ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен шығарылған борыштық бағалы қағаздармен операциялар бойынша ақпарат 31-Ескертпеде ашылған.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

15 Қарыз қаражаты

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі	64,745,577	56,050,579
Азия Даму Банкі	23,037,665	8,632,743
ЖАО-дан қарыз	12,348,784	6,450,318
Бас компания	8,248,281	7,671,270
"Назарбаев зияткерлік мектептері" ДББҰ	162,565	105,418
Қарыз қаражаттарының жиынды	108,542,872	78,910,328

Бастапқы танытылған кезде Банк жоғарыда көрсетілген қарыздарды әділ құны бойынша көрсетті (4-Ескертпе).

2022 жылғы ақпанда Банк, Әйелдер ипотекасын өткізуге арналған қарыз туралы келісім бойынша Азия Даму Банкінен 14,000,000 мың теңге мөлшерінде екінші транш қаражатын алды.

2022 жылғы 31 желтоқсанға және 2021 жылғы 31 желтоқсанға қарай барлық қаржы ковенанттары Азия даму банкімен Қарыз туралы келісімнің талаптарына сәйкес сақталады.

Төмендегі кестеде ұсынылған әрбір кезең үшін Қаржылық қызмет нәтижесінде туындайтын Банктің қарыз қаражаттарындағы өзгерістер берілген. Берешек баптары қаржы қызметі ретінде ақша қаражатының қозғалысы туралы есепте көрсетілген.

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Қарыз қаражаты
2021 ж. 1 қаңтардағы қалдық	67,614,055
Қаржы қызметі бойынша ақша қаражатының қозғалысы	113,393,900
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	(102,097,627)
2021 ж. 31 желтоқсандағы қалдық	78,910,328
2022 ж. 1 қаңтардағы қалдық	78,910,328
Қаржы қызметі бойынша ақша қаражатының қозғалысы	106,747,536
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	(77,114,992)
2022 ж. 31 желтоқсандағы қалдық	108,542,872

Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзгерістерге қарыз қаражаты бойынша дисконт сомасы және олардың кейіннен амортизациясы, сондай-ақ есептелген сыйақының өзгеруі жатады.

Басқа да қарыз қаражатының әрбір санатының әділ құнын бағалау туралы ақпарат 28-Ескертпеде ашылған. Басқа да қарыз қаражатының пайыздық мөлшерлемелерін талдау 25-Ескертпеде ашылған. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 31-Ескертпеде ашылған.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

16 Қаржы институттарының қаражаты

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қаржы институттарының қаражаты	76,739,163	-
Қаржы институттарының қаражаты	76,739,163	-

Бастапқы танытылған кезде Банк жоғарыда көрсетілген қаражатты әділ құн бойынша көрсетті (4-Ескертпе). Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 31-Ескертпеде берілген.

17 Басқа да қаржылық міндеттемелер және басқа да міндеттемелер

Басқа да міндеттемелер төмендегідей баптарды қамтиды:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған комиссиялық кіріс	1,684,784	1,953,690
Есептелген комиссиялық шығындар	1,071,627	874,440
Басқа есептелген міндеттемелер	766,123	884,006
Ұзақ мерзімді жалдау	626,653	636,304
Мемлекеттік бюджеттің ақшасы	384,130	-
Транзиттік шоттар	3,128	1,412
Басқа қаржылық міндеттемелер жиыны	4,536,445	4,349,852
Қызметкерлерге сыйақы үшін есептелген шығыстар	1,500,016	1,233,330
Әкімшілік-шаруашылық қызмет бойынша есептелген шығыстар		
пайдаға салынатын салықты қоспағанда төлеуге салынатын салықтар	957,099	852,592
Төленуі тиіс салықтар, пайдаға салықты қоспағанда	552,598	478,596
Басқа	118,019	117,346
Басқа міндеттемелер жиыны	3,127,732	2,681,864

Мемлекеттік бюджеттен ақша халықтың әлеуметтік осал топтарына жеке тұрғын үй қорынан тұрғын үйді жалға алу үшін өтемақы (субсидиялар) төлеу үшін түсті. Жеке тұрғын үй қорынан жалға алынған тұрғын үй үшін төлемдердің 50%-ы бюджет қаражаты есебінен және 50%-ы алушымен теңгерімді негізде жүзеге асырылады. Бұл ретте, 80%-ы республикалық бюджеттен және 20%-ы жергілікті бюджеттен болатын шығыстар бюджет қаражаты есебінен төленетін төлемнің 50%-ын құрайды.

Кейінге қалдырылған комиссиялық кіріс тұрғын үй құрылысы жинақ ақшасы туралы шарт жасасу және тұрғын үй құрылысы жинақ ақшасы туралы шарт талаптарын өзгерту үшін алынған 50% мөлшеріндегі комиссиялық алымның бір бөлігі болып табылады, ол қарыз алу сәтінде қарыз бойынша дисконт шотына көшіріледі және алынған қарыздың барлық мерзіміне тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша қарыз беруге байланысты комиссиялар ескеріле отырып, амортизацияланады.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

17 Басқа да қаржылық міндеттемелер және басқа да міндеттемелер (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық қызметтен туындайтын Банктің ұзақ мерзімді жалға беруі бойынша өзгерістер келтірілген. Қарыздың баптары қаржылық қызмет ретінде ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте көрсетілген.

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Ұзақ мерзімді жалдау
2021 ж. 1 қаңтардағы қалдық	294,164
Ақшалай қаражаттардың қозғалысы	(337,134)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	679,274
2021 ж. 31 желтоқсандағы қалдық	636,304
2022 ж. 1 қаңтардағы қалдық	636,304
Ақша қаражаттардың қозғалысы	(506,756)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	497,105
2022 ж. 31 желтоқсандағы қалдық	626,653

Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысына байланысты емес өзгерістерге жалдау төлемдерінің дисконтталған құны, сондай-ақ есептелген сыйақының өзгеруі жатады.

18 Мемлекеттік субсидиялар

Мемлекеттік субсидиялар. Банк мемлекеттік субсидия ретінде "Бақытты отбасы" және "Шаңырақ" мемлекеттік бағдарламаларын іске асыру үшін мемлекет пен бас компаниядан алынған қаражат бойынша сыйақының төмен мөлшерлемесі арқылы берілген пайда сомаларын көрсетті (3-Ескертпе).

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасының Үкіметінен "Бақытты отбасы" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қарыз алу арқылы алынған мемлекеттік субсидия	160,849,737	116,912,506
«Шаңырақ» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Бас компаниядан борыштық бағалы қағаздар шығару арқылы алынған мемлекеттік субсидия	95,062,796	101,347,561
"Бақытты отбасы" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде жергілікті атқарушы органдардан қарыз алу арқылы алынған мемлекеттік субсидия	5,576,955	3,721,873
Мемлекеттік субсидиялар жиыны	261,489,488	221,981,940

2022 жылы алынған мемлекеттік субсидиялар сомасы 51,131,268 мың теңгені құрайды (2021 жылы: 132,603,999 мың теңге).

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

18 Мемлекеттік субсидиялар (жалғасы)

Төмендегі кестеде Банк клиенттеріне кредиттер берілгеннен кейін пайда немесе залал құрамына аударылған мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
Қазақстан Республикасының Үкіметінен "Бақытты отбасы" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қарыз алу арқылы алынған мемлекеттік субсидия	4,715,782	15,086,229
"Шаңырақ" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Бас компаниядан борыштық бағалы қағаздар шығару арқылы алынған мемлекеттік субсидия	6,284,765	17,022,603
"Бақытты отбасы" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде жергілікті атқарушы органдардан қарыз алу арқылы алынған мемлекеттік субсидия	623,173	267,087
Мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер жиыны	11,623,720	32,375,919

Бастапқы танылғаннан кейін Банк тартылған қаражат есебінен клиенттерге берілген қарыздар бойынша кірістер/шығыстардың нетто сомасына және тартылған қаражат бойынша амортизацияланған дисконт сомасына сәйкес келетін соманы пайда немесе залал құрамына жатқызады. Банк кредиттер бойынша сыйақының төмен мөлшерлемесі арқылы түпкілікті қарыз алушыларға пайданы бөлу жөніндегі міндеттемені өзіне алады.

19 Акционерлік капитал

<i>(қазақстандық мың теңгемен, акциялар санын қоспағанда)</i>	Акциялар (мың дана)	Жай ациялар	Барлығы
2021 ж. 1 қаңтар	7,830	78,300,000	78,300,000
Шығарылған жана акциялар	-	-	-
2021 ж. 31 желтоқсан	7,830	78,300,000	78,300,000
2022 ж. 1 қаңтар	7,830	78,300,000	78,300,000
Шығарылған жаңа акциялар	-	-	-
2022 ж. 31 желтоқсан	7,830	78,300,000	78,300,000

Акциялардың номиналды құны 1 жай акцияға 10,000.00 теңгені құрайды.

2022 жылғы 26 мамырда Акционерлік жиналыста Банк жалпы сомасы 32,877,465 мың теңгеге 2021 жылға дивидендтер жариялады. Бір жай акцияға дивиденд мөлшері 4,198.91 теңгені құрады. Дивидендтер 2022 жылдың 17 маусымында төленді (2021: бас компанияның 2021 жылғы 26 мамырдағы шешіміне сәйкес 2020 жылғы дивидендтер жарияланбаған және төленбеген).

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

20 Пайыздық кірістер мен шығыстар

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер		
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер мен аванстар	176,057,414	113,341,703
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	34,417,153	15,284,116
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі қаражат	19,509,532	28,731,589
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттік мекемелердегі қаражат	14,242,421	2,966,303
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	6,792,285	10,699,618
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер жиыны	251,018,805	171,023,329
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық шығыстар		
Клиенттердің қаражаты	(53,421,517)	(29,869,006)
- Жеке тұлғалар	(36,757,567)	(23,544,928)
- Заңды тұлғалар	(16,663,950)	(6,324,078)
Қаржы институттарының қаражаты	(3,829,417)	(622,320)
Шығарылған облигациялар	(20,180,170)	(17,777,413)
Қарыз қаражаты	(8,813,397)	(6,267,810)
Пайыздық шығыстар жиыны	(86,244,501)	(54,536,549)
Басқа да ұқсас шығыстар		
Жалдау бойынша міндеттемелер	(79,151)	(60,484)
Пайыздық және басқа да ұқсас шығыстар	(86,323,652)	(54,597,033)
Таза пайыздық маржа және басқа да ұқсас кірістер	164,695,153	116,426,296

Пайыздық кіріс клиенттерге құнсызданған жұмыс істемейтін кредиттер бойынша танылған 96,870 мың теңге (2021 жыл: 98,626 мың теңге) сомасындағы пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайыздық кірістер клиенттерге кредит берудің өсуі есебінен ұлғайды (10-Ескертпе).

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

21 Комиссиялық кірістер мен шығыстар

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.		2021 ж.	
	Ипотекалық тұрғын үй қарыздары	Бөлінбегендер	Ипотекалық тұрғын үй қарыздары	Бөлінбегендер
Комиссиялық кірістер				
<i>Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржы құралдары бойынша комиссиялық кірістер:</i>				
Аударым операциялары	1,273,581	-	541,921	-
Жинақ шотынан ақша сомасын мерзімінен бұрын алу үшін комиссия	1,093,786	-	956,808	-
Кассалық операциялар	162,955	-	114,822	-
Агенттік қызметтер	-	152,608	-	111,501
Салымды беру	127,181	-	65,742	-
Басқа	124,054	-	55,598	-
Занды тұлғаларға қызмет көрсету	-	81,867	-	72,274
Комиссиялық кірістер жиыны	2,781,557	234,475	1,734,891	183,775
Комиссиялық шығыстар				
<i>Әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы бааланатындарға жатпайтын қаржы құралдары бойынша комиссиялық шығыстар</i>				
Агенттік қызметтер	(5,021,513)	-	(5,235,384)	-
Аударым операциялары	-	(2,107,250)	-	(1,817,562)
Бағалы қағаздармен операциялар	-	(50,838)	-	(30,053)
Басқа	-	(32,453)	-	(28,095)
Комиссиялық шығыстар жиыны	(5,021,513)	(2,190,541)	(5,235,384)	(1,875,710)
Таза комиссиялық шығын	(2,239,956)	(1,956,066)	(3,500,493)	(1,691,935)

Жинақ шотынан ақша сомасын мерзімінен бұрын алып қойғаны үшін комиссиялық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылмайды, өйткені комиссия енгізілген салым сомасын сақтау мерзімі күнтізбелік 30 күннен (қоса алғанда) кем ТҚЖ шартын мерзімінен бұрын бұзу нәтижесінде алынады.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

22 Шығыстарды шегергендегі басқа да операциялық кірістер

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
"Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры" АҚ-ға жарналар түріндегі шығыстар	(2,462,104)	(2,057,517)
Тұрақсыздық айыбынан түскен таза кіріс (айыппұл, өсімпұл)	156,285	139,008
Банк қызметінен түскен таза өзге де шығыс	7,388	14,654
Негізгі емес қызметтен түскен таза өзге де кіріс/(шығыс)	9,522	(842)
Негізгі құралдарды және материалдық емес активтерді сатудан түскен кірістер	(8,022)	89
(Резерв)/негізгі емес қызметпен байланысты емес дебиторлық берешек бойынша құрылған резервті қалпына келтіру	(1,505)	(2,880)
Басқа операциялық шығыстардың жиыны	(2,298,436)	(1,907,488)

23 Әкімшілік шығыстар

Әкімшілік және өзге де операциялық шығыстар:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
Қызметкерлерді қамтамасыз етуге арналған шығыстар	(13,107,709)	(11,850,529)
Жөндеу және техникалық жабдықтар	(2,716,564)	(2,201,227)
Негізгі құралдардың амортизациясы	(1,479,441)	(1,499,535)
Бағдарламалық жасақтаманың және өзге де материалдық емес активтердің амортизациясы	(1,396,919)	(1,299,810)
Байланыс қызметтері	(1,315,382)	(1,281,569)
Басқалар	(963,433)	(874,666)
Қысқа мерзімді жалдау бойынша шығыстар	(774,284)	(760,950)
Табыс салығынан басқа салықтар	(791,583)	(653,863)
Жарнамалық және маркетингтік қызметтер	(527,849)	(538,816)
Аутсорсинг бойынша шығыстар	(375,057)	(463,197)
Қызметкерлерді оқыту	(173,835)	(156,207)
Іссапар шығыстары	(195,026)	(140,399)
Консультациялық қызметтер	(153,876)	(135,001)
Кеңсе және баспа шығыстары	(146,277)	(111,289)
Материалдар	(110,260)	(87,689)
Директорлар кеңесін қамтамасыз етуге арналған шығыстар	(17,336)	(16,718)
Сақтандыру шығыстары	(15,691)	(15,725)
Көлік қызметтері	(21,015)	(13,047)
Әкімшілік және өзге де операциялық шығыстар	(24,281,537)	(22,100,237)

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

24 Пайдаға салынатын салық

Жыл ішіндегі пайда мен залалдың құрамында көрсетілген пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар мен үнемдеу мынадай құрауыштарды қамтиды:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы шығыстар	(14,830,966)	(11,302,320)
Кейінге қалдырылған салық салу бойынша үнем	1,298,436	1,226,540
Жыл ішіндегі табыс салығы бойынша шығыстар	(13,532,530)	(10,075,780)

Банк пайдасының көп бөлігіне қолданылатын пайдаға салынатын салық мөлшерлеме 20% (2021 ж.: 20%) құрайды.

Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі табыс салығының ресми мөлшерлемелерінен ерекшеленеді. Төменде теориялық салық шығыстарын салық салу бойынша нақты шығыстармен салыстыру ұсынылған:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
Салық салынғанға дейінгі пайда	109,567,660	75,830,603
Ресми мөлшерлеме	20%	20%
Заңнамалық белгіленген мөлшерлеме бойынша теориялық салық аударымдары	(21,913,532)	(15,166,121)
Мемлекеттік бағалы қағаздар және бағалы қағаздар бойынша, листингтің ең жоғары және ең жоғарыдан кейінгі санаттары бойынша салық салынбайтын табыс	8,241,888	5,200,440
Өзге де салық салынбайтын / есептелмейтін кірістер/ шығыстар	139,114	(110,099)
Табыс салығы бойыншы шығыстар	(13,532,530)	(10,075,780)

ЖҚЕС пен Қазақстан Республикасының салық заңнамасы арасында айырмашылықтар қаржылық есептілікті құрастыру мақсатында және пайда салығын есептеу мақсатында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнының арасында уақытша айырмашылықтардың пайда болуына алып келеді.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

24 Пайдаға салынатын салық (жалғасы)

Төменде осы уақыт айырмашылықтары қозғалысының салықтық әсерлері толық көрсетілген:

<i>(қазақстандық мың теңгеммен)</i>	1 қаңтар 2021ж.	Пайда мен шығын құрамында қалпына келтірілді /(жатқы- зылды)	Капитал құрамына қалпына келтірілді /(жатқы- зылды)	31 желтоқсан 2021ж.	Пайда мен шығын құрамында қалпына келтірілді /(жатқы- зылды)	Капитал құрамына жатқы- зылды	31 желтоқсан 2022 ж.
Шегерілетін уақытша айырмалардың салықтық әсері							
Қаржы институттарындағы қаражат	-	-	-	-	(449,809)	2,155,128	1,705,319
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	8,159,737	6,287,365	-	14,447,102	2,358,605	-	16,805,707
Мемлекеттік субсидиялар	24,350,772	20,045,645	-	44,396,417	7,901,496	-	52,297,913
Басқа да қаржылық міндеттемелер және басқа міндеттемелер	490,776	230,470	-	721,246	48,732	-	769,978
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	33,001,285	26,563,480	-	59,564,765	9,859,024	2,155,128	71,578,917
Салық салынатын уақытша айырмалардың салықтық әсері							
Негізгі құралдар, нысандағы активтер пайдалану құқықтары және материалдық емес активтер	(822,287)	(108,886)	-	(931,173)	(133,709)	-	(1,064,882)
Басқа активтер	(117)	(2)	-	(119)	20	-	(99)
Қарыз қаражаты	(38,935,766)	(12,455,677)	(8,016,096)	(59,407,539)	(9,000,166)	(6,498,323)	(74,906,028)
Шығарылған қарыздық бағалы қағаздар	(11,568,005)	(12,772,375)	-	(24,340,380)	388,406	-	(23,951,974)
Қаржы институттарындағы қаражат	-	-	-	-	184,861	(863,695)	(678,834)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	(51,326,175)	(25,336,940)	(8,016,096)	(84,679,211)	(8,560,588)	(7,362,018)	(100,601,817)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер (таза)	(18,324,890)	1,226,540	(8,016,096)	(25,114,446)	1,298,436	(5,206,890)	(29,022,900)

Банк есептік кезең аяқталғаннан кейін он екі айдан көп емес уақыт ішінде 645,687 мың теңге және есептік кезең аяқталғаннан кейін он екіден астам ай өтуі бойынша 29,668,587 мың теңге көлеміндегі кейінге қалдырылған салық бойынша активтердің және міндеттемелердің орнын толтыруды және өтелуін күтеді.

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару

Банктің тәуекелдерді басқаруы қаржылық және операциялық тәуекелдерге қатысты жүзеге асырылады. Қаржы тәуекеліне (валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлеме тәуекелінен және баға тәуекелінен тұратын) нарықтық тәуекелі, кредит тәуекелі және өтімділік тәуекелі жатады. Қаржы тәуекелін басқарудың басты міндеті – тәуекел лимитін анықтау және әрі қарай белгіленген лимиттерді сақтауды қамтамасыз ету. Операциялық тәуекелдерді азайту мақсатында операциялық тәуекелдерді басқару ішкі саясаттарды және рәсімдерді тиісінше сақтауды қамтамасыз етуі қажет.

Кредиттік тәуекел. Банк қаржы құралымен операция тараптарының бірінің шарт бойынша міндеттемені орындамауы салдарынан келесі тараптың қаржы шығыстарын тартуына себеп болу тәуекелі болып табылатын кредиттік тәуекелге ұшырайды. Кредиттік тәуекел олардың салдарынан қаржы активтері пайда болатын Банктің контрагенттермен кредиттік және басқа операциялары нәтижесінде туындайды.

Банктің кредиттік тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі қаржы жағдайы туралы есепте қаржы активтерінің теңгерімдік құнында көрсетіледі. Кредит беру міндеттемелері үшін кредиттік тәуекелдің ең жоғарғы деңгейі міндеттеме сомасына тең. (29-Ескертпені). Кредиттік тәуекелдің төмендеуі кепілзаттық қамтамасыз етудің және кредит сапасын жақсартудың басқа тетіктері есебінен жүзеге асырылады.

Кредиттік тәуекелді басқару. Тәуекелдерді бағалауды басқару үшін кредиттік тәуекелді бағалау күрделі, және ол модельдерді пайдалануды талап етеді, өйткені тәуекел нарықтық жағдайлардағы өзгерістерге, ақша ағымдарының күтілуіне және уақыт ағымына байланысты өзгеріп отырады. Банк Дефолт ықтималдығын (PD), Дефолт жағдайындағы шығыс тәуекелін (EAD) және Дефолт жағдайындағы шығыстарды (LGD) пайдалана отырып, кредиттік тәуекелді бағалайды.

Лимиттер. Банк бір қарыз алушының жиынтық міндеттемелеріне, өнімдерге, қамтамасыз ету сапасына, банк филиалдарының кредит комитетінің өкілеттіктеріне, Банктің "Шешім қабылдау орталығы" кредит комитетінің (бұдан әрі - ШҚО) өкілеттіктеріне, жеке тұлғаның кепілдігімен қарыз беру көлеміне, несие портфеліндегі жұмыс істемейтін қарыздардың ең жоғары қарыздарына мынадай лимиттерді белгілей отырып, бірақ олармен шектелмей, кредиттік тәуекелді бақылайды.

Ішкі құжаттарға сәйкес лимиттерді Банктің Кредит комитеті/Банк Басқармасы/Банктің Директорлар кеңесі бекітеді және жылына кемінде бір рет қайта қаралады

Банкте салымшыларға кредит беру туралы кез келген кредиттік шешім қабылдау үшін ішкі кредиттік саясатты іске асыру мақсатында мынадай алқалы органдар жұмыс істейді:

- Банктің Кредиттік комитеті – Банктің Орталық аппаратындағы тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган, оның негізгі міндеті – Банктің ішкі кредиттік саясатын іске асыру, Банк салымшыларына кредит беру туралы кез келген кредиттік шешім қабылдау. Комитет отырыстары қажеттілігіне қарай, бірақ кем дегенде айына бір рет өткізіледі;
- Банк филиалының Кредиттік комитеті – Банк филиалында тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган, оның негізгі міндеті Банктің ішкі кредиттік саясатын іске асыру, белгіленген кредит беру лимиттері шегінде Банк салымшыларына кредит беру туралы кредиттік шешім қабылдау. Комитет отырыстары қажеттілігіне қарай, бірақ жұмыс күні ішінде бір реттен артық емес мөлшерде өткізіледі.
- ШҚО кредиттік комитеті негізгі мақсаты Банк клиенттерінің кредиттік өтінімдері бойынша шешімдер қабылдауды, және банктік қызметтерді ұсыну бойынша бизнес-үдерістерін жүзеге асырылатын банктік бағдарламалармен қамтамасыз етеді, кредиттен кейінгі қызмет көрсету болып табылатын банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыратын банктің Орталық аппаратында тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган болып табылады.

Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау (ККШ). Күтілетін кредиттік шығыстар - бұл дефолт ықтималдығын ескере отырып өлшенген болашақта алынатын ақша қаражатының келтірілген құнын бағалау (яғни белгілі бір уақыт кезеңінде таразы ретінде дефолт туындауының тиісті тәуекелдерін пайдалана отырып, кредиттік шығыстардың орташа өлшенген шамасы). Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау объективті болып табылады және ықтимал нәтижелердің ауқымын есептеу арқылы анықталады. Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау Банк пайдаланатын төрт компоненттің негізінде орындалады: дефолт ықтималдығы, дефолт тәуекеліне ұшыраған кредиттік талаптың шамасы, дефолт жағдайында шығын және дисконттау мөлшерлемесі.

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Дефолт сәтіндегі берешек - борыш пен пайыздардың негізгі сомасын өтеуді және кредиттік міндеттемелер бойынша пайдалануы тиіс қаражатты қоса алғанда, есепті кезең аяқталғаннан кейінгі тәуекел сомасындағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, болашақ дефолт күніндегі тәуекелді бағалау. Дефолт ықтималдығы (PD) - белгілі бір уақыт кезеңі ішінде дефолттың басталу ықтималдығын бағалау. Дефолт (LGD) жағдайындағы шығын-төлеуге арналған шартта көзделген ақша ағындары мен кредитор алуды күтетін, оның ішінде қамтамасыз етуді іске асырудан болатын ағындар арасындағы айырма ретінде есептелетін дефолт кезінде туындайтын залалды бағалау. Әдетте LGD дефолт (EAD) сәтіндегі берешектен пайызбен көрінеді.

Күтілетін шығыстар есепті кезеңнің соңында келтірілген құнға дейін дисконтталады. Дисконттау мөлшерлемесі қаржы құралы бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемесі (ТІМ) немесе оның өлшемін анықтайды.

Күтілетін кредиттік шығыстар құралдың барлық әрекет ету мерзімінде модельделеді. Егер құралдың барлық қолданылу мерзімі орын алған болса, күтпеген мерзімінен бұрын өтеуді ескере отырып, борыштық құралдарды өтеу мерзіміне дейін шарттың қалған қолданылу мерзімімен сәйкестендіреді.

"Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстар" басқару моделінде қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының болуы мүмкін нәтижесінде туындайтын шығыстар бағаланады. "12- айлық күтілетін кредиттік шығыстар" моделі есепті кезеңнің соңынан бастап 12 ай ішінде немесе егер ол бір жылдан аз болса, қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде ықтимал дефолт оқиғаларының болуы мүмкін нәтижесінде туындайтын барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстардың бір бөлігін білдіреді.

Басшылықтың қаржылық есептілікті дайындау үшін күтілетін кредиттік шығыстарды бағалауы, әдеттегідей, реттеу мақсатында пайдаланылатын барлық цикл үшін бағалауда емес, белгілі бір уақыт сәтіндегі бағалауларға негізделген. Бағалауда *болжамды ақпарат* пайдаланылады. Осылайша, ККШ кредиттік тәуекелге әсер ететін ықтималдықты ескере отырып, сараланған негізгі макроэкономикалық көрсеткіштердің өзгерістерін көрсетеді.

Құрылған немесе сатып алынған құнсызданған қаржы активтері үшін ККШ-ны модельдеу (РОСІ) де осылай жүзеге асырылады, тек мына жағдайларды қоспағанда: (а) жалпы баланстық құн және дисконттау мөлшерлемесі шартта көзделген ақша ағындарының негізінде емес, активті бастапқы тану сәтінде алынуы мүмкін ақша ағындарының негізінде айқындалуын қоспағанда, және (б) ККШ әрдайым барлық мерзім ішіндегі ККШ-ға тең. Құрылған немесе сатып алынған құнсызданған активтер – бұл бұрын бизнесті біріктіру нәтижесінде сатып алынған құнсызданған кредиттер сияқты бастапқы тану сәтінде құнсызданған қаржы активтері.

Қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау үшін банк бағалауды жеке негізде және портфельдік негізде (біртекті қарыздар) пайдаланады:

- **жеке қарыз** – мынадай критерийлердің біреуіне/бірнешеуіне сәйкес келетін қарыз: есепті күнгі қарыздың баланстық құны есепті жылдың соңындағы қаржылық есептілік деректеріне сәйкес меншікті капиталдың 0,2% - нан асатын, бірақ кемінде 50 (елу) миллион теңге; қарыз өзара байланысты тарапқа қойылатын талапты білдіреді;
- **біртекті қарыздар** - кредиттік тәуекелділікке ұқсас сипаттамалары бар қарыздар тобы.

Жеке негізде күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау әрбір нәтиженің ықтималдығына қатысты есептік кредиттік шығыстарды өлшеу жолымен жүргізіледі. Банк бағалау периметріне енгізілген әрбір кредит үшін кем дегенде екі ықтимал нәтижені анықтайды, олардың біреуі осындай сценарийдің төмен ықтималдығына қарамастан кредиттік шығынға әкеп соқтырады.

Бағалау қоржындық негізде орындалғанда, банк тәуекелдерге бейімділік кезеңдерін айқындайды және ұжымдық негізде залалдарға арналған бағалау резервін есептейді. Банк өзінің кредиттік портфелін топ шеңберінде кредиттік портфельдердің біртекті немесе ұқсас тәуекелдері болатындай, кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде айқындалған сегменттер бойынша талдайды.

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекелді бағалауды жүзеге асырған кезде, Банк қарыздар қоржынын 5 пулға топтайды:

1. аралық қарыздар;
2. алдын ала қарыздар;
3. тұрғын үй қарыздары;
4. тұрғын үй (аралық) қарыздары: тұрғын үй қарызы бұрын аралық ретінде жіктеледі.
5. тұрғын үй (алдын ала) қарыздары: тұрғын үй қарызы бұрын алдын ала ретінде жіктелді.

Осы қаржылық есептілікте танылып, күтілетін кредиттік шығыстардың деңгейі бастапқы тану сәтінен бастап қарыз алушының кредиттік тәуекелінің едәуір ұлғаюының болуына байланысты болады. Қаржы активтерін құнсыздану мәнін бағалау кезінде банк құнсыздануды есепке алудың "үш кезенді" моделін қолданады. 1-қоржын – бастапқы тану сәтінде құнсызданбаған қаржы құралы үшін және осы сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайған жоқ, кредиттік шығыстарға арналған бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік шығыстар негізінде құрылады. 2-қоржын - егер кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы бастапқы мойындалған сәттен бастап анықталса, қаржы құралы 2-қоржынға ауыстырылады, алайда әлі құнсызданған болып есептелмейді, бірақ кредиттік шығыстарға арналған бағалау резерві барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстар негізінде құрылады. 3-қоржын - егер қаржы құралы құнсызданған болса, ол 3-қоржынға ауыстырылады және шығыстар үшін бағалау резерві барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстар негізінде құрылады. Активті қоржынға ауыстыру нәтижесінде Банк жалпы баланстық құн негізінде пайыздық табысты тануды тоқтатады және пайыздық кірісті есептеу кезінде күтілетін кредиттік шығыстарды шегере отырып, активтің тиімді пайыздық мөлшерлемесін баланстық құнына қолданады.

Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаю өлшем шарттарының бұдан былай орындалмайтындығына дәлел болған жағдайда, құрал 1-қоржынға кері ауыстырылады.

Сатып алынған немесе құрылған құнсызданған қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығыстар барлық мерзім ішінде әрқашан бағаланады. Осылайша, Банк барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығыстардағы кумулятивтік өзгерістерді ғана мойындайды.

Дефолт ықтималдығын бағалау үшін банк дефолтты тәуекелге ұшырауы анықталатын жағдай ретінде анықтайды:

- мерзімі 90 күнтізбелік күннен астам мерзімі өткен төлемдердің болуы, не қарыз алушының банк алдындағы берешекті оған жеңілдік шарттарын берместен толық көлемде өтеу мүмкіндігі жоқ екендігі туралы банктің болжамдары бар.
- қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына, қарыз бойынша тең қарыз алушы болмаған жағдайда қарыз алушының қайтыс болуына байланысты қарыз бойынша сыйақы есептеуді тоқтата тұру;
- қарыз берілген сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюынан туындаған қарыз алушы берешегінің бір бөлігін және/немесе барлық сомасын есептен шығару;
- қарыз алушының теріс пиғылды салдарынан қарыз бойынша міндеттемелерді орындаудан бас тартуы (алаяқтық);
- қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қайта құрылымдау (Банк қызметін тексеру нәтижелері бойынша Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің ұсынымы бойынша қарыз алушының қаржылық жай-күйінің елеулі нашарлау белгілерінің бірі ретінде аяқталмаған/ уақтылы аяқталмаған құрылысты көрсету бөлігінде Банк провизияларын (резервтерін) есептеу әдістемесіне өзгерістер енгізілді);
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарыз алушыны банкрот деп тану туралы талап беру;
- қарыз алушының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес оны банкрот деп тану туралы өтінішпен сотқа жүгінуі.

Ақпаратты ашу үшін банк құнсызданған активтерді анықтауға сәйкес дефолтты анықтауды келтірді. Жоғарыда көрсетілген дефолт анықтамасы қарыздарға қолданылады.

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Covid-19 бойынша кейінге қалдырылған қарыз алушылар бойынша портфельдің сапасы қолайлы болып табылады. Олар бойынша NPL (90+) деңгейі covid – 19 бүкіл портфелінің 0,28%-ын құрады, бұл құрылған провизиялар деңгейіне елеулі әсер еткен жоқ.

Егер төлемдердің мерзімін өткізіп алу жойылған болса және/немесе одан да көп өткен болса, қарыз дефолт деп саналмайды. Қайта құрылымдау шарасы ұсынылған күннен бастап 12 ай ішінде саналады. Кредиттік-құнсызданған қаржы активі қарыз алушы провизияларды (қорларды) қалыптастыру күніне қаржы активінің жалпы тепе теңдік құнын қаржы активінің санатына көшу сәтінде берешек сомасына тең немесе төмен деңгейге дейін төмендетуге әкеп соғатын берешекті өтеген жағдайда 2-қоржынға ауысады. Бағалау күнінде қаржы активінің құнсыздану белгілері негізінде құнсызданудың объективті растамасы болып табылатын оқиғалар болмаған жағдайда.

Банк кредиттік тәуекелдің елеулі өсу фактісін анықтау үшін пайдаланылатын өлшемшарттарға, олардың тиісті сипаты тұрғысынан мерзімді мониторингті және тексеруді жүзеге асырады. Егер қаржы активтері 30 күннен астам уақыт өткен болса, бастапқы мойындалған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы орын алады деген болжам жоққа шығарылмайды.

Кредиттік тәуекелдің елеулі өсуі (SICR). Банк үш факторлы талдау негізінде кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын анықтайды: back stop индикаторы – 30 күннен астам мерзімі өткен, сапалық және сандық талдау.

Сандық талдау. Кредиттік тәуекелді бастапқы тану сәтінен бастап ұлғайтуды бағалау кезінде Банк салыстырмалы тәсілді қолданады, ол есепті күннен бастап өтеу мерзімінің соңына дейін дефолттың орташа жылдық ықтималдығын (бұдан әрі - APD) есептеуге негізделеді.

Банк келесі сапалық өлшемшарттарды қолданады:

- соңғы 12 айда бірнеше рет мерзімі өткен;
- қайта құрылымдау шаралары қолданылған қарыздар. Мұндай қарыздар 3-қоржыннан өткен күннен бастап 3 ай бойы 2-қоржында болады;
- төлемдік талап-тапсырмалар болған қарыздар;
- қайта бағалау қорытындылары бойынша жылжымайтын мүліктің нарықтық құнының 40% және одан жоғары төмендеуі байқалатын қарыздар.

Төлемдік талап-тапсырмалар және / немесе инкассолық өкімдер бұл клиенттің берешегін өтеуге қаражат алу үшін клиенттердің банктік шоттарына ұсынылатын төлем құжаттарының түрлері.

Жалпы күтілетін кредиттік шығыстар кредиттік тәуекелдің мынадай параметрлерін жүргізуге тең: дефолт сәтіндегі берешек (EAD), дефолт ықтималдығы (PD) және жоғарыда айқындалған дефолт жағдайында шығыстар (LGD).

Күтілетін кредиттік шығыстар әрбір жеке кредиттің немесе жиынтық сегменттің қолданылу мерзімі ішінде әрбір болашақ ай үшін кредиттік тәуекел параметрлерін (дефолт сәтіндегі берешек, дефолт ықтималдығы және дефолт жағдайында шығын) болжау жолымен анықталады. Бұл үш компонент "өмір сүру" ықтималдығын ескере отырып (яғни кредит өткен айдың ішінде өтелді ма немесе дефолт болды ма) өзгертіледі және түзетіледі. Бұл іс жүзінде әрбір болашақ кезең үшін күтілетін кредиттік шығыстардың есебін қамтамасыз етеді, содан кейін есепті күнге дисконтталады және жинақталады. Күтілетін кредиттік шығыстарды есептеу үшін пайдаланылатын дисконттау төлемі бастапқы тиімді пайыздық төлемді немесе оның шамамен шамасын білдіреді.

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел параметрлерін есептеудің негізгі принциптері. Дефолт сәтіндегі берешек өнімнің түріне байланысты өзгеретін күтілетін төлем кестесінің негізінде анықталады. Амортизацияланатын өнімдер мен бір жолғы өтелетін кредиттер үшін дефолт сәтіндегі берешек қарыз алушының Шарт бойынша 12 айлық кезеңге немесе барлық мерзімге өтейтін сомасы негізінде айқындалады. Бұл сондай-ақ қарыз алушы тарапынан күтілетін артық төлемді ескере отырып түзетілетін болады. Есепке сондай-ақ мерзімінен бұрын өтеу немесе қайта қаржыландыру туралы жорамалдар да енгізіледі

Күтілетін кредиттік шығыстарды есептеу үшін дефолт ықтималдығының екі түрі қолданылады: дефолт ықтималдығы 12 ай ішінде және барлық мерзімде. Дефолттың 12 айлық ықтималдығын бағалау өткен кезеңдердегі дефолт туралы соңғы деректерге негізделеді және қажет болған жағдайда болжамды ақпаратты ескере отырып түзетіледі. Дефолт ықтималдығы барлық мерзім ішінде қаржылық әрекет етудің қалған мерзімі ішінде дефолттың басталу ықтималдығына баға береді. Банк барлық мерзім ішінде дефолт ықтималдығын есептеу үшін сегментке және өнім түріне байланысты әртүрлі статистикалық әдістерді пайдаланады, олар өткен кезеңдердегі дефолт туралы деректер негізінде барлық мерзім ішінде дефолт ықтималдығының қисығын жасау.

Банк қамтамасыз етудің болжамды құны, өткен кезеңдердегі сату бағасына жеңілдік және жылжымайтын мүлік нысандарымен, ақша қаражатымен қамтамасыз етілген кредиттерге қатысты өзге де факторлар сияқты қамтамасыз етудің нақты сипаттамалары негізінде дефолт жағдайында шығынды есептейді. Дефолт жағдайында шығын портфель қалдығына қатысты кредиттерді өндіріп алу туралы соңғы қолжетімді статистикалық деректерді пайдалана отырып, ұжымдық негізде есептеледі.

Күтілетін ақша ағындарының дисконтталған құнын есептеу кезінде Банк келесі сценарийлерді қолданады:

1) базальқ - барлық қолжетімді тарихи расталатын ақпаратты пайдалана отырып, кепіл мүлкін өткізу мерзімі туралы ақпаратты және кепілмен қамтамасыз ету бойынша дисконтты қолдана отырып;

2) оптимистік - барлық қолжетімді тарихи расталатын ақпараттың кемінде 50 пайызын құрайтын көрсеткіштердің ең аз мәндері бар тарихи ақпаратты пайдалана отырып;

3) пессимистік - барлық қолжетімді тарихи расталатын ақпараттың кемінде 50 пайызын құрайтын көрсеткіштердің ең үлкен мәндері бар тарихи ақпаратты пайдалана отырып.

Әрбір сценарий үшін ECL орташа өлшенген мәнін есептеу мақсатында оны іске асыру ықтималдығы анықталады. Бұл ретте, базальқ сценарийді іске асыру ықтималдығы кемінде 50% мөлшерінде қабылданады. Ағымдағы есепті кезеңде сценарийлердің үлес салмағы базальқ сценарий бойынша 50%-ды, оптимистік және пессимистік сценарийлер бойынша 25%-ды құрады.

Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесіне сәйкес Басқарманың 2022 жылғы 26 мамырдағы № 74 шешімімен келесі көрсеткіштер қайта қаралды және бекітілді: 1 қоржын пен 2 қоржын үшін 30% деңгейінде ең төменгі LGD және 30% деңгейінде 3 қоржын үшін ең төменгі ECL. Көрсеткіштердің 29%-дан 30%-ға дейін өсуі күтілетін кредиттік шығындар мөлшеріне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

2022 жылы бағалау резервін таратудан түскен кірістер сомасы 4,080,801 мың теңгені құрады (2021 жыл: шығыстар 2,541,097 мың теңге). 2021 жылмен салыстырғанда кредиттік шығындарға бағалау резерві бойынша шығыстар келесісебептер бойынша төмендеді: дефолттардың төмен деңгейінен туындаған портфель бойынша дефолттың есептік ықтималдығының төмендеуі; "Бағыстан" тұрғын үй кешенін пайдалануға беру және одан кейінгі қамтамасыз етуді қабылдау және осы тұрғын үй кешенінен пәтер сатып алуға берілген қарыздар бойынша кредиттік тәуекелдің төмендеуі; "қойылған төлемдік талап-тапсырмалардың болуы" белгісі бойынша қарыздарды құнсыздандудың 2-қоржынына жатқызу алгоритмінің өзгеруі және нәтижесінде қоржынға жататын қарыздар санының азаюы.

Есепті кезең ішінде есептеу әдістерінде немесе елеулі жол берулерде елеулі өзгерістер болған жоқ.

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Күтілетін кредиттік шығыстар үлгісіне енгізілген болжамды ақпарат. Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау және күтілетін кредиттік шығыстардың есебі расталатын болжамды ақпаратты енгізуді болжайды. Банк бірқатар негізгі экономикалық өзгерісті анықтады, олар кредиттік тәуекелдің және күтілетін кредиттік шығыстардың өзгеруімен арақатынас орнатады. Тәуекел параметрлері болжанады, яғни мынадай макроэкономикалық факторлардың күтілетін экономикалық жағдайларының әсерін қамтиды: инфляция деңгейі, орташа айлық жалақы, жұмыссыздық деңгейі, ЖІӨ. Банк қарыздың барлық күтілетін әрекет ету мерзімі ішінде Болашақ макроэкономикалық шарттарды болжамайды. Күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау үшін талап етілетін пайымдау дәрежесі қажетті ақпараттың болуына байланысты болады. Болжамды кезеңнің ұлғаюына қарай толық ақпараттың қолжетімділігі азаяды және күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау үшін талап етілетін пайымдаудың қажеттілігі артады. Осылайша, Банк өзінің есептерінде болжамды макроэкономикалық факторлардың әсерін тек үш жылдан аспайтын кезеңде ғана пайдаланады, содан кейін деректерді бір бірлікке дейін сызықтық экстраполяциялау қолданылады. Осы экономикалық айнымалылардың дефолт ықтималдығына әсері, дефолт сәтіндегі берешек және дефолт жағдайында шығын компоненттеріне осы айнымалылардың өткен кезеңдердегі дефолт деңгейіне және дефолт сәтіндегі берешек пен дефолт жағдайында шығын компоненттеріне әсерін түсіну үшін статистикалық регрессиялық талдау көмегімен анықталады.

Базалық экономикалық сценарийге қосымша Банк сондай-ақ берілген салмақпен бірге басқа да ықтимал сценарийлерді ұсынады. Банк сценарийлердің салмағын тең үлестерде, кем дегенде жыл сайынғы негізде немесе шарттар алдыңғы болжамдардан айтарлықтай өзгергенде анықтайды.

Басқа да қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығыстарды бағалау

Басқа да қаржы активтерінің кредиттік тәуекелділігін бағалау дефолт ықтималдығын, тиісті шығын коэффициенттерін және контрагенттер арасындағы дефолт арақатынасын одан әрі бағалауды қамтиды. Банк дефолт ықтималдығын (PD), дефолт (EAD) жағдайында шығыстар тәуекелін және дефолт (LGD) жағдайында шығыстар тәуекелін пайдалана отырып, кредиттік тәуекелді бағалайды.

PD коэффициентін есептеу кезінде сыртқы көздерден алынған деректер негізінде көші-қон матрицасы қолданылады. Банк осындай ақпарат ретінде Moody's кредиттік агенттігінің деректерін олар болмаған жағдайда Standard and poor's немесе Fitch агенттігінің деректерінен пайдаланады. Миграция матрицасы белгілі бір уақыт кезеңі ішінде кредиттік рейтингтің өзгеру ықтималдығын білдіреді.

Қорларды есептеу мақсатында Банк мемлекеттік, корпоративтік және қаржы институттарына қаржы активтерін дезагрегациялайды. Банк әрбір санат үшін Moody's деректерінен, олар болмаған жағдайда Standard and poor's немесе Fitch агенттігінің деректерінен жеке көші-қон матрицасын пайдаланады.

Банкаралық депозиттер, бағалы қағаздар, корреспонденттік шоттар және мәмілелер бойынша дефолт ұғымы РЕПО-бұл контрагенттің Банк алдындағы өзінің міндеттемелерін орындамау оқиғасы.

MPD алынған қорытынды күтілетін кредиттік шығыстарды есептеу кезінде дефолт ықтималдылығы ретінде қолданылады. Дефолттың минималды деңгейі Базель комитеті анықтаған 0,03%-дан төмен бола алмайды.

Егер контрагенттің ресми кредиттік рейтингі өз кезегінде кредиттік тәуекелді арттыратын контрагентпен байланысты ең соңғы ақпараттарды сипаттамаса, Банк сараптамалық пікірлер бойынша контрагенттің кредиттік рейтингісін төмендетіп тастайды. Осындай жағдайларда, дефолт ықтималдылығының аралық мәнін контрагенттің ресми кредиттік рейтингі мен оның төменгі шегі арасында пропорционалды пайдалану мүмкіндігімен Банктің рейтингі максималды төмендетуі 2 рейтинг арасында болады. Банк төмендету кезінде, осы салада қосымша фактор ретінде әрекет жасайтын басқа да контрагенттердің рейтингтерін ескереді.

LGD анықтау. LGD коэффициенті төлемдерге және кепілдік қамтамасыз ету бағасына байланысты уақыты жеткенде өзгеріп тұрады. LGD коэффициентінің өзекті элементтері:

- Уақыттық аспект (EAD параметрін қамсыздандырылған және қамсыздандырылмаған бөліктерге бөлу)
- Уақыт өткен сайын қамсыздандыру бағасының өзгеруі (жылжымайтын мүлік сияқты кепілдік жағдайында бағасы өзгермей қала беруі мүмкін).

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Қаржы құралдарының кепілдік қамсыздандыруы және дефолттың жетерлік тарихи мағлұматтары болмаған жағдайда Банк сарапшылық бағалауды қолданады. Жағдайға және есеп беру күніне мағлұматтардың толықтығына байланысты Банк LGD коэффициентін анықтау үшін кезең-кезеңімен келесі тәсілдемелерді қолданады:

а) Тарихи деректер. Бұл тәсілдеме дефолттардың тарихи деректері негізінде және сарапшылық пікір қолдану жолымен шығыстарды өтеудің тарихи деңгейі негізінде анықталады. Тарихи мағлұматтар жоқ кезде және қайтарылған қаражат немесе инвестициялар бойынша статистикалық деректердің көрнекіліксіз жағдайында Банк б) тармағында сипатталған тәсілдемені қолданады.

б) Moody's, Standard and Poor's немесе Fitch рейтингілік агенттіктері сияқты сыртқы дереккөздердің тарихи мағлұматтарына сүйенген тәсілдеме. Ол агенттіктер ұқсас қоржындар бойынша дереккөз негізінде анықталған шығыстарды өтеу деңгейі (Recovery rate) туралы мағлұматтарды ұсынады. LGD негізінде есеп беру күніне қолжетімді деректер алынады. Деректер болмаған жағдайда, Банк в) тармақшасында сипатталған тәсіл қабылданады.

в) Банктік қадағалау жөніндегі Базель комитеті берген IRB-Foundation тәсілдемесі. Іргелі тәсіл аясында LGD-ның дәрежеленген қарыздар үшін минималды көрсеткіші 75% көлемінде беріледі, және басқа да құралдар үшін 45% қолданылады.

EAD анықтау. Банк әр есептік күнге өтеудің келісімшарттық мерзімі аяқталғанға дейін болашақ есептік күнге EAD-ты төмендегілерді пайдалана отырып, есептейді:

- Өтеудің келісімшарттық мерзімі;
- Берешекті өтеудің келісімшарттық кестесі.

Әр айдың аяғында есептік күн мен қаржы активін өтеу мерзімі арасында күтілетін EAD келісімшартпен анықталған кесте негізінде есептеледі. Банк ағымдағы EAD жоспарлы келісімшарттық төлемдерге пропорционалды түрде келесі тәсілмен төленетін болады деп болжайды:

Есептік күнге арналған EAD = Негізгі қарыз + Есептелген пайыздар + сыйлықақының/ дисконттың амортизацияланбаған сомасы

Болашақтағы есептік күнге EAD = Негізгі қарыз + Есептелген пайыздар + сыйлықақының/ дисконттың амортизацияланбаған сомасы – кестеге сай келісімшарттық төлемдер.

Кредиттік рейтингті айтарлықтай арттыру. Бағалы қағаздарды ("РЕПО" операцияларын қоса алғанда) және дебиторлық берешекті бағалау кезінде құнсыздану мәніне Банк құнсызданудың "үш сатылы" есеп үлгісін пайдаланады.

3-қоржынға жіктелетін кредиттік-құнсызданған активтерді қоспағанда, қаржы активтері тану күнінде 1- қоржынға жатқызылады.

Есепті кезеңге Банк әрбір қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюын бағалайды. Кредиттік тәуекел ұлғайған кезде Банк активті келесідей Қоржынға ауыстырады. Банк кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюын үш факторлық талдау негізінде анықтайды:

- Сандық талдау. Есеп беру күнінде және активті мойындау кезіне PD коэффициентін салыстырады;
- Сапалық талдау.
- backstop индикаторы. 2-қоржынға өту үшін 30 күннен артық мерзімін өткізіп алу қарастырылады және 3-қоржынға өту үшін - 90 күннен артық мерзімін өткізіп алу жағдайы қарастырылады.

Нарықтық тәуекел. Нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістер тәуекеліне ұшырауы мүмкін валюталық (а), пайыздық (б) және үлестік (в) құралдар бойынша Банк ашық позициялармен байланысқан нарықтық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Басшылық қабылданатын тәуекел деңгейіне қатысты лимиттер белгілейді және күн сайын олардың сақталуына бақылау жасайды. Дегенмен, бұл тәсілді қолдану нарықта анағұрлым маңызды өзгерістер болған жағдайда, белгіленген лимиттерден асып кететін шығыстардың пайда болуының алдын алуға мүмкіндік бере алмайды.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есенділік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Валюталық тәуекел. Басшылық жалпы әр күннің соңында да, бір күннің шеңберінде де валюта бойынша қабылданған тәуекел деңгейіне қатысты лимит белгілейді және күн сайын олардың сақталынуын бақылап отырады.

2022 жылы жасалған әкімшілік-шаруашылық шарттары бойынша міндеттемелерді орындау аясында шетел валютасын сатып алуды қоспағанда, Банк шетелдік валютасымен операциялар жүргізген жоқ. 2022 жылы 31 желтоқсанда Банктің қоржынында шетел валютасында номинацияланған немесе құны шетел валюталарының бағамына тікелей тәуелді қаржы құралдары жоқ. 2022 жылы 31 желтоқсанда Банктің басқа банктерде шетелдік валютада корреспонденттік шоттары болды.

Төмендегі кестеде есептік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша Банктің валюталық тәуекелінің жалпы талдауы берілген:

	2022 ж. 31 желтоқсан			2021 ж. 31 желтоқсан		
	Монетар-лық қаржылық активтер	Монетар-лық қаржылық міндеттемелер	Нетто-позиция	Монетар-лық қаржылық активтер	Монетар-лық қаржылық міндеттемелер	Нетто-позиция
(қазақстандық мың теңгемен)						
АҚШ доллары	181,313	-	181,313	376,813	-	376,813
Еуро	7,205	409	6,796	71	-	71
Ресей рублі	945	-	945	4,039	-	4,039
Барлығы	189,463	409	189,054	380,923	-	380,923

Жоғарыда келтірілген талдауға тек қана монетарлық активтер мен міндеттемелер кіреді.

Төмендегі кестеде, Банктің жұмыс валютасы үшін есептік кезеңнің аяғына қарай пайдаланылған айырбас бағамының ықтимал өзгерісі нәтижесінде, қаржы нәтижесінің және жеке капиталдың өзгеруі берілген, сонымен бірге, барлық қалған ауыспалы сипаттамалар өзгеріссіз қалады:

	2022 ж. 31 желтоқсан		2021 ж. 31 желтоқсан	
	Пайдаға немесе шығынға әсер ету	Жеке капиталға әсер ету	Пайдаға немесе шығынға әсер ету	Жеке капиталға әсер ету
(қазақстандық мың теңгемен)				
АҚШ долларының 20%-ға күшеюі	29,010	29,010	60,290	60,290
АҚШ долларының 20%-ға әлсіреуі	(29,010)	(29,010)	(60,290)	(60,290)
Еуроның 20%-ға күшеюі	1,087	1,087	11	11
Еуроның 20%-ға әлсіреуі	(1,087)	(1,087)	(11)	(11)
Жныны	-	-	-	-

Тәуекел Банктің жұмыс валютасынан өзге валютада монетарлық қалдықтар үшін ғана есептелген.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі. Банк өзіне нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің құбылуының оның қаржы жағдайына және ақша қаражатының ағынына әсер етумен байланысты тәуекелді қабылдайды. Ондай құбылулар пайыздық маржа деңгейін көтеруі мүмкін, дегенмен пайыздық мөлшерлемелер күтпеген жерде өзгерген жағдайда, пайыздық маржа төмендеуі немесе шығыстардың пайда болуына алып келуі мүмкін. Басшылық пайыздық мөлшерлемелердің болуы мүмкін алшықтық деңгейіне қатысты лимиттер белгілейді және белгіленген лимиттердің сақталуына тұрақты түрде бақылау жасайды.

Төмендегі кестеде Банктің пайыздық тәуекелінің жалпы талдауы берілген. Онда сондай-ақ, көрсетілген күндердің қайсысы неғұрлым бұрынғы екендігіне байланысты, шарттарға немесе өтеу мерзіміне сәйкес пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау күндеріне шаққандағы баланстық құны бойынша Банктің қаржы активтері мен міндеттемелерінің жалпы сомасы көрсетілген. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктегі мемлекеттік бағалы қағаздар - 158,443,665 мың теңгені құрайды (2021 ж.: 186,193,280 мың теңге).

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан артық	Барлығы
2022 ж. 31 желтоқсан					
Қаржы активтері жиыны	349,106,975	11,580,768	20,517,816	3,046,236,729	3,427,442,288
Қаржы міндеттемелері жиыны	172,976,049	22,139,224	41,880,326	2,446,737,285	2,683,732,884
2022 ж. 31 желтоқсандағы пайыздық мөлшерлеме бойынша таза алшақтық	176,130,926	(10,558,456)	(21,362,510)	599,499,444	743,709,404
2021 ж. 31 желтоқсан					
Қаржы активтері жиыны	622,262,877	39,588,037	22,656,020	2,108,232,264	2,792,739,198
Қаржы міндеттемелері жиыны	419,837,017	76,912,885	39,385,355	1,637,010,113	2,173,145,370
2021 жылы 31 желтоқсандағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша таза алшақтық	202,425,860	(37,324,848)	(16,729,335)	471,222,151	619,593,828

2022 жылдың 31 желтоқсанына 6 айға дейінгі және 12 айға дейінгі мерзімде таза алшақтық 20 млрд. теңге (6 айға дейін) және 30 млрд. теңге (12 айға дейін) мөлшерінде депозиттердің болуы есебінен пайда болды.

Егер 2022 жылғы 31 желтоқсанда пайыздық мөлшерлемелер 200 базистік пунктке төмен болса (2021 жылы: (200) базистік пунктке төмен болса), ал басқа айнымалылар өзгеріссіз қалса, бір жылдағы пайда 14,568,438 мың теңгеге (2021 жылы: 10,469,015 мың теңгеге) аз соманы құрайтын еді. Өзгермелі пайыздық мөлшерлеменен пайыздық активтер бойынша төмен пайыздық кірістер. Меншікті капиталдың басқа компоненттері 2,264,315 мың теңгеге (2021 жылы: 3,140,282 мың теңгеге) басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелген, тіркелген мөлшерлемесі бар қаржы құралдарының әділ құнының ұлғаюына байланысты (негізінен) артық соманы құрайтын еді.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құбылмалы мөлшерлеме құралдары жоқ. Банк қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелерді бақылайды. Басқа банктердегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттардағы қаражатты қоспағанда, барлық қаржы құралдары қазақстандық теңгемен көрсетілген.

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер (ТПМ) берілген (4-Ескертпе):

<i>(жылына %)</i>	2022ж. 31 желтоқсан	2021ж. 31 желтоқсан
Активтер		
Ақша қаражаты және олардың баламалары	10.44%	8.45%
Қаржы институттарындағы қаражат	20.01%	-
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	9.04%	8.93%
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	9.31%	9.32%
Клиенттерге кредиттері мен аванстары	7.25%	7.04%
Міндеттемелер		
Қаржы институттарының қаражаты	15.09%	-
Клиент – жеке тұлғалардың қаражаты	1.98%	1.98%
Корпоративтік клиенттердің қаражаты	7.00%	7.00%
ҚР Үкіметінің қарыз қаражаты	10.68 %	10.18%
Бәйтерек ҰБХ-дан қарыз қаражаты	7.97%	7.97%
Азия Даму Банкінің қарыз қаражаты	11.22%	10,68%
Алматы қ. Әкімдігінің қарыз қаражаты	11.47%	11.06%
Астана қ. Әкімдігінің қарыз қаражаты	12.23%	10.79%
Алматы облысы Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.49%	-
Қарағанды облысы Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.16%	-
Орал қ. Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.51%	-
Талдықорған қ. Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.66%	-
Семей қ. Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.90%	-
Қостанай қ. Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.38%	-
Атырау қ. Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.90%	-
Жамбыл облысы Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.38%	-
Ақтөбе облысы Әкімдігінің қарыз қаражаты	13.66%	-
"Назарбаев Зияткерлік мектептері" ДББҰ	11.83%	11.04%
Шығарылған облигациялар	11.46%	11.46%

Басқа баға тәуекелі. 2022 жылы Банк акциялармен операциялар жүргізген жоқ. Олардың құнының әлеуетті төмендеуін көрсететін белсенді операциялар мен мәмілелер болған жоқ.

Банк қарыз алушыға кредиттерді мерзімінен бұрын өтеуге мүмкіндік беретін бекітілген пайыздық мөлшерлеменен кредит беру есебінен мерзімінен бұрын өтеу тәуекеліне ұшырауы мүмкін. Банктің қаржылық нәтижесі және капиталы ағымдық есептік кезең соңында мерзімінен бұрын өтеу кезінде мөлшерлемелердегі өзгерістерге айтарлықтай тәуелді болған жоқ, себебі ондай кредиттер амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі, ал мерзімінен бұрын өтеу сомасы клиенттерге берілген кредиттер мен аванстардың амортизацияланған құнына сәйкес келеді немесе сәйкес келетіндей дерлік деп айтуға болады (2021 ж.: маңызды әсер болған жоқ).

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Географиялық тәуекел концентрациясы. Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің географиялық концентрациясының талдауы берілген:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Қазақстан	Ресей	Өзге де елдер	Жиыны
Қаржы активтері				
Ақша қаражаты және оның баламалары	327,515,241	-	-	327,515,241
Қаржы институттарындағы қаражат	75,434,625	-	-	75,434,625
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	133,784,358	-	4,540,654	138,325,012
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар	1,747	-	-	1,747
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	2,877,266,100	47,630	-	2,877,313,730
Басқа да қаржы активтері	8,851,935	-	-	8,851,935
Қаржы активтерінің жиыны	3,422,854,006	47,630	4,540,654	3,427,442,290
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаттары	2,300,418,745	24,349	1,942	2,300,445,036
Шығарылған борыштық құнды қағаздар	193,469,370	-	-	193,469,370
Қарыз қаражаты	85,505,207	-	23,037,665	108,542,872
Қаржы институттарының қаражаты	76,739,163	-	-	76,739,163
Өзге қаржы міндеттемелері	4,529,060	185	7,200	4,536,445
Қаржы міндеттемелерінің жиыны	2,660,661,545	24,534	23,046,807	2,683,732,886
Қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза позиция	762,192,461	23,096	(18,506,153)	743,709,404
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер	82,610,900	-	-	82,610,900

Активтер мен міндеттемелер контрагенттің орналасқан еліне сәйкес жіктелген. Қолма-қол ақша қаражаты олардың нақты орналасқан еліне сәйкес жіктелген.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің қаржылық активтері мен міндеттемелерінің географиялық шоғырлануына талдау берілген:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Қазақстан	Ресей	Өзге елдер	Жиыны
Қаржылық активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	595,066,321	-	-	595,066,321
Қаржы институттарындағы қаражат	17,000	-	-	17,000
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	174,444,347	-	12,432,820	186,877,167
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар	1,747	-	-	1,747
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	1,999,306,151	20,360	-	1,999,326,511
Басқа да қаржы активтері	11,450,453	-	-	11,450,453
Қаржылық активтер жиыны	2,780,286,019	20,360	12,432,820	2,792,739,199
Қаржылық міндеттемелер				
Клиенттердің қаражаты	1,898,417,021	9,136	2,845	1,898,429,002
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	191,456,190	-	-	191,456,190
Қарыз қаражаты	70,277,585	-	8,632,743	78,910,328
Өзге де қаржылық міндеттемелер	4,336,259	234	13,359	4,349,852
Қаржылық активтер жиыны	2,164,487,055	9,370	8648,947	2,173,145,372
Қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша таза позиция	615,798,964	10,990	3,783,873	619,593,827
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер	334,357,889	-	-	334,357,889

Басқа тәуекелдер концентрациясы. Басшылық таза активтер сомасының 10% асатын мөлшерде берілген кредиттердің жалпы сомасы бар қарызшылар жөніндегі деректері бар алынған есептер негізінде кредиттік тәуекел концентрациясы туралы ақпаратты бақылайды және ашады (10-Ескертпені қараңыз). 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің елеулі тәуекел концентрациясы болған жоқ.

Өтімділік тәуекелі. Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің қаржылық міндеттемелерді орындаған кезде қиындықтарға тап болу тәуекелі. Банк қолда бар ақша қаражатын олар бойынша есептесулер ақша қаражатымен жүргізілетін депозиттерді өтеуге, кредиттер беруге, қарыз беру бойынша шартты міндеттемелер бойынша төлемдерге күнделікті пайдалану қажеттілігіне байланысты тәуекелге ұшырауы мүмкін. Банк жоғарыда аталған барлық міндеттемелерді бір мезгілде орындаудың қажет болуы жағдайына ақша қаражатын жинақтамайды, себебі жинақталған жұмыс тәжірибесіне сүйене отырып, аталған міндеттемелерді орындауға қажетті ақша қаражатының деңгейін жеткілікті дәрежеде дәл болжауға болады. Өтімділік тәуекелін Банктің Активтер мен пассивтерді басқару комитеті басқарады.

Банк негізінен ҚР Үкіметінің қаражатынан, жеке тұлғалардың салымдары – тұрғын үй құрылыс жинақтарынан тұратын тұрақты қаржыландыру қорын ұстап тұруға тырысады. Банк өтімділік бойынша күтпеген талаптарды тез және қиындықсыз орындау мүмкіндігіне ие болу үшін қаражаттарды өтімді активтердің диверсификацияланған қоржындарына инвестициялайды.

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Банктің өтімділігін басқару оларды өтеу мерзімі басталған кезде міндеттемелерді реттеу үшін қажетті өтімді активтердің деңгейіне талдау жүргізуді; әртүрлі қаржыландыру көздеріне қол жеткізуді қамтамасыз етуді; қаржыландырумен проблемалар туындаған жағдайда жоспарлардың болуын және өтімділік нормативтерінің заңнамалық талаптарға сәйкестігін бақылауды жүзеге асыруды талап етеді. Банк өтімділік нормативтерін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сәйкес ай сайынғы негізде есептейді. Бұл нормативтерге кіретіндер:

- Банкнің орташа айлық жоғары өтімді активтерінің есептелген сыйақыны ескере отырып, талап етілгенге дейінгі міндеттемелердің орташа айлық мөлшеріне қатынасы ретінде есептелетін ағымдағы өтімділік коэффициенті (k4). 2022 жылғы 31 желтоқсанда бұл коэффициент 1.757 құрады (2021: 1.503);
- Өтелгенге дейін жеті күнге дейін қоса алғанда қалған мерзімімен мерзімді міндеттемелердің орташа айлық мөлшеріне жоғары өтімді активтердің орташа айлық мөлшерінің қатынасы ретінде есептелетін мерзімді өтімділік коэффициенті (k4-1). 2022 жылғы 31 желтоқсанда бұл коэффициент 118.467 (2021: 125.672);
- Мерзімді өтімділік коэффициенті (k4-2), ол жоғары өтімді активтерді қоса алғанда, бір айға дейін қоса алғанда өтелгенге дейін қалған мерзімімен мерзімді міндеттемелердің орташа айлық мөлшеріне өтімді активтердің орташа айлық мөлшерінің қатынасы ретінде есептеледі. 2022 жылғы 31 желтоқсанда бұл коэффициент 41.193 (2021: 27.368);
- Мерзімді өтімділік коэффициенті (k4-3), ол жоғары өтімді активтерді қоса алғанда, үш айға дейін қоса алғанда өтелгенге дейін қалған мерзімімен өтімді активтердің орташа айлық мөлшерінің үш айға дейін қоса алғанда өтелгенге дейін қалған мерзімімен мерзімді міндеттемелердің орташа айлық мөлшеріне қатынасы ретінде есептеледі, 2022 жылғы 31 желтоқсанда бұл коэффициент 22.044 (2021: 10.574) құрады.

Қазынашылық департаменті негізінен қысқа мерзімді өтімді сауда құнды қағаздарынан, банктердегі депозиттерден және өзге де банкаралық құралдардан тұратын қысқа мерзімді өтімді активтердің барабар портфелінің болуын тұтастай банк бойынша өтімділіктің жеткілікті деңгейін ұстап тұру үшін қамтамасыз етеді.

Банк өтімділік бойынша күнделікті позицияны бақылайды және стандартты және одан да қолайсыз нарықтық жағдайларды қамтитын әртүрлі сценарийлер кезінде өтімділік бойынша стресс-тестілеуді тұрақты түрде жүргізеді.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы өтеуге дейін қалған шартты мерзімдер бойынша міндеттемелердің бөлінуі келесі беттегі кестеде көрсетілген. Кестеде міндеттемелер сомасы қаржылық жалдау бойынша міндеттемелердің жалпы сомасын (болашақ қаржылық төлемдерді шегергенге дейін), қарыздар беру бойынша міндеттемелердің жалпы сомасын, сондай-ақ қаржылық кепілдіктерді қоса алғанда, шартта көзделген ақша ағындарын ұсынады. Қаржылық міндеттемелер мен қаржылық активтер бойынша бұл дисконтталмаған ақша ағындары қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген сомалардан ерекшеленеді, өйткені қаржылық жағдай туралы есептегі сомалар дисконтталған ақша ағындарына негізделген.

Құнсызданған кредиттер мен қарыздар құнсыздануға арналған резервті шегергенде және ақша ағынының күтілетін мерзімдері негізінде баланстық құны бойынша кестеге енгізілген.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Төлем сомасы бекітілмеген болып табылмаған жағдайларда, кестедегі сома есептік кезең соңындағы жағдайға байланысты анықталады. Валюталық төлемдер есептік кезеңнің соңындағы, ағымдағы айырбас бағамын қолданыла отырып, қайта есептелінеді.

Төмендегі кестеде өтеу мерзімдері бойынша қаржы құралдарының 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша талдауы берілген:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	12 айдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Активтер						
Ақшалай қаражаттар мен олардың баламалары	328,758,275	-	-	-	-	328,758,275
Қаржы институттарындағы қаражат	716,889	3,355,555	4,066,667	101,400,000	-	109,539,111
Басқа жиынтық кірістері арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық құнды қағаздар	8,873,371	3,644,599	6,253,324	1,656,171	110,942,622	131,370,087
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық құнды қағаздар	3,459,686	3,897,815	4,351,432	40,376,972	20,297,998	72,383,903
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	263,621	4,349,765	11,837,269	652,089,372	4,887,199,094	5,555,739,121
Басқа да қаржы активтері	8,851,933	-	-	-	-	8,851,933
Активтер жиыны	350,923,775	15,247,734	26,508,692	795,522,515	5,018,439,714	6,206,642,430
Міндеттемелер						
Қарыз қаражаттары	164,902,234	20,340,423	30,383,362	621,033,434	1,943,256,595	2,779,916,048
Шығарылған облигациялар	3,876,500	5,206,994	9,083,494	109,797,401	413,860,960	541,825,349
Қарыз қаражаты	-	-	12,269,133	2,191,401	493,583,476	508,044,010
Қаржы институттарының қаражаты	-	4,044,444	4,066,667	81,400,000	-	89,511,111
Өзге қаржы міндеттемелері	4,536,445	-	-	-	-	4,536,445
Қаржы міндеттемелері бойынша келешектегі әлеуеттік төлемдер жиыны	173,315,179	29,591,861	55,802,656	814,422,236	2,850,701,031	3,923,832,963
Шартты міндеттемелер						
Кредит беру бойынша қайтарып алынбайтын міндеттемелер	53,261,090	16,305,450	13,044,360	-	-	82,610,900

Жоғарыда келтірілген кестеге кіргізілген кредит беру бойынша шарттық міндеттемелердің жалпы сомасы міндетті түрде оларды келешекте төлеу талап етілетін ақша қаражатының жалпы сомасын білдірмейді, себебі ол міндеттемелердің көпшілігі талап етілмей қалып қоюы немесе олардың әрекет ету мерзімі аяқталғанға дейін тоқтатылуы мүмкін.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес, өтеу мерзімдері бойынша қаржы құралдарының талдауы берілген:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	12 айдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Активтер						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	596,683,992	-	-	-	-	596,683,992
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық құнды қағаздар	14,450,022	17,928,746	14,173,418	38,332,743	18,198,655	103,083,584
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық құнды қағаздар	-	19,116,134	1,520,716	-	62,944,392	83,581,242
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	285,763	2,603,995	7,310,133	411,371,761	3,104,880,199	3,526,451,851
Өзге қаржы активтері	11,450,453	-	-	-	-	11,450,453
Активтер жиыны	622,870,230	39,648,875	23,004,267	449,704,504	3,186,023,246	4,321,251,122
Міндеттемелер						
Клиенттердің қаражаты	411,004,611	76,953,614	40,005,205	431,132,004	1,232,833,475	2,191,928,909
Шығарылған облигациялар	3,876,500	5,206,994	9,083,494	113,931,729	427,893,620	559,992,338
Қарыз қаражаттары	-	308,501	-	14,582,074	373,696,497	388,587,072
Басқа қаржы міндеттемелері	4,349,852	-	-	-	-	4,349,852
Қаржы міндеттемелері бойынша келешектегі әлеуеттік төлемдер жиыны	419,230,963	82,469,109	49,088,699	559,645,807	2,034,423,592	3,144,858,171
Шартты міндеттемелер						
Кредит беру және салымдарды орналастыру бойынша қайтарып алынбайтын міндеттемелер	305,235,789	16,178,944	12,943,156	-	-	334,357,889

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

25 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Банк жоғарыда келтірілген өтеу мерзімі бойынша активтер мен міндеттемелер талдауын өтімділікті басқаруға арналған дисконттеуді есепке алусыз қолданбайды. Банк оның орнына төмендегі кестеде берілген күтілетін өтеу мерзіміне және күтілетін өтімділік алшақтығына бақылау жасайды:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	12 айдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жныны
2022 жылғы 31 желтоқсан						
Қаржы активтері	422,383,949	7,735,324	16,356,581	585,551,409	2,395,415,024	3,427,442,287
Қаржы міндеттемелері	172,976,049	22,139,224	41,880,326	711,169,033	1,735,568,252	2,683,732,884
Күтілетін өтеу мерзімі негізінде өтімділіктің таза алшақтығы	249,407,900	14,403,900	(25,523,745)	(125,617,624)	659,846,772	743,709,403
Күтілетін өтеу мерзімі негізінде өтімділіктің кумулятивтік алшақтығы	249,407,900	235,004,000	209,480,255	83,862,631	743,709,403	-
2021 жылғы 31 желтоқсан						
Қаржы активтері	723,706,176	17,581,306	14,584,327	353,907,558	1,682,959,831	2,792,739,198
Қаржы міндеттемелері	419,837,017	76,912,885	39,385,355	461,996,109	1,175,014,004	2,173,145,370
Күтілетін өтеу мерзімі негізінде өтімділіктің таза алшақтығы	303,869,159	(59,331,579)	(24,801,028)	(108,088,551)	507,945,827	619,593,828
Күтілетін өтеу мерзімі негізінде өтімділіктің кумулятивтік алшақтығы	303,869,159	244,537,580	219,736,552	111,648,001	619,593,828	-

6 айға дейінгі, 12 айға дейінгі және 5 жылға дейінгі мерзімдегі таза алшақтық 20 млрд. теңге (6 айға дейінгі), 30 млрд. теңге (12 айға дейінгі) және 592 млрд. теңге (5 жылға дейінгі) мөлшеріндегі кезеңдерде депозиттердің болуы есебінен пайда болды. Өтімділіктің кумулятивтік алшақтығы оң болып табылады.

Саудалық құнды қағаздардың бүкіл қоржыны аталған қоржынның өтімділігін басшылықтың бағалауына сәйкес "Талап етілгенге дейін және бір айдан кем" санатына жатқызылған

Банк басшылығының пікірінше, активтер мен міндеттемелер бойынша орналастыру, өтеу мерзімдерінің және пайыздық мөлшерлемелердің дәл келуі және/немесе бақыланып отыратын дәл келмеуі Банктің табысты басқаруының негізгі факторы болып табылады. Банкерде, әдетте, аталған позициялар бойынша толықтай дәл келу болмайды, себебі көбінесе операциялардың өтеу мерзімі белгіленбеген және түрлі сипатты болып келеді. Аталған позициялардың дәл келмеуі әлеуетті түрде қызметтің пайдалылығын арттырады, сонымен бірге бір мезгілде зиян тарту тәуекелі жоғарылайды. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері және олардың өтеу мерзімінің келуіне орай қолайлы құны бойынша пайыздық міндеттемелерді ауыстыру мүмкіндігі Банктің өтімділігін және пайыздық мөлшерлемелер мен валюта айырбастау бағамдары өзгерген жағдайда, оның тәуекелдерін бағалау үшін маңызды фактор болып табылады. Банк басшылығы "талап етілгенге дейін" мәртебесі бар клиенттер қаражатының елеулі үлесіне қарамастан, мұндай қаражатты салымшылардың саны мен түрі бойынша әртарапандыру, сондай-ақ банктің өткен кезеңдерде жинақтаған тәжірибесі осы қаражаттың банк қызметін қаржыландырудың ұзақ мерзімді және тұрақты көзін құратынын көрсетеді.

26 Капиталды басқару

Банк капиталын басқарудың мынадай мақсаттары бар: (i) Қазақстан республикасының Ұлттық банкі бекіткен капиталға қойылатын талаптарды сақтау; (ii) Банктің қызметтің үздіксіздігін сақтау қабілетін қамтамасыз ету; және (iii) капиталдың жеткіліктігі коэффициентін қамтамасыз етуге қажетті деңгейде капитал базасын қолдау. Банк үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты – капиталға қатысты сыртқы талаптарды Банктің сақтауын және акционерлік құнды максимизациялау және қызмет жасауға қажетті капиталдың жеткіліктігі нормативтері мен жоғары кредиттік рейтингті қолдауды қамтамасыз ету.

Уәкілетті органмен белгіленген капитал жеткіліктілігі коэффициенті. 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап ҚР ҰБ Банктен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі бекіткен ережелерге сәйкес активтер мен шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің және операциялық тәуекелдің К1 жеткіліктілік коэффициентін 5.5% мөлшерінде, К1-2-ні 6.5% мөлшерінде және К2-ні 8% мөлшерінде қолдауды талап етеді.

ҚР ҰБ бекіткен ережелерге сай капитал жеткіліктілігі коэффициенттерінің есебі:

- К1 негізгі капиталдың жеткіліктілік коэффициенті тәуекелді және операциялық тәуекелді ескере отырып өлшенген активтердің және шартты және мүмкін талаптардың және міндеттемелердің сомасының негізгі капиталына тең;
- К1-2 бірінші деңгейлі капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті тәуекел мен операциялық тәуекелді ескере отырып өлшенген активтердің және шартты және мүмкін талаптардың және міндеттемелердің сомасының 1 деңгейлі капиталына тең;
- К2 меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенті тәуекел және операциялық тәуекел есепке алына отырып өлшенген активтер мен шартты және мүмкін талаптар мен міндеттемелердің сомасына шаққандағы нормативтік капиталдың жиынтық сомасына тең.

2022 жылдың 31 желтоқсаны және 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банк капиталының жеткіліктілігі коэффициенті нормативтік минимумнан артық болды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылдың 31 желтоқсанында ҚР ҰБ талаптарына сәйкес есептелген Банк капиталының жеткіліктілік нормативі төмендегі сомаларды құрады:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
1-деңгейлі капитал	455,494,559	375,415,598
2-деңгейлі капитал	-	-
Нормативтік капитал жиыны	455,494,559	375,415,598
Активтер және тәуекел есебімен мөлшерленген шартты және мүмкін талаптар мен міндеттемелер	1,528,594,982	1,052,202,098
Операциялық тәуекел	48,697,285	31,972,978
К1 меншікті капитал жеткіліктілігі коэффициенті	28,70%	34,60%
К1-2 меншікті капитал жеткіліктілігі коэффициенті	28,70%	34,60%
К2 меншікті капитал жеткіліктілігі коэффициенті	28,70%	34,60%

27 Сегменттік талдау

Операциялық сегменттер – бұл табыс алуға немесе шығыстардың жүргізілуін қарастыратын компанияның қаржы-шаруашылық қызметтерін жүзеге асыратын компоненттер, операциялық шешімдерді қабылдау үшін жауаптылар тұрақты негізде және жеке қаржы ақпараттары бар қатынастарда талдайтын операциялық қызметтердің нәтижелері. Банктің операциялық шешімдерін қабылдауға жауаптылар - Банк Басқармасы болып табылады. Операциялық шешімдерді қабылдау және ресурстарды бөлу мақсатында Басқарма ХҚЕС-ке негізделген қаржы ақпараттарын қолданады (4-Ескертпе).

2022 жылы Банк операциялық шешімдер қабылдайтын Банк басшылығына ұсынылатын ішкі есептілікке сәйкес сегменттер бойынша презентацияны өзгертті.

(а) Есептілік сегменттердің кірістерінің көзі болып табылатын өнімдер мен қызметтерді сипаттау

Банктің операциялары екі негізгі бизнес-сегмент бойынша ұйымдастырылған:

– ипотекалық тұрғын үй қарыздары - бұл сегментке тұрғын үй қарыздары, нарықтық шарттарда берілген алдын ала және аралық тұрғын үй қарыздары, сондай-ақ олардың қаражат көздері (жеке тұлғалардың салымдары, инвестициялық борыштық бағалы қағаздар, қарыз қаражаты, шығарылған облигациялар) кіреді;

– нарықтық мөлшерлеmeden төмен мөлшерлеменен берілген ипотекалық тұрғын үй қарыздары - бұл сегмент алдын ала және аралық тұрғын үй қарыздарынан, оның ішінде мемлекеттік бағдарламалар бойынша берілген қарыздардан, сондай-ақ олардың қаражат көздерінен (қарыз қаражаты, шығарылған облигациялар, мемлекеттік субсидиялар) тұрады.

(б) Есептілік сегменттердің пайдалары мен шығыстары, активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат

Төмендегі кестеде 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған алты ай ішіндегі есептік сегмент бойынша сегменттік ақпараттар келтірілген:

	Еск.	Ипотекалық/ бөлшек банктік операциялар	Инвестициялық банктік операциялар	Бөлінбегендер	Жыны
<i>(қазақстандық мың теңгеммен)</i>					
Ақша қаражаты және оның баламалары	7	-	87,921,433	239,593,808	327,515,241
Қаржы институттарындағы қаражат	8	-	-	75,434,625	75,434,625
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	9	138,325,012	-	-	138,325,012
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар	9	-	-	1,747	1,747
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	10	2,356,713,020	520,600,710	-	2,877,313,730
Басқа да қаржы активтері	11	8,091,366	-	760,569	8,851,935
Басқа да активтер	11	-	-	331,252	331,252
Материалдық емес активтер	12	-	-	6,711,795	6,711,795
Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар және активтер	12	-	-	5,286,760	5,286,760
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер		-	-	249,493	249,493
Есептік сегменттер активтерінің жыны		2,503,129,398	608,522,143	328,370,049	3,440,021,590
Клиенттердің қаражаты	13	2,140,964,562	-	159,480,474	2,300,445,036
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14	41,537,036	151,932,334	-	193,469,370
Қарыз қаражаты	15	23,037,665	85,505,207	-	108,542,872
Қаржы институттарының қаражаты	16	-	-	76,739,163	76,739,163
Басқа қаржы міндеттемелері	17	-	-	4,536,445	4,536,445
Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелер		-	-	387,342	387,342
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	24	-	-	29,022,900	29,022,900
Басқа міндеттемелер	17	-	-	3,127,732	3,127,732
Мемлекеттік субсидиялар	18	-	261,489,488	-	261,489,488
Есептік сегмент міндеттемелерінің жыны		2,205,539,263	498,927,029	273,294,056	2,977,760,348

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

27 Сегменттік талдау (жалғасы)

Күрделі шығыстар негізгі қаражаттарды алуды қамтиды.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Еск.	Ипотекалық тұрғын үй қарыздары	Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша берілген ипотекалық тұрғын үй қарыздары	Бөлінбегендер	Жныны
2022ж:					
Сегменттердің кірістері					
Клиенттерге кредиттер бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздық кірістер	<u>20</u>	160,352,135	15,705,279	-	176,057,414
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіндегі және қаржы институттарындағы бағалы қағаздар мен қаражат бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер	<u>20</u>	6,792,285	-	68,169,106	74,961,391
Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздық кірістер	<u>20</u>	(36,757,567)	-	(16,663,950)	(53,421,517)
Қаржы институттарының қаражаты бойынша пайыздық шығыс	<u>20</u>	-	-	(3,829,417)	(3,829,417)
Шығарылған облигациялар бойынша пайыздық шығыс	<u>20</u>	(4,178,781)	(16,001,389)	-	(20,180,170)
Қарыз қаражаттары бойынша пайыздық шығыстар	<u>20</u>	(2,252,593)	(6,560,804)	-	(8,813,397)
Басқа да қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс	<u>20</u>	-	-	(79,151)	(79,151)
Таза пайыздық кірістер		123,955,479	(6,856,914)	47,596,588	164,695,153
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар	<u>7.9.10</u>	3,346,257	734,544	(16,187,572)	(12,106,771)
Кредиттік шығындар есебінен резерв құрғаннан кейінгі таза пайыздық кірістер					
Комиссиялық кірістер	<u>21</u>	2,280,877	500,680	234,475	3,016,032
Комиссиялық шығыстар	<u>21</u>	(4,117,641)	(903,872)	(2,190,541)	(7,212,054)
Мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер	<u>18</u>	-	11,623,720	-	11,623,720
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қаржы құралдарын бастапқы тану кезінде туындайтын кірістері шегерілген шығыстар	<u>4</u>	-	(23,915,177)	-	(23,915,177)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланған қаржы активтерін жаңартудан түскен кіріс, ол танудың қысқаруына әкелмейді.		8,763	-	-	8,763
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздармен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер		808	-	-	808
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер				37,159	37,159
Кірістерді шегергендегі басқа операциялық шығыстар	<u>22</u>	-	-	(2,298,436)	(2,298,436)
Әкімшілік шығыстар	<u>23</u>	-	-	(24,281,537)	(24,281,537)
Сегмент нәтижелері		125,474,543	(18,817,019)	2,910,136	109,567,660
Пайдаға салық бойынша шығыстар	<u>24</u>	-	-	(13,532,530)	(13,532,530)
Таза пайда		125,474,543	(18,817,019)	(10,622,394)	96,035,130

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

27 Сегменттік талдау (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша есеп беру сегменттері туралы сегменттік ақпарат берілген:

		Ипотекалық/ бөлшек банктік операциялар	Инвестициялық банктік операциялар	Бөлінбегендер	
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Еск.				Жыны
Ақша қаражаты және оның баламалары	7	-	595,066,321	-	595,066,321
Кредиттік мекемелерге қаражат	8	-	-	17,000	17,000
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	9	186,877,167	-	-	186,877,167
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар	9	-	-	1,747	1,747
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	10	1,574,134,778	425,191,733	-	1,999,326,511
Басқа да қаржы активтері	11	11,004,347	-	446,106	11,450,453
Басқа да активтер	11	-	-	354,054	354,054
Материалдық емес активтер	12	-	-	5,566,033	5,566,033
Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар және активтер	12	-	-	5,188,019	5,188,019
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер		-	-	272,678	272,678
Есептік сегменттер активтерінің жиыны		1,772,016,292	1,020,258,054	11,845,637	2,804,119,983
Клиенттердің қаражаты	13	1,898,429,002	-	-	1,898,429,002
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14	41,466,257	149,989,933	-	191,456,190
Қарыз қаражаты	15	8,632,743	70,277,585	-	78,910,328
Басқа қаржы міндеттемелері	17	-	-	4,349,852	4,349,852
Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелер		-	-	92,900	92,900
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	24	-	-	25,114,446	25,114,446
Басқа міндеттемелер	17	-	-	2,681,864	2,681,864
Мемлекеттік субсидиялар	18	-	221,981,940	-	221,981,940
Есептік сегмент міндеттемелерінің жиыны		1,948,528,002	442,249,458	32,239,062	2,423,016,522

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

27 Сегменттік талдау (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша есеп беру сегменттері туралы сегменттік ақпарат берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>		Ипотечалық тұрғын үй қарыздары	Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша берілген ипотечалық тұрғын үй қарыздары	Бөлінбегендер	Жныны
2021 ж.:					
Сегменттердің кірістері					
Клиенттерге кредиттер бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздық кірістер	20	109,356,448	3,985,255	-	113,341,703
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіндегі және қаржы институттарындағы бағалы қағаздар мен қаражат бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер	20	10,699,618	-	46,982,008	57,681,626
Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздық кірістер	20	(23,544,928)	-	(6,324,078)	(29,869,006)
Шығарылған облигациялар бойынша пайыздық шығыс	20	(3,658,839)	(14,118,574)	-	(17,777,413)
Қаржы институттарының қаражаты бойынша пайыздық шығыс	20	-	-	(622,320)	(622,320)
Қарыз қаражаттары бойынша пайыздық шығыстар	20	(782,488)	(5,485,322)	-	(6,267,810)
Басқа да қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс	20	-	-	(60,484)	(60,484)
Таза пайыздық кірістер		92,069,811	(15,618,641)	39,975,126	116,426,296
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар	7,9,10	(2,007,467)	(533,630)	134,850	(2,406,247)
Кредиттік шығындар есебінен резерв құрғанап кейінгі таза пайыздық кірістер					
Комиссиялық кірістер	21	90,062,344	(16,152,271)	40,109,976	114,020,049
Комиссиялық шығыстар	21	1,370,564	364,327	183,775	1,918,666
Мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер	21	(4,135,953)	(1,099,431)	(1,875,710)	(7,111,094)
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қаржы құралдарын бастапқы тану кезінде туындайтын кірістері шегерілген шығыстар	18	-	32,375,919	-	32,375,919
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздармен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер	4	-	(41,393,980)	-	(41,393,980)
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер		19,587	-	-	19,587
Кірістерді шегергендегі басқа операциялық шығыстар	22	-	-	9,181	9,181
Әкімшілік шығыстар	23	-	-	(1,907,488)	(1,907,488)
		-	-	(22,100,237)	(22,100,237)
Сегмент нәтижелері		87,316,542	(25,905,436)	14,419,497	75,830,603
Пайдаға салық бойынша шығыстар	24	-	-	(10,075,780)	(10,075,780)
Таза пайда		87,316,542	(25,905,436)	4,343,717	65,754,823

Банк өзінің барлық кірістерін Қазақстанда алады. Банктің шет елдерде айтарлықтай сыртқы клиенттері жоқ. Банк 2022 жылы – 46,047,322 мың теңгені (2021 жылы: ҚРҰБ-дан – 38,704,060 мың теңге) құрайтын ҚРҰБ-дан кірістердің жалпы сомасының он пайызынан астамын алады.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

28 Әділ құн туралы ақпаратты ашу

Әділ құнды бағалау нәтижелері әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша мынадай түрде талданады және бөлінеді: (i) 1 Деңгейге ұқсас активтер не міндеттемелер үшін белсенді нарықта белгіленген баға бойынша бағалар жатады, (ii) 2 Деңгейге – барлық қолданылған маңызды бастапқы деректер тура немесе жанама түрде актив не міндеттеме үшін бақыланатын болып есептелетін, бағалау әдісімен алынған бағалар (яғни, мысалы, бағалар) және (iii) бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалар болып табылатын (яғни, бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген) 3 Деңгей бағалары жатады. Қаржы құралдарын әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша бөлу үшін басшылық кәсіби пікірлерді қолданады. Егер әділ құнды бағалау үшін елеулі түзетулерді талап ететін бақыланатын бастапқы деректер қолданылса, ондай баға 3-деңгейге жатады. Қолданылатын бастапқы деректердің маңыздылығы әділ құнды бағалаудың бүкіл жиынтығы үшін бағаланады.

(a) Әділ құнның көп мәрте бағалануы

Әділ құнның көп мәрте бағалануы әрбір есептік кезең соңына қаржы жағдайы туралы есепте басқа ХҚЕС талап ететін немесе рұқсат ететін бағалауды білдіреді. Төмендегі кестеде оларға әділ құнның көп мәрте бағалануы жататын әділ құн иерархиясындағы деңгейлер көрсетілген

<i>(қазақстандық мың теңгемел)</i>	2022 ж. 31 желтоқсан			2021 ж. 31 желтоқсан		
	1-деңгей	2-деңгей	Барлығы	1-деңгей	2-деңгей	Барлығы
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер						
Қаржы активтері						
Борыштық құнды қағаздарға инвестициялар						
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық облигациялары	-	25,786,746	25,786,746	-	56,378,414	56,378,414
- Шымкент қ. әкімдігі	-	2,644,623	2,644,623	-	2,893,619	2,893,619
- Корпоративтік облигациялар	-	14,438,161	14,438,161	-	16,081,409	16,081,409
- Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	-	1,390,096	1,390,096	-	11,958,112	11,958,112
- Қазақстандық банктік емес қаржы мекемелерінің облигациялары	7,599,148	4,173,226	11,772,374	8,248,039	7,293,442	15,541,481
Үлестік құнды қағаздарға инвестициялар						
- Жай акциялар	-	1,747	1,747	-	1,747	1,747
Әділ құны бойынша бірнеше рет бағаланатын активтер жиыны	7,599,148	48,434,599	56,033,747	8,248,039	94,606,743	102,854,782

Инвестициялық құнды қағаздардың әділ құны "Қазақстан қор биржасы" АҚ мөлшерлемесін пайдаланумен бағаланған болатын. Инвестициялық құнды қағаздар көрсетілген сауданың мардымсыз көлемімен ұқсас құралдарға байланысты, 2-деңгей анықталған.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

28 Әділ құн туралы ақпаратты ашу (жалғасы)

(б) Әділ құн бойынша бағаланбайтын, олар үшін әділ құнды ашу ұсынылатын активтер мен міндеттемелер

Төменде әділ құн иерархиясы деңгейлері бойынша әділ құнды талдау және әділ құн бойынша бағаланатын активтердің Баланстық құны келтіріледі:

(қазақстандық мың теңгемен)	2022 ж. 31 желтоқсан			2021 ж. 31 желтоқсан		
	2-деңгейдегі әділ құн	3-деңгейдегі әділ құн	Баланстық құн	2-деңгейдегі әділ құн	3-деңгейдегі әділ құн	Баланстық құн
Қаржы активтері						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	327,515,241	-	327,515,241	532,289,543	-	532,289,543
Қаржы институттарындағы қаражат	-	89,650,247	75,434,625	-	-	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық құнды қағаздар	75,140,843	-	82,293,012	78,280,729	-	84,024,132
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	-	2,860,346,182	2,877,313,730	-	1,987,126,382	1,999,326,511
Өзге де қаржы активтері	-	8,851,935	8,851,935	-	11,450,453	11,450,453
Жиыны	402,656,084	2,958,848,364	3,371,408,543	610,570,272	1,998,576,835	2,627,090,639

Төменде әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша әділ құн талдауы және әділ құн бойынша бағаланбайтын активтердің баланстық құны келтірілген:

(қазақстандық мың теңгемен)	2022 ж. 31 желтоқсан			2021 ж. 31 желтоқсан		
	2-деңгейдегі әділ құн	3- деңгейдегі әділ құн	Баланстық құн	2-деңгейдегі әділ құн	3- деңгейдегі әділ құн	Баланстық құн
Қаржылық міндеттемелер						
Клиенттердің қаражаттары	-	2,300,445,036	2,300,445,036	-	1,898,429,002	1,898,429,002
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	176,905,475	-	193,469,370	188,247,645	-	191,456,190
Қарыз қаражаттары	-	83,154,247	108,542,872	-	61,938,996	78,910,328
Қаржы институттарындағы қаражат	-	75,640,056	76,739,163	-	-	-
Өзге де қаржылық міндеттемелер	-	4,536,445	4,536,445	-	4,349,852	4,349,852
ЖИЫНЫ	176,905,475	2,463,775,784	2,683,732,886	188,247,645	1,964,717,850	2,173,145,372

28 Әділ құн туралы ақпаратты ашу (жалғасы)

Ақшалай қаражаттар мен олардың баламалары. Барлық ақшалай қаражаттар амортизацияланған құн бойынша есепке алынады және 2-деңгейге жатқызылған. Осы қаражаттардың әділ құны теңгерімдік бағаға тең.

Клиенттердің кредиттері мен қаражаттары. Клиенттерге / клиенттердің қаражаттарына барлық кредиттер мен аванстардың бағаланған әділ құны ұқсас өнімдердің болмауына байланысты нарықта бірегей болуына байланысты олардың баланстық құнына тең. Демек, негізгі немесе ең тиімді нарық үшін жарамды баға бола отырып, операцияның бағасы мәміле бойынша шығындарды ескере отырып, кейінгі түзетуді қажет етпейді. Мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде берілген кредиттерді қоса алғанда, жеңілдікті мөлшерлемелер бойынша берілген кредиттер ерекшелік болып табылады. Осы кредиттер бойынша, бастапқы тану кезінде Банк әділ құнын айқындау әдістемесіне сәйкес жеңілдікті емес мөлшерлемелер бойынша берілген кредиттер бойынша есептелген орташа өлшенген мөлшерлемені пайдалана отырып, әділ құнын түзетеді. Бұл мөлшерлеме қолданыстағы кредиттік портфель бойынша айына бір рет аралық және алдын ала қарыздар бойынша бөлек есептеледі және келесі айда жеңілдікті мөлшерлемелер бойынша жаңадан берілген қарыздарға қолданылады. Банк басшылығы мұндай кредиттер мен клиенттердің қаражатын әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне (А) жатқызды.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар. KASE қайталама нарығындағы сауда-саттықтың белсенді бейактивтілігіне байланысты амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар 2 деңгейге (Б) айқындалды.

Кредиттік мекемелердегі қаражат және қарыз қаражаттары және шығарылған борыштық бағалы қағаздар. Басқа банктердегі қаражаттың болжамды әділ құны ұқсас кредиттік тәуекел мен өтеу мерзімі бар жаңа құралдар үшін ағымдағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша есептелген күтілетін болашақ ақша ағындарына негізделген. Қарыз қаражаты бойынша және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, шарттық болашақ ақша ағындарын дисконттау жолымен айқындалады. Бастапқы тану күніне нарықтық пайыздық мөлшерлемені айқындау кезінде мынадай жорамалдар қолданылады:

- көрсетілген күнге сәйкес өтеу мерзімімен Қазақстанның мемлекеттік облигацияларының теңгемен кірістілік қисығы;
- көрсетілген күнге сәйкес өтеу мерзімі бар АҚШ қазынашылық кірістілік қисығы;
- кредиттік тәуекел үшін Банктің сыйлықақысы (В).

Басқа қаржы активтері және өзге де қаржылық міндеттемелер. Барлық басқа қаржы активтері мен өзге де қаржылық міндеттемелер амортизацияланған құн бойынша есепке алынады және 3-деңгейге жатқызылады. Осы активтер мен міндеттемелердің әділ құны олардың қысқа мерзімділігіне байланысты олардың баланстық құнына тең.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

28 Әділ құн туралы ақпаратты ашу (жалғасы)

Төмендегі кестеде 3-деңгейдегі қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын бағалау үшін пайдаланылған бағалау модельдері мен бастапқы деректер келтірілген, олардың әділ құны 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құнынан өзгеше болды:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Әділ құны	Бағалау үлгісі	Қолданылатын бастапқы деректер	Бастапқы деректер диапазоны (орташа өлшенген мәні)	
				2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
Қаржы активтері					
Қаржы институттарындағы қаражат Клиенттерге кредиттер мен аванстар, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	89,650,247	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	B	22,52%	-
- Аралық тұрғын үй қарыздары	1,617,041,009	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	A	7,60%	7,57%
- Алдын ала тұрғын үй қарыздары	794,980,148	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	A	8,21%	7,88%
Қаржы міндеттемелері					
Қарыз қаражаты					
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	47,172,849	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	B	12,60% - 17,32%	10,98% - 11,99%
- Азия Даму Банкі	22,703,357	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	B	11,86% - 12,05%	10,26%
- Бас компания	4,460,762	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	B	13,24%	11,76%
- "Назарбаев Зияткерлік мектептері" ДББҰ	146,637	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	B	14% - 14,28%	11,31%
- ЖАО-дан қарыздар	10,670,642	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	B	12,53% - 15,48%	11,30% - 11,98%
Қаржы институттарындағы қаражат	75,640,056	Дисконтталған ақша ағындары әдісі	B	16,67%	-
3 деңгейіндегі әділ құнды бағалау жиыны	2,662,465,707				

29 Шартты және шарттық міндеттемелер

Соттың талқылауы. Кәдімгі қызмет барысында Банк соттық талап-арыз және шағым нысаны болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай талап-арыз немесе шағым нәтижесінде туындайтын ықтимал міндеттемелер (егер олар болса) болашақта Банктің қаржы жағдайы мен қызметінің нәтижесіне елеулі жағымсыз ықпал етпейді

Салық заңнамасы. Қазақстан Республикасындағы салық заңнамасы өзгертуге және жүйесіз тануға және түсіндіруге шалдыққыш келеді. Қазақстандық уәкілетті органдар қазақстандық заңдар мен ережелерді түсіндіргендегі айырмашылықтар қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдардың есептелуіне әкеп соқтырады.

Қазақстандық заңнама мен салық салу тәжірибесі үздіксіз даму үстінде, және сол себепті әр түрлі түсіндірмелерге және әрдайым өзгеруге шалдыққыш келеді. Кейбір жағдайларда, салық салынатын негіздерді анықтау мақсатында, салықтық заңнама ХҚЕС ережелеріне жүгінеді, сонымен қатар қазақстандық салық органдарының ХҚЕС-тың тиісті ережелеріне түсінік берулері осы жеке қаржы есептілігін дайындау кезінде басшылық қолданған есептік саясаттан, пайымдамалардан және баға берулерден өзгеше болуы мүмкін, ал ол Банктің қосымша салықтық міндеттемелеріне әкеп соқтыруы мүмкін. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеру жүргізе алады.

Банк басшылығы тиісті заңнама түсіндірулерін қолайлы деп ойлайды және Банктің салықтық жайғасымы негізделген. Банк жекелеген мән-жайлар нәтижесінде туындайтын маңызды міндеттемелердің ықтималдығын бағалайды және өзінің қаржылық есептілігінде міндеттемелердің туындауына себеп болған оқиғалар орын алатын және міндеттемелер сомасы жеткілікті сенімділік дәрежесімен есептелуі мүмкін болатын ықтималдық болған кезде гана резервтер жасайды.

Банктің шарттық міндеттемелері, тарттырылған салым бойынша бағалау көрсеткішіне, 3 жылдан кем емес жинақтау мерзіміне жеткен кезде туындайтын, тұрғын үй құрылыс жинақ ақшасы туралы шартпен көзделген сомада тұрғын үй қарызын беру, салымшының қажетті тұрғын үй қамтамасыз етулерін беруі, қарыз алушының тұрғын үй өтеуге төлем қабілеттілігін растау бойынша Банктің шартты міндеттемелері болып табылады. Шартты міндеттеме тұрғын үй қарызын беру кезінде немесе салымшы тұрғын үй қарызын алудан бас тартқан кезде меморандум шотынан алынып тасталады. Тұрғын үй қарызын беру өтінімінің андеррайтинг рәсімін жүргізгеннен және уәкілетті орган шешім қабылдағаннан кейін гана жүргізіледі. Тиісінше осы шартты міндеттемелер Банк үшін кредиттік тәуекелдерге әкеп соқпайды. 2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда аталған шартты міндеттемелердің қандай да бірі бойынша банк осы қаржылық есептілікте резерв құрмаған.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде салымдарды орналастыру жөніндегі міндеттеме туралы келісім Т+есептеу күнімен мәміле жасау шартын көздейді.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер. Кредиттер беру жөніндегі міндеттеме туралы келісімдер тұрғын үй құрылысы жинақ ақшасы туралы шартта көзделген барлық талаптарға қол жеткізілген кезде банктің салымшыларға кредиттер беру жөніндегі шартты міндеттемесі болып табылады (3-Ескертпе).

Банктің қаржылық және шартты міндеттемелері қарастырады:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	2022 ж.	2021 ж.
	31 желтоқсан	31 желтоқсан
Салымды орналастыру бойынша міндеттемелер	50,000,000	302,000,000
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер	32,610,900	32,357,889
Қаржылық және шартты міндеттемелер	82,610,900	334,357,889

2021 жылмен салыстырғанда ҚР ҰБ салымдарын орналастыру бойынша міндеттемелердің азаюы кредиттеудің өсуі есебінен бос ақша қаражатының азаюымен байланысты. Сондай-ақ, Банк нысаналы мақсаты бойынша пайдалану сәтіне дейін ҚРҰБ-дағы қысқа мерзімді депозиттерге орналастырған азаматтардың зейнетақы жинақтарын ықтимал алып қою үшін белгіленген шектердің өсуіне байланысты біржолғы зейнетақы төлемдерінің түсу көлемінің қысқаруымен байланысты.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

30 Бағалау санаттары бойынша қаржы құралдарын ұсыну

9 "Қаржы құралдары" ҚЕХС (IFRS) сәйкес Банк өзінің қаржы активтерін мынадай санаттар бойынша жіктейді/бөледі: (А) пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері; (Б) Өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын қаржы активтері және (в) амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері. "Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері" санаты екі кіші санаттың болуы мүмкін: (і) міндетті түрде пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын активтер және (ІІ) бастапқы тану кезінде осы санатқа жатқызылған активтер.

Төмендегі кестеде қаржы активтерін жоғарыда көрсетілген 2022 жылғы 31 желтоқсандағы бағалау санаттарымен салыстыру ұсынылған:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын борыштық құралдар	Өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын үлестік құралдар	Амортизацияла нған құны бойынша бағаланатындар	Жиыны
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары			79,058,034	79,058,034
Клиенттердің кредиттері мен аванстары:				
- Аралық тұрғын үй қарыздары	-	-	1,617,067,984	1,617,067,984
- Алдын ала тұрғын үй қарыздары	-	-	811,920,721	811,920,721
- Тұрғын үй қарыздары	-	-	448,325,025	448,325,025
Борыштық құнды қағаздар инвестициялары				
- ҚР Қаржы министрлігінің мемлекеттік құнды қағаздары	25,786,745	-	50,954,264	76,741,009
Шымкент қ. әкімдігі	2,644,622	-	-	2,644,622
- Корпоративтік облигациялар	14,438,161	-	19,178,892	33,617,053
- Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	1,390,096	-	3,150,558	4,540,654
- Қазақстандық банктік емес қаржы мекемелерінің облигациялары	11,772,374	-	9,009,299	20,781,673
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар				
- Корпоративтік акциялар	-	1,747	-	1,747
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНЫ	56,031,998	1,747	3,038,664,777	3,094,698,522

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

30 Бағалау санаттары бойынша қаржы құралдарын ұсыну (жалғасы)

Төмендегі кестеде қаржы активтерін жоғарыда көрсетілген 2021 жылғы 31 желтоқсандағы бағалау санаттарымен салыстыру ұсынылған:

<i>(қазақстандық мың теңгемен)</i>	Өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын борыштық құралдар	Өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын үлестік құралдар	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатындар	Жиыны
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	-	-	69,627,089	69,627,089
<i>Клиенттердің кредиттері мен аванстары:</i>				
- Аралық тұрғын үй қарыздары	-	-	963,274,486	963,274,486
- Алдын ала тұрғын үй қарыздары	-	-	680,098,223	680,098,223
- Тұрғын үй қарыздары	-	-	355,953,802	355,953,802
<i>Борыштық құнды қағаздар инвестициялары</i>				
- ҚР Қаржы министрлігінің мемлекеттік құнды қағаздары	56,378,414	-	45,783,597	102,162,011
Шымкент қ. әкімдігі	2,893,619	-	-	2,893,619
- Корпоративтік облигациялар	16,081,409	-	25,210,027	41,291,436
- Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	11,958,112	-	474,708	12,432,820
- Қазақстандық банктік емес қаржы мекемелерінің облигациялары	15,541,481	-	1,045,239	16,586,720
ҚР Ұлттық Банкінің ноталары	-	-	11,510,561	11,510,561
<i>Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар</i>				
- Корпоративтік акциялар	-	1,747	-	1,747
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНЫ	102,853,035	1,747	2,152,977,732	2,255,832,514

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің барлық қаржылық міндеттемелері амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

31 Байланысты тараптармен операциялар

Тараптар жалпы бақылауда болса немесе бір тараптың екіншісінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар болса, ондай тараптар байланысқан деп саналады. Барлық байланысқан тараптармен өзара қатынасты қарастырған кезде олардың заңды нысаны ғана емес, мұндай өзара қатынастың экономикалық мазмұны да назарға алынады.

Қазақстандық үкімет осы тарапқа бақылау немесе бірлескен бақылауға ие болғандықтан немесе оған айтарлықтай әсер ететіндіктен, осы қаржылық есептілікте Банк ұйымдармен байланысты маңызды емес жеке операциялар және мемлекеттік ұйымдар мен тараптардың есептері бойынша қалдықтар туралы ақпараттарды ашады.

Банк мемлекет қатысатын көп мекемелерден тауар мен қызмет сатып алады. Мұндай сатып алулар жеке алып қарағанда елеусіз сома болады және әдетте коммерциялық негізде жасалады. Мемлекетпен жасалатын операцияларға 24-Ескертпеде ашылған салық бойынша есептесу жатады.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы және елеулі ықпалындағы өзге де кәсіпорындарға мемлекет тарапынан бақыланатын ұйымдар және өзге де байланысты жеке тұлғалар жатады.

Төменде байланысты тараптармен операциялар бойынша 2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдықтар көрсетілген:

(мың қазақстандық теңгемен)	Бас компания	Бас компанияның бақылауындағы және едәуір ықпалындағы компаниялар	Мемлекеттік мекемелер (Қаржы министрлігі)	Негізгі басқарушы қызметкерлер	Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы және едәуір ықпалындағы басқа да кәсіпорындар
Ақшалай қаражаттар және олардың баламалары (тиімді мөлшерлеме 15,75%-16,75%)	-	-	-	-	308,964,136
Клиенттерге кредиттер мен аванстар (сыйақының шарттық мөлшерлемесі (4.2%-10.5%))	-	-	-	458,704	30,083
Қаржы институттарындағы қаражат (шарттық мөлшерлеме 10%)	-	75,406,625	-	-	-
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: (5% – 11.9%))	7,417,192	33,219,615	76,741,009	-	16,406,542
Басқа да қаржы активтері	-	-	331	-	-
Басқа активтер	-	-	32,004	-	-
Қарыз қаражаты (сыйақының шарттық мөлшерлемесі: (0.01%-1.00%))	8,248,281	-	64,745,577	-	12,511,348
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар (шарттық мөлшерлеме 4.05%-10.27%)	150,814,600	-	-	-	17,439,642
Клиенттердің қаражаты (сыйақының шарттық мөлшерлемесі: (2%-15,25 %))	-	112,476,206	-	301,483	127,558
Қаржы институттарының қаражаты (шарттық мөлшерлеме 10%)	-	76,739,163	-	-	-
Мемлекеттік субсидиялар	95,062,796	-	160,849,739	-	-
Басқа міндеттемелер	-	10,695	1,038,314	-	6,233,150
Қосымша төленген капитал	13,541,732	(5,165,732)	99,466,457	-	40,455,876

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

31 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Төменде байланысты тараптармен операциялар бойынша 2022 жылғы кіріс пен шығыс баптары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Бас компания	Бас компанияның бақылауындағы және едәуір ықпалындағы компаниялар	Мемлекеттік мекемелер (Қаржы министрлігі)	Негізгі басқарушы қызметкерлер	Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы және едәуір ықпалындағы басқа да кәсіпорындар
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер	1,150,200	9,157,780	7,285,788	33,486	47,626,371
Пайыздық және ұқсас шығыстар	(16,493,883)	(20,493,367)	(4,924,284)	(1,759)	(22,896)
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар/ кредиттік зияндар бойынша шығыстарды қалпына келтіру	(633)	(57,916)	1,759	(331)	1,730
Мемлекеттік субсидиялардан кірістер	6,284,765	-	4,715,783	-	623,173
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қаржы құралдарын бастапқы тану кезінде туындайтын кірістері шегерілген шығыстар	-	-	-	-	73,286
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздармен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер	-	-	501	-	132
Кірістерді шегергендегі басқа операциялық шығыстар	-	-	-	-	(2,462,104)
Әкімшілік шығыстар	-	(46,931)	-	-	-
Пайдаға салық бойынша шығыстар	-	-	-	-	(13,532,530)

Төменде байланысты тараптар берген және өтеген қаражаттың жиынтық сомалары келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 г.	2021 г.
Өзге де байланысты тараптар		
Байланысты тараптарға кезең ішінде берілген кредит сомасы	135,788	213,107
Байланысты тараптардың кезең ішінде өтеген кредит сомасы	51,339	192,285

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

31 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

2022 жылы басқа да байланысты тараптармен жасалған операцияның тұсаукесері Қазақстан Республикасы Үкіметінің едәуір бақылауындағы мемлекеттік кәсіпорындар мен өзге де кәсіпорындарға бөлінді.

Төменде 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар келтірілген:

(мың қазақстандық теңгемен)	Бас компания	Бас компанияның бақылауындағы және едәуір ықпалындағы компаниялар	Мемлекеттік мекемелер (Қаржы министрлігі)	Негізгі басқарушы қызметкерлер	Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы және едәуір ықпалындағы басқа да кәсіпорындар
Ақшалай қаражаттар және олардың баламалары (тиімді мөлшерлеме 9.74%-9,75%)	-	-	-	-	587,806,722
Клиенттерге кредиттер мен аванстар (сыйақының шарттық мөлшерлемесі (4%-8.5%)	-	-	-	365,120	30,980
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: (5% –11.9%)	14,214,357	33,761,447	102,162,011	-	24,306,531
Басқа да қаржы активтері	-	-	321	-	-
Басқа да активтер	-	-	63,381	-	-
Қарыз қаражаты (сыйақының шарттық мөлшерлемесі (0.01%-1.00%)	7,671,270	-	56,050,579	-	6,555,736
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар (шарттық мөлшерлеме 9.58% – 10.27%)	148,963,388	-	-	-	17,438,410
Клиенттердің қаражаты (сыйақының шарттық мөлшерлемесі: (2%-7.5 %)	-	140,518,960	-	233,640	51,901
Мемлекеттік субсидиялар	101,347,561	-	116,912,506	-	3,721,873
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	1,649	671,809	-	527,216
Басқа міндеттемелер	-	-	-	-	-
Қосымша төленген капитал	13,541,732	-	88,539,530	-	25,389,512

"Отбасы банк" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

31 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Төменде байланысты тараптармен операциялар бойынша 2021 жылғы кіріс пен шығыс баптары көрсетілген:

(мың қазақстандық теңгемен)	Бас компания	Бас компанияның бақылауындағы және едәуір ықпалындағы компаниялар	Мемлекеттік мекемелер (Қаржы министрлігі)	Негізгі басқарушы қызметкерлер	Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы және едәуір ықпалындағы басқа да кәсіпорындар
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер	1,609,450	1,270,895	9,409,986	17,417	41,062,477
Пайыздық және ұқсас шығыстар	(14,691,202)	(6,324,078)	(3,957,810)	(3,051)	(836,686)
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар/ кредиттік зияндар бойынша шығыстарды қалпына келтіру	3,656	147,352	25,780	(378)	45,002
Мемлекеттік субсидиялардан кірістер	17,022,604	-	15,086,229	-	328,297
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздармен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер	-	-	-	-	18,464
Кірістерді шегергендегі басқа операциялық шығыстар	-	4	326	-	674
Әкімшілік шығыстар	-	19,792	-	-	(2,057,517)
Пайдаға салық бойынша шығыстар	-	-	-	-	(10,075,780)

Төменде негізгі басшылықтың сыйақысын төлеу туралы ақпарат ұсынылған:

(мың қазақстандық теңгемен)	2022 ж.	2021 ж.
Негізгі басшылықтың сыйақысының қысқа мерзімді төлемдері	383,315	379,217

«Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» акционерлік қоғамы
2022 жылғы қаржылық есептілік

32 Акцияға пайда

Акцияға шаққандағы базалық пайда Бас компанияның меншік иелеріне тиесілі таза пайданы жыл ішінде айналымдағы қарапайым акциялардың санына бөлу арқылы есептеледі. Банктің тоғытушы әлеуетті қарапайым акциялары жоқ. Осылайша, акцияның тоғытылған пайдасы акцияның базалық пайдасына тең. Акцияның пайдасы келесі тәсілмен есептеледі.

	Ескертпе	2022 ж.	2021 ж.
Жай акциялардың иелері-акционерлерге тиесілі жыл ішіндегі пайда		96,035,130	65,754,823
Айналыстағы қарапайым акциялар саны (мың)	19	7,830	7,830
Қарапайым акцияға түсетін базалық және молайтылған пайда (акцияға теңгемен)		12,265	8,398

Бір акцияның баланстық құны "Қазақстан қор биржасы" АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен (2021 жылғы 10 наурыздағы №14 хаттама) бекітілген Бағалы қағаздарға рұқсат беру бастамашыларының ақпаратты ашу ережелері (Ережелердің 2-қосымшасы) сәйкес есептеледі.

Төменде есептік күндегі бір қарапайым акцияның баланстық құнының есебі келтірілген:

	2022 ж. 31 желтоқсан	2021 ж. 31 желтоқсан
<i>(мың теңге, акциялардың санын қоспағанда)</i>		
Жай акциялар саны (мың, дана)	7,830	7,830
Активтер жиыны	3,440,021,590	2,804,119,983
Материалдық емес активтер айырмасы	6,711,795	5,566,033
Міндеттемелер айырмасы	2,977,760,348	2,423,016,522
Таза активтер жиыны	455,549,447	375,537,428
Бір қарапайым акцияның баланстық құны, теңге	58,180	47,961

33 Есеп беру күнінен кейінгі оқиғалар

2023 жылғы ақпанда Банк 883,072 салымшының шоттарына жалпы сомасы 115 миллиард теңгеден астам сомаға 10% мөлшерінде өтемақы есептеу бойынша жұмыс жүргізді. Салымшыларға өтемақы олардың депозиттеріне Банкке қаражат түскен сәттен бастап 2 жұмыс күні ішінде аударылатын болады.